

COLOCVII

DESPRE ȘCOALĂ, FAMILIE ȘI SOCIETATE

ANUL III

7 (25)

iulie

1968

lei 3

Conducători de partid și de stat în vizită la expoziția „Tinere speranțe”

DIN SUMAR

hărnicie, talent, dragoste de muncă ● entuziasm și tinerețe ● generații și continuitate ● revelațiile copilăriei ● părinți și copii ●

HĂRNICIE, TALENT, DRAGOSTE DE MUNCĂ

Una din cele mai faimoase săli bucureștene — Dalles — găzduiește acum un grup de expoziții (desen, artizanat, mini-tehnică, fotografie) cu lucrări ale celei mai proaspete generații artistice a țării — pioneri și elevi din școlile de cultură generală, licee de specialitate, inclusiv cele de artă plastică și școli profesionale. Motiv de mândrie, vernisajul expoziției s-a bucurat de prezența conducătorilor de partid și de stat, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Vizitatorii, dintre care mulți împodobesc încăperile cu fluturările purpurii ale cravatelor, schimbând exclamații de plăcere și uimire în fața exponatelor, întârzie îndelung înaintea machetelor și a micromodelelor. Cei ce le-au lucrat, membri în cercurile de specialitate, lasă să se întrevadă aptitudini tehnice și științifice, surprind prin soluții deosebit de ingenioase, prin siguranța și acuratețea execuției. Pentru prima oară expun micii fotografi și lucrările lor mărturisesc multe disponibilități artistice, ochi inspirat, promptitudine în a înregistra frumosul, interesantul.

Întreg acest sector tehnic — ca să-i spunem așa — al complexului expozițional, din sala Dalles este susținut de talente reale, pline de pasiune, de curiozitate științifică.

Spațiul cel mai amplu este acordat imaginii plastice, lucrărilor de artă realizate de elevi.

Din capul locului trebuie spus că acestea cuprind virtuți estetice de netăgăduit, capabile să suporte o analiză aprofundată. Este impresionant fluxul desenelor și celorlalte lucrări de artă spre expoziție: din multele mii trimise, juriul exigent a ales câteva sute. Membri ai jurului — reputați artiști — și-au exprimat părerea de rău că spațiul afectat nu este de zece ori mai mare, într-atât de dificilă este selecția într-o producție bogată, de valoare.

Aceeași constatare, ca și alte dăți: odată cu anii mai mari de școală se face simțită o pierdere una necesară. E mișcător că această pierdere, marchează tocmai începutul unui câștig de durată. Se pierde din ingenuitate, din proșpețime, din tot ce face ca arta copiilor să fie irezistibilă. Se câștigă însă mult mai mult: *conștiința artistică*. Lucrările elevilor din clasele ultime ale școlii generale și ale liceenilor conțin foarte multe inegalități. În drum spre stăpânirea conștiinței a mijloacelor plastice, de încheiere a personalității proprii.

Se poate aprecia drept un merit de seamă al Consiliului Național al Pionerilor și al U.T.C. organizarea, cu intenția de a deveni tradiție, a acestei expoziții de amploare. Influența sa stimulatorie va fi, fără îndoială, imensă, cu un rol educativ profund.

COLOCVII

„Acasă”

Elena Strava

cl. II-a Școala generală nr. 7

Hunedoara

ENTUZIASM ȘI TINEREȚE

Niciodată stadionul Republicii din Capitală n-a fost cuprins de mai multă tinerețe, niciodată prin văzduhul lui n-au săgetat atâtea glasuri cristaline de copii ca în ziua de 9 iunie 1968, când 35.000 de elevi din București s-au adunat aici la marea serbare cultural-sportivă organizată cu prilejul Zilei pionierilor.

Au fost momente de entuziasm unanim, emoționante și unice.

În prezența conducătorilor de partid și de stat, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, sub privirile aburite de emoție ale unui mare număr de părinți și cadre didactice, cei peste 10.000 de pioneri — artiști s-au întrecut pe ei înșiși, dând un spectacol măreț, de neuitat. Nu știai ce să admiri la ei mai întâi: suplețea și siguranța în execuția mișcărilor, complexitatea figurilor ce se schimbau în fiecare clipă, sau exuberanța tinerească iradiind din trupurile lor încă neimplinite.

Timp de două ore am asistat la o impetuoașă revărsare a voioșiei și tinereții, la o măreață feerie

de culori, de fluturări de eșarfe și steaguri.

Spectacolul a fost conceput din mai multe tablouri succesive, alternând pe un fond muzical adecvat, în care am recunoscut „Rapsodia română” de George Enescu, lucrări de Ciprian Porumbescu, Tiberiu Brediceanu, precum și melodii populare.

Fiecare din aceste tablouri avea un titlu și o semnificație simbolică: „Bună dimineața, primăvară!” (simbolizând muncile de primăvară, între care și plantarea pomilor), „Grație și avânt” (un bal al vaporos executat de fetițe, fericită imbinare între real și fantastic), „Țara întregă ca o floare” (culesul florilor, în drumețiile prin țară și munca constructorilor), „Copilărie fericită” (frumusețile și peripețiile vacanței); toate acestea culminând cu ultima secvență a spectacolului, intitulată „Azi la noi e sârbătoare”, când peste 1.000 de băieți și fetițe îmbrăcați în pitorești costume naționale din toate regiunile țării,

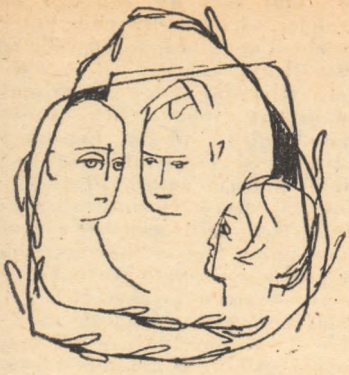
s-au avântat într-o suită de dansuri populare pe gazonul stadionului, ca un torrent de flăcări vii bătând în toate nuanțele. Cîteva hore, cîteva brouri, cîteva sirbe executate cu măiestrie și grație ireproșabilă, și aceste „flăcări” vii incremenesc pentru cîteva clipe, desenînd cu trupurile lor conturul hîrșii României socialiste, în interiorul căruia am putut citi literele dragi nouă tuturor: P.C.R., precum și îndemnul: „Tot înainte!”

Marea serbare de pe stadionul Republicii a arătat elocvent, o dată în plus, grija și atenția de care se bucură în patria noastră chiar și cei mai tineri învățăcei. A demonstrat, de asemenea, că avem copii de nădejde, entuziaști și disciplinați, capabili de fapte mărețe, că destinele de mine ale țării vor încăpea pe mini bune care vor purta-o mai departe, tot mai departe, spre culmile visate.

Deviza lor, săpată adinc în inimă, este: „Tot înainte!”

Dim. RACHICI

GENERAȚII ȘI CONTINUITATE

În una din lucrările lui D.D. Pătrășcanu, mi se pare în „Amintirile lui Casian”, — un elev dă următorul răspuns: „Din cînd în cînd, pămîntul se învîrte în jurul soarelui”. Parafrazîndu-l, sînt ispitit să spun și eu: „din cînd în cînd, sînt oameni vîrstnici și oameni tineri”. Și încă, în așa măsură, încît unii au mers atît de departe, ca să vorbească de un conflict între generații, — ceea ce, în realitate, ar fi un conflict între părinți și copii.

Enunțată numai, această năsecuire apare ca o absurditate. Asta nu înseamnă însă că nu există o deosebire de vederi, de concepții, de comportamente. Altfel ar însemna negarea oricărui progres și lumea ar fi rămas înepenită în arhaice forme de viață și mentalitate.

Nu există părinte care să nu spuie: „Tineretul ăsta de astăzi, nu-l mai înțeleg. Pe vremea mea...” adică același „leit-motiv” pe care, dacă oricine are cît de cît memorie, l-a auzit și el de la părintele său. Observația pare pusă pe disc și învățată pe dinafară de toți părinții.

E în asta un conflict?! Da' de unde! Ce este adevărat și ce nu? E adevărată o nepotrivire de mentalitate care ține de opera timpului, de evoluția și mersul înainte al omenirii. E o lege de progres, al cărui purtător în spirit de perpetuă reînnoire este, în mod firesc, tineretul. Nu e adevărat un conflict, căci asemenea prefaceri spirituale nu se produc în contra cuiva, în contra celor vîrstnici, ci, în mod firesc, în favoarea noului care va servi laolaltă și pe vîrstnici și pe tineri. Unii vîrstnici, egocentrice, iau atitudine de apărare, și se crispează într-o poziție retrogradă, cu scleroză biologică totală. Sînt imbriziații rămași mereu pe loc și pe lingă care a trecut acceleratul civilizației în mers, a cărui mișcare și viteză n-au simțit-o de cît cînd și-au dat seama că viteza progresului le-a luat pălăria.

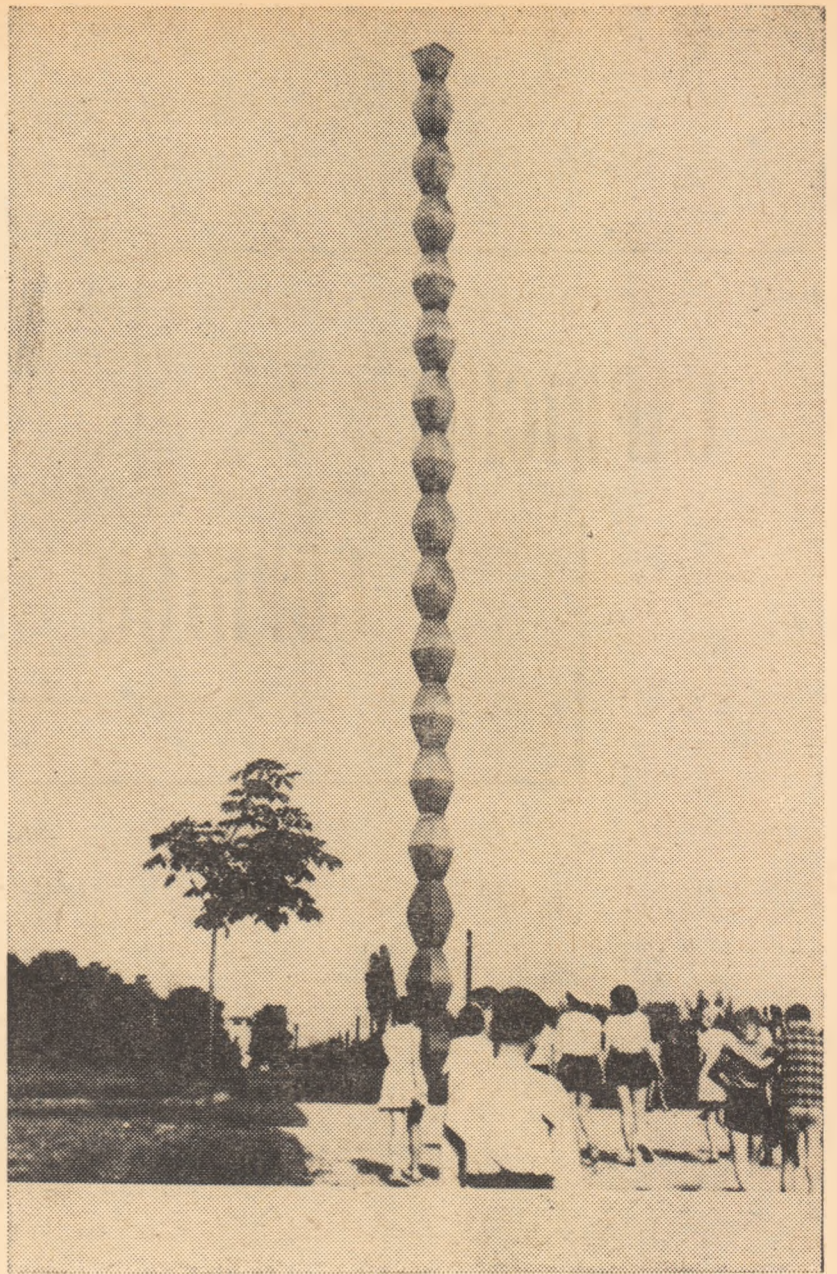
Dar, adevărat, asemenea specimene sînt tot mai puține. Ambianța, mișcarea de idei, învățătura marxist-leninistă, învățată fie și după ureche, i-au deprins cu mersul înainte care îi antrenează și pe ei.

Unul din atributele inteligenței mi se pare a fi și acela de a înțelege, de a te adapta, chiar cu bucurie și cu un sentiment de reîntinere la viața și mentalitatea tineretului, care-i un produs firesc al transformărilor văzute și nevăzute ale timpului. Oricît de vîrstnic, omul inteligent nu numai că înțelege perfect tineretul, dar se complăce în atmosfera lui, o iubește cu un sentiment de regenerare, de participare la înnoirea perpetuă care-i lege a naturii. El nu se pune „contra”, ci „alături”, doar numai cu regretul de a nu putea aduce aceeași energie, aceeași zvelțețe, aceeași dăruire totală, sărăcită de ani, de uzura timpului.

Apoi, tinerii nu s-au născut spontan, prin amalgam de laborator. Fiecărui îi corespund în generația vîrstnicilor, părinți și bunici. Și atitudinea, dintre unii și ceilalți, dintre vîrstnici și tineri, poartă nuanța afectivă firească între părinți și copii, care este plină de înțelegere și de motive de afecțiuni reciproce. Chiar cînd e vorba de un copil al vecinului, omul vîrstnic are în subconștient față de el o atitudine de părinte, empiric dacă este și el tată, printr-un sentiment complex afectiv dacă nu a avut această bucurie.

Dacă uneori, — și poate de mai multe ori de cît s-ar cuveni, — tinerii sînt dojeniți de cei vîrstnici, fie personal, fie în bloc, dojana e îndulcită de dragoste și, cum se și cuvine, — de admirație. Părinții, toți, sînt plini de admirație față de copiii lor, și cu drept cuvînt, căci aceștia înseamnă totdeauna o ediție revăzută de om, un exemplar ce poartă în sine prin strămoși, mai multă experiență acumulată, un produs al noii civilizații în permanent progres. Ucenicul, și în cel mai simplu meșteșug, nu se face singur. Ar fi să strice prin încercări prea mult material și să piardă prea mult timp. El ia, în mod firesc, prin cei mai în vîrstă, tot ce s-a învățat pînă atunci, la care trebuie să adauge o inițiativă nouă.

În această înnoire, pentru a rămîne neîntrerupt firul ce duce mai departe spre culmile civilizației, trebuie căutat secretul adevăratelor și înțeleptelor raporturi între vîrstnici și tineri. Lanțul generațiilor leagă etapele progresului un-an. Generațiile succesive, schimbul lor, sînt stații la care se predă ștafeta civilizației, ca o flocără olimpică.

„Excelsior”
Cercul foto Palatul Pionierilor
din București

Atitudinea generației tinere mi se pare a fi mai dură, mai exclusivistă. Care din noi n-a avut-o astfel la o anumite etate?!

Credința tinerilor că lumea începe cu ei este hrana entuziasmului lor creator și izvorul iureșului nestăvilit spre tot ce este nou. Pentru a realiza destinul lor, au nevoie să aibă sincer această credință, chiar dacă în fond ceea ce întreprind pleacă de la realizările acumulate ale celor vîrstnici. Preocupați cu aviditate de nou, (lumea însăși cu toată panorama ei este pentru dinșii ceva nou, spre care abia au deschis ochii), ei obișnuiesc a trece pe lingă vîrstnici fără să-i observe. Ingratitudine?! Nu totdeauna. Ei sînt prea obsedați de ceea ce au de făcut, pentru a-și pierde timpul cu amabilități. Omul preocupat de probleme capitale (și la tinerete, toate sînt capitale) nu are timp să fie prea politicos. Cine înțelege asta, e un om înțelept, după imperatiunile firești ale naturii și vieții.

Tineretul are piciorul iute, cei vîrstnici domol. E firesc să nu se poată potrivi la mers. Nici un blam însă în asta, decît doar împotriva „condiției umane”. Dar, tinerii, în ceasurile de reapaus pe șantierul prefacerii lumii, întorși acasă, își sărută părinții, iar aceștia îi privesc cu o neasemuită lumină în ochi și cu mindrie.

De aceea, mi se pare nejustificată, atunci cînd este, tendința de subapreciere reciprocă: cei vîrstnici în înțelepciunea și experiența lor, de către cei tineri, iar cei tineri în puterea de înțelegere a celor vîrstnici, și poate chiar în valoarea lor.

Aceste subaprecieri au mult artificial în ele, mult spirit de butadă, de donchijotism pe deoparte, și pedagogism pe de alta. Aspectele acestea contradictorii sînt sporadice și fără adîncime. Ca dovadă că, în toate domeniile colaborează, într-o perfectă înțelegere, tineri și bătrîni, împrimutînd unii de la alții ce au bun: experiență și chibzuință deoparte; entuziasm și avînt de alta.

Din ciocnirea cu ceea ce apare contradictoriu se naște progresul, iar ceea ce este înțelegere între generații e aspectul vieții eterne a societății, a perpetuării ei în forme tot mai superioare.

Civilizația de astăzi și cea de mîine este și va fi rodul tuturor însușirilor și concepțiilor laolaltă a generațiilor vîrstnice și tinere. Cei vîrstnici au nevoie de entuziasm și inițiativă, cei tineri de înțelepciunea bătrînilor, chiar dacă pentru a o avea, trebuie să o cumpere, așa cum spune o zicală care este, precum se știe, înțelepciunea poporului.

Demostene BOTEZ

CAPRICHIILE

COPILOR

În carnetul meu de observații figurează o subliniere insistentă și un semn de întrebare făcut cu creionul roșu într-o seară din iarna anului 1967. Eram într-un tren ce se apropia de București.

Petrisor, un copil de 1 an jumătate, blond cu ochii căprui, rotunzi, foarte vii, și drăgăluș, a zărit la un moment dat prin geam luna. Până atunci se jucase liniștit cu ciucurii unui șal. Era în seara aceea o lună uriașă, portocalie, de strălucirea ceramicii. „Dansa” printre firele de telefon apropiindu-se și îndepărtându-se de geamul vagonului. Fără îndoială în biografia foarte multor oameni a existat un moment aproape pătimaș de dorință de a prinde fața smălțuită a lunii în brațe. În acea seară Petrisor a trăit dramatic această dorință. S-a zbuciumat, a cerut insistent, a lovit fereastra, a plîns cu sughițuri și țipete deznădăjduite și încredincenate și istovit în cele din urmă a adormit. Mama a reacționat evaziv, dezordonat. Erau în enervarea ei ecouri ale unui impas determinat, pe de o parte de nepuțința de a îndeplini dorința copilului pe de altă parte, de neliniștea față de dimensiunile grandioase cuprinse în această dorință. Sora mamei sau poate o prietenă foarte bună a rostit cuvîntul „capriciu”. Poate că da. Semnul meu de întrebare se refera la diferențele de reacții ale oamenilor ce au dorit vreodată luna de pe cer și ale celor ce nu au avut niciodată o astfel de capricioasă dorință.

Într-o înșirare nelineară se pot lega multe împliniri de ceea ce se denumește în mod curent prin termenul „capriciu”. Ce-i drept, legătura pare uneori foarte vagă.

Nicuşor nu vrea să se culce decât dacă i se spune o poveste, numai una, apoi încă una, încă una... Heana, deși este elevă în clasa a III-a, nu vrea să meargă la școală fără Fram cel jumlit, al ei. Anișoara nu vrea să lase pe nimeni să deschidă aparatul de radio cîtă vreme e acasă, face scandal dacă cineva manifestă o astfel de dorință chiar atunci cînd n este ocupată cu lecțiile. Are personalitate și capricii de vreo doi ani, mai exact de cînd a trecut în clasa a V-a. Radu nu vrea să învețe decât dacă este deschis aparatul de radio chiar dacă audițiile dintre o rezolvare de probleme și efectuarea scurte-lor lui compuneri prelungesc timpul lecțiilor cu cîteva ore. Adriana face tot ce vrea și vrea tot ce poate fi mai năstrusnic, să prindă șoarecii în podul blocului, să facă o creșcătorie de găndaci, să invite colegile ei cu mânicile lor la ceai fără să anunțe în prealabil pe mama sa... Nelu a început să simtă o adevărată plăcere în a vagabonda și a face să fie căutat cu neliniște și emoție ore întregi de către toți ai casei... Se mai poate vorbi de capriciile din viața școlară.

Există un teren al faptelor, atitudinilor și reacțiilor, ce se caracterizează prin tente puternice discordante între intensitatea lor și evenimentele declanșatoare. Încadrarea acestor reacții în șirul celor firești este dificilă. Pe acest teren se află și conduita capricioasă.

Termenul „capriciu” are origine latină, provenind din cuvîntul „capra”. Conservarea formei fonetice în mai toate limbile române a fost însoțită de o evoluție relativ asemănătoare a semnificațiilor legate de cuvînt. Zoomorfizarea conduitei, procedeu primitiv de tipizare, a suportat în timp o subtilă prelucrare. Literatura clasică, dar mai ales literatura romantică, precum și muzica și poezia au acordat un interes analitic deosebit capriciului aparent sau real punînd în evidență filioanele dramatice ale efectelor lui. Procesul acesta a permis să se intuiască adevărul că există capricii și capricii: capricii din temperament, capricii din spirit de aventură, capricii din plictiseală și saturație psihică, capricii din naivitate, capricii din spirit de imitație, capricii din rafinament, capricii din jocositate de caracter. Nu puține sînt cazurile de capricii ca reacții de apărare și mai ales ca abuz sentimental. De aceea capriciile pot să scoată din amorțeală, pot să doară, pot să umilească, pot să împingă la disperare, dar pot uneori și să încînte, să stimuleze relațiile dintre oameni.

Capriciile copiilor se situență la polii naivității, ai temperamentului și ai abuzului sentimental. Copilăria generează formele cele mai primitive de capriciu. La început, capriciul se exprimă ca ignorare a ceea ce se poate și nu se poate, a ceea ce poate să fie dorința ta în contextul suspensiei dorinței posibile a celorlalți. Totuși capriciul nu este produs al ignoranței și debilității de înțelegere, ci al unor aventuri afective. El este menit să impresioneze, să contrarieze, să acapareze atenția celor din jur, să impună conduita prin mijloace explozive de natură afectivă. De aceea se consideră că întotdeauna capriciul cuprinde un act de șantaj sentimental. Acțiunea lui erodează liniștea și confortul celor apropiați exercitîndu-se cu precădere asupra lor. Domeniul

capriciului este un domeniu al nuanțelor. Există diferențe între capriciu și nestatornicie, capriciu și încăpățînare, capriciu și negativism. Capriciul este în primul rînd un act exploziv, neînscăunat într-o logică evidentă. Repetarea și integrarea capriciului ca obișnuință minează caracterul și alimentează egocentrismul, suspendînd efectele mijloacelor de educație obișnuite, fapt ce mai cu seamă este plin de consecințe grave. Fenomenul se poate petrece la orice vîrstă, deși există vîrste ale capriciilor și categorii de capricii mai frecvent înlînite la anumite vîrste. Așa, de pildă, la vîrstele mici se înlînește mai mult capriciul ce se manifestă ca mijloc de a dobîndi favoruri, promisiuni sau obiecte dorite. Acesta este un fel de capriciu mai grosolan, străveziu și primitiv. Mai tîrziu capriciul se manifestă ca mijloc de afirmare de sine ca încercare de exprimare a originalității, a nonconformismului. Crește și frecvența capriciului prin imitație. Capriciul poate fi elaborat mai subtil. În pubertate și adolescență, fetele manifestă în genere mai multe și nuanțate forme de capricii favorizate de creșterea feminității, băieții mai multă nestatornicie în conduită. În această etapă a vieții capriciul poate să aibă la bază și dorința de distracție, nevoia de afecțiune, nevoia de a pune la încercare afecțiunea celor din jur, sau a celor la care se ține mai mult.

Primejdios prin forța de deformare a personalității, capriciul atrage atenția întotdeauna. Ori cît s-ar manifesta de naiv și inofensiv capriciul pune în evidență dezechilibrarea balanței afective a copilului sau a tînărului ca reacție de saturație sau de carentă față de climatul de familie sau de colectiv, în care trăiește. La vîrstele mici conduita capricioasă a copiilor se manifestă mai ales la aceia care trăiesc într-un mediu familial de supraprotejare și exces de afecțiune. Părinții sînt cei ce creează condițiile de manifestare a capriciilor copiilor. Deoarece în genere ei manifestă tendința de a considera ca pozitive și încurajează orice manifestări pregnante de conduită ale copiilor, fără voia lor împing copiii pe traseele, adevărat mai toride, dar mai primejdioase ale stabilizării conduitei capricioase. Capriciul se dezvoltă pînă la mîlul iubirilor necondiționate, orbite și neraționale. Dar și terenurile sterge de afecțiune pot genera apariția capriciului de timpuriu. Frecvența capriciului impulsiv, încredinat și amar, nuanțele capriciului care cerșeste dragoste și protecție, a celui ce se manifestă ca reacție de apărare este mare în astfel de situații.

Mai tîrziu capriciul va căuta substanțe nutritive în plasmăle iubirii de sine ajunsă la subrede și primejdioase altitudinii. De aceea capriciile copiilor rămîn întotdeauna semnele de alarmă pentru cei ce se ocupă de educația lor.

Prof. univ. dr. Ursula ȘCHIOPU

seara, în familie

Seara, în familie... Cuvinte care de-abia se ating și scot un foșnet nostalgic de frunză veștedă, ba nu, un sunet sec, fărâmișos de flori presate în album...

Parcă citesc o pagină dintr-un vechi roman englezesc din epoca victoriană: tatăl citește scriptura, cu glas tare; mama brodează; băiețușul desenează, liniștit; ogarul prelung, rasat, respectuos, și el, față de statornicele, imobilele rânduiești, stă întins, cu botul pe labe, în fața șemineului, unde butucii enormi se mistuie, luminos, cu încetul...

Karl Marx citea, seara-n familie, Shakespeare. Nu numai el, dar și copiii lui cunoșteau piese întregi ale marelui Will pe dinafară.

Și noi? Noi, oamenii epocii electronice, noi care avem desigur serile noastre, familiile noastre? Cum ne petrecem seara? Sub ce semn tutelar se creează atmosfera de intimitate, de comuniune sufletească între membrii familiei?

Nu cunosc rezultatele cifrice ale anchetelor sociale. Din ce trăiesc, din ce văd, mă încumet să spun că micul nostru idol domestic este televizorul.

În cimpul lui magnetic, în cercul de lumină estompată, se strâng ai casei. Sunt împreună. Tac, din când în când schimbă cite o impresie. Cineva n-a înțeles ceva și aruncă o întrebare. Cineva se enervează: „Ssst. Cum să urmărim, dacă vorbiți mereu?”

Fără-ndoială, nu toate serile se petrec astfel. Fără-ndoială că, la diverse niveluri culturale, se fac și corespunzătoarele selecții din program.

Fără-ndoială că iubitorii de muzică părăsesc adesea micul ecran pentru un concert, iar elevii conștiințioși sau bine struniți își pregătesc teza de a doua zi și se culcă la ora regulamentară, fără a-l mai urmări pe Robin Hood, pe Ivanhoe.

Incontestabil însă că centrul de gravitate al întâlnirilor în familie rămâne televizorul, cu umbrele și luminile lui, cu potopul de imagini pe care-l azvârle între cei patru pereți ai odăii. Cu universul splendid sau terifiant, cu programul lui instructiv sau distractiv, pe care ni-l oferă, spre a fi consumat, recepționat, fără efort, între două sorbituri de ceai și biscuitul pe care-l ronțăm.

Singurătate în comun? Să deplîngem arta conversației în societate, care se ofilește în semi-obscuritatea cercului magic?

Liberi s-o facem, dacă vrem! Pascismul nostalgic îți dă un aer ușor distins și fanat. E un act gratuit. Revoluția tumultuoasă a tehnicii, cu uriașele ei merite, cu neajunsurile și amonințările ei, a pătruns în viața, în întimitatea fiecăruia dintre noi, cu sau fără voia noastră. Torontul ei impetuos ne trage după sine, fără să ne întrebe: „Ești de acord?” Dacă ne-ar întreba — rețineți ipoteza fantastică — sint sigură că marea majoritate a omenirii ar răspunde: „Suntem ai tăi, suntem cu tine și pentru tine!”

Și pe drept ar răspunde așa. Suntem oamenii epocii noastre, dar problema stringentă care se ridică în fața noastră e să stăpînim, să supunem forțele uriașe pe care le-am declanșat.

Sarcină primordială și gravă de o însemnătate incomensurabilă în realitatea zilelor noastre, sau temă predilectă a literaturii științifico-fantastice, concilierea, armonizarea umanității cu universul tehnic pe care l-a zămislit — este și o problemă individuală, de fiecare zi și de destin.

Cum să salvăm acele ostroave de liniște, de reculegere, pe care nu vrem să le pierdem, sub avalanșa de sunete și imagini?

Cum să consolidăm fragilele punți ale unei adevărate, intime, profunde comunicări între noi și ceilalți? Cum să creăm ambianța propice, între pereții casei noastre, ca să „ne întâlnim” cu copiii noștri? Sau cu soțul. sau cu fratele, sau cu prietenul? Iată câteva întrebări care deși, aparent, merg împotriva curentului, să iscă din el, din străfundurile cugetului uman, antrenat pe panta progresului tehnic, și reclamă răspunsul adecuat, dialectic, în funcție de mediu și de împrejurări. Reconfortant pentru spiritele noastre, adesea înclinate spre scepticism, e că asemenea probleme se pun, cu acuitate, cu conștiința gravității lor, în multe cămine, și că, spre lauda celor ce și le pun, ei le și rezolvă — în bună parte — croind drum, făcînd loc între imperioasele solicitări de tot felul ale vieții moderne, gingașele relații de prietenie, de afecțiune, de comunicare reală între oameni, între generații.

Maria BANUȘ

Ciudad, dar pe măsură ce înaintăm în vîrstă, anii copilăriei revăzuți, retrășiți fie și numai cu prilejul unor aniversări, ne apar tot mai plini de formec. În mijlocul lor ne simțim ca-ntr-un luminis de pădure bătrînă, o, de i-am mai trăi o dată! Să fie, oare, păcatele de după cincisprezece ani care ne-ndeamnă din când în când spre o pană a purității?... Și mai ciudat este că trecerea timpului șterge micile „mizerii” de la cinci, de la șapte, de la zece ani, sau le transformă în întâmplări nostime, de povestii între amici. Dar atunci, dacă mai ținem minte — ele aveau proporții de catastrofă. Mănin-că! Nuuuu! Spală-te! Nuuuu!... Urma un cuvînt răstit, o urecheală, și-un plîns care scula vecinii. De plăcere, făceam puține lucruri, trăgeam pisica de coadă, mai spărgeam cite ceva, mă jucam și cînd era și cînd nu era cazul, de! încă nu știam ce se cuvenea și ce nu, cei mari ne-o spuneau de la obraz și asta ne infuria cumplit. De la o zi la alta, cam prea multe obligații pe capul nostru, cum să mincăm și cum să ne purtăm, cînd să vorbim și cînd să-i lăsăm pe alții să vorbească, și-apoi acel: „Du-te și cere-i iertare mamei!” Il luasem puțin la rost pe nenea, ori îl pocnisem cu o pietricică în frunte, mai nimic, și eram împinși spre nenea să-l rugăm frumos... și-apoi, cînd veneau musafirii — de la fratele mai mare la bunicele, toți cu ochii pe noi, să nu facem una neplăcută. Acasă, să te porți cuvințios, pe stradă — cuvințios, mai tîrziu, la școală — cuvințios, și, pe deasupra să mai și înveți! Primul geam spart (doamne, ce spectacol, cum a sărit — tîndări) l-am plătit cu trei ore de plîns—noi, și cu cîțicu lei tata. Să nu mai spargi geamuri! Adică, să te lipsești de un spectacol grandios!

Obligația de-a merge în fiecare zi la școală le-a pus capăt la toate. Adică, să te scoli de dimineață, să te speli, să măninci, să te-mbraci (nu cumva să-ți murdărești hainele!) și să te duci acolo, unde — ez bucurie te așteaptă?! Ai învățat? De ce n-ai învățat? Rușine! După cinci minute de muștrulitală, ce haz mai aveau recreațiile?

IDEEA DE OBLIGAȚIE

Și tot așa, de la o zi la alta, ani la rînd. Pînă cînd, ceea ce îți apăruse obligație îți apărea firec și, la rîndul tău, îi „obligai” pe cei mici: să se spele, să mănince, să salute pe cei mari, să stea frumos în bancă, să nu mai tragă cu praștia în ceafa unchiului Vasile... Obligații, mereu obligații — cite lacrimi vărsate, atunci cum stăm cu hoinăreala acelor ani, cu pozele, de unde farmecul vîrstei? Să fie totul o invenție a maturității? Numai din hoinăreală s-ar închege prea puține amintiri, și prea puțin substanțiale, repede s-ar spulbera. Poate că tocmai ceea ce s-ar chema „pedici”, „obligații” fac ca peripețiile, trăirile vîrstei să ni se întipărească în minte pentru totdeauna.

Iar mai tîrziu vom admite că educarea obligației va duce la cei „șapte ani de-acasă”, comoară pentru întreaga viață. Dar fiecare părinte va recunoaște că-i vine nespul de greu să-l „oblige” pe mititel la ceva, cînd el nu pricepe de ce trebuie să facă așa sau altfel, și la ce i-ar putea folosi. Nespul de greu! Dar cum îi va veni părintelui cînd, la 15 sau 20 de ani, mititelul îi va întoarce spatele? Există norme etice obligatorii pentru toți, fără respectarea lor viața în societate ar fi imposibilă. Dar, aceste norme se însușesc la o vîrstă fragedă, mai tîrziu, prea tîrziu — acceptarea lor devine anevoioasă. Libertatea va fi confundată cu anarhia și huliganismul, bunăcuvința cu „chestii învechite” etc. Și atunci, cînvocat este numai copilul? Și ce mai rămîne din copilărie, ce să-ți mai amintești? Că ai spart un geam și încă o sută și nimeni nu te-a urecheat? Prea puțină plictiseală. În schimb, două și la douăzeci de ani spargi un geam, situația se schimbă, are cine să te ia la rost. Și-o să rămîi cit se poate de nedumerit: „Ce au ăștia cu mine?” Au, știu ei ce au!

Nicolae ȚIC

a pedepsi, a răsplăti

O fercastră deschisă spre stradă. Un copil se aude plingind. Nu plinge, țipă. Cineva îl bate, desigur...

„Bătaia e ruptă din rai“, zic niște cuvinte din bătrâni. Poate că într-adevăr e o soluție. Cea mai simplă și — de ce să n-o recunoaștem? — adeseori, aparent, eficace. „Nu iese din vorba mea. Îmi știe de frică“ — se mindrește cite un tată cu performanța sa. Nu totdeauna ne aflăm în fața unei minți abrutizate, dimpotrivă. Ne aflăm de cele mai multe ori în fața convingerii deliberate că „așa ti bagi mințile în cap copilului, așa îl faci om“. Domnește în aceste tradiționale dictoane o evidentă bună-intenție. Dar sînt de o extracție atît de radicală, că nu mai e loc și pentru pușină înțelepciune, tact. Autoritate-violență, iată singura rațiune, fondul acestor precepte. Dar oare autoritatea, în acest caz, mai e altceva decît pur și simplu teama animalică a celui slab în fața celui mai tare? Și se pot oare obține rezultate adevărate, solide, cu asemenea fel de autoritate? Rezultatele nu pot fi decît de moment, vor ține atît cît țîn și spaimel copilului asupra căruia planează implacabilă: bastonada. În perspectiva timpului, vor fi găunoase, subrede. Iar acolo unde ar fi trebuit să se clădească ceva bun, frumos și trainic pentru viață — în sufletul copilului — violența n-a făcut de cit să dărmie. Oare atunci cînd copilului i se aplică pedeapsa corporală, nu țipă și plînge în el și sufletul? Glasul acestuia nu-l putem auzi, dar ochii săi jigniți, răzbunători, ne-o spun cu prisosință. E un grav delict de lesmajestate bătaia cea „ruptă din rai“. Majestatea sa omul se răscoală în ființa copilului. Demnitatea sa umilită, sensibilitatea sa terfelită, orgoliul său ultragiât nasc ostilități la care nu se renunță o viață, reacții aprigo, fătîșe sau deghizate, care nu pot fi de cit potrivnice celor scontate. În fond, o chestiune de „mecanică psihologică“, pentru a folosi un termen al lui Hippolyte Taine.

E vrednic de pus la îndoială chiar și termenul de „autoritate“. De ce să-ți propui a dobîndi autoritate în fața copilului și nu respectul său, încrederea sa? Autoritatea le succede de la sine. Desigur, copilul știe și singur că părinții sînt depozitarii puterii executive în familie. Dar trebuie să se convingă că părinții o folosesc fără acte arbitrare, fără abuzuri, cu moderație și înțelepciune, într-o deplină stimă pentru spiritul de dreptate și pentru micul individ care e copilul (individ care se iubește pe sine de cînd a deschis ochii pe lume și a lansat primul scîncet traductibil în toate limbile prin teribilul „vreau“).

Altfel, copilul, copilul mic mai cu seamă, e un suflet simplu. Nu e necesară diplomația pentru a-l cuceri. Ea nici nu ajunge pînă la inima lui. Tactul, și nu tactica, e de dorit. Sinceritatea părintelui față de copil, atît în pedepse cît și în răsplată, e mai eficace de cit orice tîrg. „Dacă iei premiu, îți cumpăr o bicicletă“, l-am auzit pe un tată, promițîndu-i copilului. Și imediat ce în carnetul de note apărea un 9, venea și amenințarea: „mi se pare că nu mai capeți bicicleta“. Tîrg. Și, pe deasupra, pentru copil, așteptarea răsplății, nimic altceva decît o sarcină împovărătoare. Desigur, a-l răsplăti, pe copil e, pentru orice părinte, una din obligațiile sale de suveran. Dar a condiționa răsplățile de cutare sau cutare reușită, de cutare sau cutare comportament al copilului, e o meschină victorie pedagogică, fără eficiență de profunzime.

Dacă ai știut să-ți cîștigi copilul, orice dictatură sau orice stratagemă devin inutile. Iar cînd, totuși, va trebui să pedepsești, copilul va primi pedeapsa nu ca pe un dresaj umilitor, ci ca pe un act justițiar, demn de toată încrederea. Nu vreau să fac nici o figură de stil, spunînd că a pedepsi ar trebui să însemne cel mai adesea un ceremonial, în care elocința părintelui are o pondere, de loc neglijabilă, iar seriozitatea acului este hotărîtoare.

Spun „seriozitate“, fiindcă nimic nu poate fi mai revoltător pentru un copil decît să-și dea seama că în fața sa se desfășoară o parodie a pedepsei, în care el, eroul principal, e luat drept un mic caraghios naiv. Să pedepsești, de pildă, copilul izgonindu-l de la masă în prezența unor oaspeți — severitate extremă — și apoi să fii observat de către el făcîndu-le cu ochiul, complice, comesenilor și amuzîndu-te împreună cu ei: „ha, ha, l-ai văzut, prostuțul, ce nutrișoară tragică a făcut?“, înseamnă nu numai ineficacitate pedagogică, ci și motiv pentru „micul prostuț“ de a privi cu superficialitate pedeapsa. Personalitatea sa siluită de asemenea ieftină duplicitate se poate modifica pentru întreaga viață.

Același e și reversul medaliei: seriozitatea răsplății, nu parodia ei. Copilul tău, să zicem, s-a pregătit bine, a cîștigat la concursul „cine știe cîștigă“. Te-au furat ocupațiile, ai uitat să-i oferi în această fericită zi pentru el, mica ta atenție, care să-i arate că-i prețuiești efortul, victoria. I-o dai peste cîteva zile; dar nu mai e decît o parodie de răsplată, un fel de compromis, un cadou oarecare, fără semnificație simbolică și solitudine paternă. El nu mai poate vorbi copilului despre participarea afectivă a părintelui său la micile — mari evenimente din viața lui, ci, dimpotrivă, despre neglijarea lor, ori numai despre traterea lor formală, exterioară, nesinceră.

Din nou, așadar, despre sinceritate reciprocă, acest climat care pare de la sine înțeles în raporturile dintre părinți și copii, și, totuși, sincer vorbind, deloc ușor de instalat și mai ales, de menținut. Cînd însă acest climat există, zîmbetul tău de părinte va avea, pentru copilul ce te privește în ochi cu încredere, aura celei mai prețuite răsplăți.

Emilia CĂLDĂRARU

PISICUȚA DE LEMN

Hîrș... hîrș... hîrș... hîrș...
Dinții micului fierăstrău mușcă bucățica de placaj pe urma trasă de un creion. Totul trebuie să fie gata pînă se întoarce mama. Trebuie să taie repede, dar, în același timp, cît se poate de bine, pentru că... Buzele strînse, strălucirea ochilor sînt mărturie a concentrării cu care lucrează băiatul.
Mama intră grăbită, cu brațele încărcate de pachete.

— Ce-ai făcut, Tinule?! Vai, vai! Tocmai cînd musafirii trebuie să sosească, dintr-o clipă în alta, ți-ai găsit să te joci cu traforajul?!
Abia acum observă Tinu că o parte din buclucașul rumeguș se împrăștiase pe covor.
Enervată, mama smulge bucățica de placaj din mîna băiatului. Figurina, decupată aproape cu totul, reprezentînd o pisicuță, se frînge în mîna încordată. Tinu scapă un

strigăt ușor. Ar vrea să spună ceva, să explice. Dar mama refuză orice explicație. Trebuie să vină musafirii! Stringînd ziarul, îl muștră iarăși:
— Măcar de ziua mea ai putea fi și tu mai atent! Și se îndreaptă glonț spre bucătărie...
Musafirii au sosit. Toți au adus daruri. Și Tinu îi dă mamei un dar pe care îl adusese tatăl său... Băiatul nici nu știe ce este în cu-

tie, nici n-a avut curiozitatea să întrebe. Mama îl sărută grăbită și nu observă că Tinu are ochii aburii. Sînt ațiția musafiri... Și trebuie să fie atentă cu toți... Și... Tinu fuge în camera lui. Ia dintr-un raft o carte. Din cartea aceea a citit el, cu destulă greutate — abia a terminat clasa a I —, o istorioară în care se povestea cum un băiețel dăruiește mamei sale un desen frumos, făcut de el, și mama se bucură nespuse... Băiatul se gîndește că e greu să faci un desen cu adevărat frumos. Dar parcă să decupezi la traforaj o pisicuță de lemn e mai ușor?! Și ce, pisicuța de lemn nu poate fi un dar la fel de frumos ca un desen frumos? Adică... nu putea fi?!... Din piept îi iese un ofiat greu...
Din camera alăturată se aud rîsetele musafirilor...

Mihnea MOISESCU

REVELAȚIILE COPILĂRIEI

„Sora mea studiază”
Mihaela Filoteanu
C II B. Liceul de muzică București

Amintirile unui om pot veni uneori de foarte departe, dintr-o vreme pe care a străbătut-o fără conștiința că o străbate, din primii lui ani de viață în care trăia aburit și neclar, în care impresiile se uitau de la o zi la alta dar se semnalau undeva, în creierul lui virgin, ca să-i creeze noțiunile, vreme în care emoțiile durau secunde și sentimentele, neștiutoare de ele înșile ca plantele, prindeau rădăcini fragede și din ce în ce mai adânci.

Din acești primi ani păstrez câteva aduceri aminte, pe care nu știu bine să le situez în timp. Mi s-a întâmplat asta la doi, la trei, la patru ani? Mai târziu nu, pentru că patru ani împlinisem când părinții mei s-au mutat din acea casă de pe strada Toamnei, din fundul unci alei. Era, asta e sigur, primăvară, pentru că s-a vorbit despre liliacul înflorit. Pe noi, cele trei fetițe prietene, ne-a luat o fetișcană mai mare, să ne plimbe pînă la colțul străzii, unde era o biserică și un liliac înflorit. Era seara. Și când am ajuns la colț, fie că am mers noi încet, fie că om fi făcut de câteva ori drumul dus-întors, asta nu mai știu, se întuneca de-a binelea. Și fata cea mare ne-a spus: „Ia uitați-vă, răsar stelele!” Probabil că mă mai uitasem la cer și altădată, probabil că și stelele le mai văzusem, dar în seara aceea am avut impresia că le văd pentru prima oară, în seara aceea am înțeles deodată că deasupra noastră se întinde cerul, ceva cu totul deosebit de pămînt și că e cumplit de frumos. Parcă pînă atunci fusese numai casa noastră, aleea, câteva chipuri bine cunoscute și iubite, ceva foarte încurcat care era orașul și a cărui imagine mi se ștergea din minte după fiecare plimbare, fusese nisipul în care mă jucam, jucăriile pe care le știam bine, dar deasupra capului nu fusese nimic. Și deodată era, întins, nesfîrșit, de un albastru cenușiu, grozav de depărtat, și acest nesfîrșit înflorea deodată semănat cu flori mici de tot, de aur, și înflorirea lor nu mai contenea. Mică mă simțisem totdeauna, ca toți copiii care nu ajung încă pînă la genunchii oamenilor mari, dar în clipa aceea se năștea un alt sentiment de micime, în fața dimensiunilor cu adevărat nesfîrșite, și era ciudat că acest sentiment nu te strivea, ci dimpotrivă, îți dădea un soi de beție și de putere.

Au trecut mai bine de cincizeci de ani din seara aceea, dar eu n-am uitat-o, n-am uitat revelația subită a cerului, a nesfîrșitului, a frumuseții infinite, și niciodată în mintea mea acea seară nu s-a confundat cu alta și nici una nu i s-a suprapus.

Cred că copilul poate vedea repetat un lucru și că îl înțelege într-o bună zi, nu te aștepți când. Mi-aduc aminte că venind vară după vară într-un sat din Transilvania, la aceeași familie, aduceam de la țig, marța, băiețelului gazdei o bucată mare de turtă dulce, făcută în formă de omuleț. Băiețelul se juca ce se juca cu ea, și pînă la urmă o mîncea. Doar de asta fusese cumpărată. Nu-mi dădeam seama că el nu deosebește imaginea omulețului, că îi place bucată de turtă dulce pentru coloritul ei (era doar pictată cu roșu și cu galben de miere), pentru gustul viitor pe care îl știa. Și odată, jucîndu-se cu ea, a rupt-o din greșeală, a rupt capul omulețului cu mult înainte de a avea intenția s-o mîncească. Și abia în clipa aceea a văzut-o, abia în clipa aceea și-a dat seama că ținea în mînă o păpușică, atunci a

văzut că nu e o bucată de turtă dulce oarecare, ci un omuleț. Disperarea și lacrimile lui n-au putut fi potolite multă vreme. Zadarnic îi făgăduiam că-i voi aduce marța viitoare altă păpușă, el ținea în minuțele lui mici și grăsuțe cele două bucăți și pentru mîntea lui nenorocirea era ireparabilă.

Mă gîndesc cîtă prudentă îi trebuie părintelui, omului matur în general, față de copil. Cuvîntul, gestul pe care nu-l percepe azi și care poate nu e potrivit să fie rostit sau făcut în fața copilului, nu e perceptiv de el o vreme, și într-o bună zi, părintele nu poate prevedea în care, copilul îl înțelege subit, îl trăiește într-un fel sau în altul cu toată făptura lui sufletească, și nu-l uită niciodată mai târziu.

Dar cele mai puternice impresii ale copilăriei, ale adolescenței, sînt cele legate de făptura cea mai apropiată de copil. Pentru mine, aceste amintiri încărcate de emoții sînt în legătură cu tata. Tata nu se contrazicea pe sine niciodată, nu făgăduia lucruri pe care nu le îndeplinea, nu trecea insensibil nici pe lingă frumusețe, nici pe lingă urîțenie, nici pe lingă nedreptate, nici pe lingă suferință. Tata spunea totdeauna adevărul și cerea de la alții adevărul. Nu din dragostea lui pentru mine, sînt sigură, ci din admirația mea pentru el, s-a născut, odată cu conștiința, sentimentul profund pe care i l-am purtat toată viața. Un părinte care nu greșește niciodată, nu pierde niciodată afețiunea copilului lui.

Revelația naturii cu toate frumusețile ei prin tata am avut-o, și sentimentul de milă pentru bătrînețe și neputință, de milă amestecată cu respect, și cruțarea pentru animale, și stima pentru slova scrisă, și curajul sincerității. Din toate zilele, din toate plimbările noastre nesfîrșite, una îmi răsare mai plină de fericire, mai personală, cu toate că dacă mi le-aș perinda în minte, sute de zile s-ar desena limpede în amintirea mea.

Aveam poate opt ani sau nouă. Primul război mondial se încheiase. Am plecat vara la Brașov, orașul în care se născuse tata, și după ce am colindat mult în Scheii plini de amintiri pentru el, ne-am urcat într-o după masă pe Timpa. Acolo, sus, alături de el, suită în picioare pe parapetul de piatră de pe culme, ținută de subțiori (mărturisesc că muream de frică, mi se părea în fiecare clipă că am să mă rostogolesc la vale), am văzut altfel pădurile, orașul, cîmpiile, decît de la propria mea înălțime sau prin fereastra unui etaj. Am văzut lumea desfășurîndu-se la picioarele noastre și zările făgăduind alte zări dincolo de ele, și cîmpiile deschizîndu-se spre alte cîmpii, și munții îmbînîndu-se cu alți munți de departe, din ce în ce mai albaștri. Și lumea aceea vastă, povestită de tata, începea să fie reală sub ochii mei.

Pe urmă am coborît pe ocolite, pe celălalt versant, unde erau mai puține păduri, unde se întindeau finete nesfîrșite, și știu că am eules multe flori, și ne-am dat amîndoi de-a berbeleacul prin iarba, și am ajuns acasă târziu, foarte osteniți, foarte fericiți. Poate că de o zi atît de fericit ca aceea nu îmi mai amintesc în copilăria mea, și aș vrea să poată, să știe și alți părinți să dea copiilor lor o fericire atît de limpede, să se priceapă să le pună în fața ochilor frumusețea lumii să le-o lămurască, și să fie tot atît de iubiți de ei.

DUPĂ ORA OPT SEARA

Noțiunea de timp liber, foarte labilă, poate fi definită, provizoriu, ca durată cuprinsă între îndeplinirea obligațiilor școlare — în școală sau în afara ei — dintr-o zi pînă la reluarea lor în ziua următoare. La o privire mai atentă a chestiunii, constatăm însă că în afară de timpul necesar îndeplinirii îndatoririlor școlare, elevul afectează o apreciazabilă cantitate de timp unor sarcini de ordin familial: diferite treburi gospodărești, ajutorarea fraților mai mici etc. Timpul liber reprezintă deci în realitate citimea de timp ce rămîne la dispoziția exclusivă a elevului după ce au fost scăzute toate aceste fracțiuni de timp destinat obligațiilor amintite. Nu ne-am propus în ancheta de față să cercetăm variabilitatea acestor fracțiuni de timp în funcție de familie, și nici raportul în care se află cu totalitatea timpului zis liber al elevului. Am urmărit să aflăm dacă există o preocupare susținută din partea familiei pentru a asigura copilului, în primul rînd, un regim de viață adecvat și, apoi, modul cum este respectat acest regim de către copil, cum reușește familia să-și exercite autoritatea în acest interval de timp aflat — de multe ori — în afara influenței sale directe, care tocmai prin aceasta nu poate fi exclus din cîmpul educațional.

În acest scop, ne-am adresat unui număr de 70 de părinți ai căror copii sînt elevi în clasele a XI-a (secțiile umanistă și reală) în 4 din liceele din București: „Mihai Viteazul“, „Emil Racoviță“, „Aurel Vlaicu“ și „Liceul nr. 32“. Sondajul a fost efectuat în luna aprilie 1968. Întrebările au vizat mai multe aspecte ale problemei puse în discuție: dacă există (și se respectă) o anumită oră de întoarcere acasă a copiilor seara? care este atitudinea familiei atunci cînd copilul nu respectă ora stabilită?; se interesează părinții și obișnuiesc să controleze locul și felul activității desfășurate de copil?; se respectă ora mesei de seară? Alte întrebări se refereau la: regimul de viață al copilului în vacanță; apoi, dacă, după părerea părinților chestionați, este oportun un regim mai elastic de la o anumită vîrstă și dacă este indicat să se aplice, diferențiat, fetelor și băieților.

EXISTĂ O „PEDAGOGIE“ A TIMPULUI LIBER?

Inegal ca durată, timpul liber este la fel de divers și ca mod de folosire. După conținutul activității, s-ar putea stabili chiar și un fel de tipologie a timpului liber. Bineînțeles, aceste tipuri de „timp liber“ nu se găsesc niciodată în stare pură, ele fiind în funcție de factorii de ordin subiectiv, personal, de influența școlii, precum și de factorii care țin de familie. În prima categorie va trebui să avem în vedere individualitatea școlarului, vîrsta, sexul, temperamentul, apoi natura preocupărilor sale (implicit stăruința cu care sînt urmărite anumite scopuri) și, în fine, cercurile de prieteni. În ce privește factorii de ordin familial, aici diversitatea (care își pune pecetea asupra timpului liber al elevilor) este și mai mare: tipul de familie (cu unul sau mai mulți copii); prezența în cadrul familiei respective a mai multor generații: copii, părinți, bunici; dacă numai unul din părinți sau ambii părinți sînt în timpul muncii; profesia părinților (și implicit gradul de instrucție al părinților); preocupările extraprofesionale ale familiei (preferințe pentru lectură, pentru spectacole și ce anume preferințe) etc. Dacă pentru un moment am încerca să ne reprezentăm grafic prin două cercuri cele două elemente: familia și copiii, am putea observa că ele (cer-

curile) nu se suprapun pe toată întinderea lor. Este firesc. Există o zonă a cercului reprezentînd copilul care iese în afara suprafeței cercului mare ce designează familia. Arcul de cerc respectiv ar corespunde grafic noțiunii de timp liber (obiectul anchetei noastre). Aceasta nu înseamnă că activitatea copilului se desfășoară la voia întîmplării, dincolo de ochiul atent al familiei și fără vreoa posibilitate de control și influențare din partea ei, după cum nu este de loc obligatoriu ca aceste activități să se desfășoare numai în afara casei. Nu se poate totodată tăgădui relația autonomie a vieții copilului în cadrul timpului amintit. Urmărind modul cum funcționează mecanismul familial în această delicată problemă (în care relația independentă acordată adolescentului înseamnă de fapt primii pași în formarea viitoarei sale personalități, un fel de preludiv al intrării în viață, încercat cu toate atribuțiile maturului, dar și de responsabilitățile acestuia), deschidem o fereastră către atmosfera care domnește în familie. Deși indirect, am încercat să surprindem și coloratura particulară a acestei noțiuni, cu ce fel de activități se umple acest conținut de timp. Se poate spune fără greș că există o preocupare aproape unanimă a familiilor în a găsi căile adecvate pentru a-și îndeplini îndatoririle de părinți și în perioada numită timp liber. Se observă un efort permanent de a găsi mijloace în concordanță cu individualitatea copiilor lor. Deși nu formulată explicit, se poate observa faptul înbucurător al strădaniei de a cuprinde într-o sferă — mai mult empiric — toate aceste preocupări, tendința spre cristalizarea unei pedagogii familiale a timpului liber. La baza acestei pedagogii (empirice) se află tradiția, experiența transmisă din generație în generație și verificată de-a lungul timpului. Intuitiv — avînd la bază tradiția amintită — există o înțelegere a ceea ce reprezintă noțiunea „timp liber“, dar, în foarte multe cazuri, ea este înțeleasă mai mult normativ, constrîngător. Conținutul propriuzis este de cele mai multe ori expeditiv într-o formulă convențională. De aici situația din unele familii în care copiii primesc mai mult recomandări de ceea ce nu trebuie să facă în răgazul de timp amintit și mai puțin sugestii, idei pentru o activitate sau alta. În acest fel, se poate ivi tendința spre un control formal și o respectare la fel de formală a unor ore de sosire acasă, de revenire de la plimbare etc. Mai puțin se poate trage încheierea din răspunsurile primite că părinții în discuție ar ști să orienteze activită-

Sondaj interpretat în rîndurile părinților unor elevi din cîteva licee ale Capitalei.

tile copiilor lor în această durată de timp. Dacă tendința amintită dezvoltă o anumită carență în pedagogia timpului liber, sînt însă multe aspecte pozitive ale mecanismului familial care merită a fi subliniate.

ORA DE ÎNTOARCERE ACASĂ, SEARA

Se observă la totalitatea familiilor anchetate o înțelegere nuanțată și diferențiată a noțiunii de timp liber. Aici intervin factori ca: vîrsta, sexul, scopul deplasării (plimbare, spectacol, vizite etc.). Pentru băieții, de pildă, se fixează o oră, pentru fete alta: „Fata poate intrăzina pînă la ora nouă, iar băieții pînă la ora 10 (22) (I.P., tată a doi băieți și al unei fete). Fapt înbucurător, ora de întoarcere acasă pentru cele mai multe familii nu este fixată rigid, ci avînd în vedere îndatoririle școlare din ziua următoare: „Pînă la ora 21, dacă nu are program mai încărcat pentru a doua zi“ (M.T.) Un alt părinte nuanțează problema în discuție introducînd distincții care dovedesc intuirea valorii educative a orei de întoarcere acasă a copiilor, faptul că ea, ora de întoarcere, a devenit pentru cei mai mulți părinți o realitate psihologică și morală: „În zilele lucrătoare și numai în cazuri ocazionale pînă în jurul orei 21. În ajunul sărbătorilor legale, cînd merge cu fratele lui mai mare, poate rămîne chiar pînă la orele 24“. (V.B.)

REAȚIA FAMILIEI

În sondajul nostru am încercat să pătrundem mai adînc în conținutul noțiunii de timp liber (așa cum o înțeleg și o aplică familiile respective), de fapt în întimitatea modului în care funcționează mecanismul familial; în esență, e vorba de raporturile foarte delicate dintre părinți și copii, de felul cum se exercită autoritatea părintească; dacă prestigiul ei este autentic, dacă izvorăște dintr-o coerență și soliditate a principiilor și din consecvența cu care se aplică în viața de familie; dacă sînt acceptate din convingere sau, dimpotrivă, se exercită prin presiuni, apelîndu-se la mijloace de constrîngere; în fine, dacă în cadrul familiei respective există o viață armonioasă, de stimă și afecțiune reciprocă sau dacă, invers, de pe acum se pot manifesta tendințe conflictuale între adulți și tineri, dacă, deci, există o criză de adaptare a adulților la individualitatea generației tinere, la specificul trăsăturilor individuale ale propriilor lor copii. Ni s-au părut de aceea deosebit de semnificative răspunsurile la aceste întrebări, care reclamau din partea părinților un simț de orientare în situații neprevăzute, modul cum reacționează față de încălcarea unui „regulament“ presupus cunoscut și acceptat de bună voie de toți membrii familiei etc. După acum am precizat la începutul anchetei, una din întrebări se referă la atitudinea părinților față de nerespectarea orei stabilite pentru reîntoarcerea acasă a copilului. În destul de multe răspunsuri se poate observa că părinții eludează sensul întrebării, declarînd că: „Nu a fost cazul“ (M.O.); sau: „Nu am avut cazuri“ (S.C.). Ni se pare de aceea semnificativ răspunsul unui părinte, nu prin ceea ce acesta declară foarte ritos, ci prin ceea ce ne lasă să întrecem printre rînduri. „Fiind veșnic sub control, întîrzieri nu au avut loc“ notează acest tată (H.V.). Am reținut răspunsul pentru sinceritatea sa dură, deoarece el oglindește o atitudine de severitate dusă la exces și care, virtual, poate fi punctul de plecare al unei reacții de respingere a autorității părintești, de răzărătire. Răspunsul amintit merită reținut și pentru că ni se

pare că relația controlului familiei — autonomie relativă a copilului este în primejdie de a fi deformată, anulată, prin resorbirea ultimului termen de către primul. Mișcându-se pe niște coordonate foarte rigide și sub o supraveghere excesivă, adolescentul respectiv va accepta forțat și formal disciplina impusă de familie, dar nu va ajunge niciodată la convingerea intimă a necesității ei. Implicațiile acestui caz ni se par mult mai întinse: adolescentul va fi de fapt dezarmat în fața diferitelor tentații din exterior și în el va exista moenit o stare permanentă de inconformism, de ieșire cu orice preț dintr-un mecanism care-i strivește individualitatea și-i înlătură orice inițiativă.

Cei mai mulți părinți consemnează că în asemenea situații prima lor reacție este de a afla cauza întârzierii: „Caut să află care a fost motivul“ (D.T.). O mamă notează: „Făcându-i morală“ (I.E.). Dacă această primă etapă a sancțiunii pare a fi adoptată de majoritatea părinților, sînt și cazuri în care unele familii trec la aplicarea sancțiunilor chiar de la prima abatere, socotind că ar fi o dovadă de toleranță ce ar încuraja la recidivă: „Îl pedepsesc nelăsindu-l să mai iasă a doua oară“ (C.M.). Dar și în asemenea cazuri putem observa o diferențiere a atitudinii părinților, în funcție de împrejurările în care a fost săvârșită abaterea: „Intervenția noastră a fost diferențiată în raport cu cauza, antecedente, poziția față de fapta respectivă etc. Astfel, pentru unele ne-am rezumat la simple observații, pentru altele la reținerea de a mai pleca pe anumite perioade.“ (M.L.). Unii părinți folosesc conștient drept mijloc esențial în cazuri de abateri ale copiilor lor. Problema care se pune este desigur de a găsi tonul adecvat pentru a nu transforma conștientizarea dintre mamă și fiică sau dintre tată și fiu într-o predică. Asemenea discuții nu au eficiență. Cei mai mulți părinți încearcă să trezească sentimentul onoarei în copiii lor, și ni se pare că aceasta este calea cea mai nimerită pentru a obține respectarea conștientă a unei norme privind viața de familie: „Îi arăt că sînt supărată, pentru că a călcat concepția“. (N.F.) Alți părinți obișnuiesc o discuție mai amplă cu copiii lor: „Îi întreb unde și de ce au stat pînă la acea oră. Dacă argumentează corect (cinstit), îi cred (bineînțeles verificînd cele afirmate de ei). În caz de nesinceritate, le arăt prin diferite exemple urmările ce le-ar avea în cazul repetării gestului făcut. Exemplele se pot da destule cu tineri care au ajuns rău nerespectînd sfaturile părinților și ale educatorilor lor“. (I.P.). Deși izolat între atîtea răspunsuri care par a oglindi o înțelegere mai apropiată a modului în care trebuie să-și exercite autoritatea părintească, răspunsul următor merită a fi consemnat pentru anacronismul său: „La început, duc o muncă de lămurire cu copilul; apoi mai întrebunțez și pedepsa cu bătaia, bineînțeles, cînd sînt cazuri mai grave“ (N.S.).

CONTROL ȘI ÎNCREDERE

Controlul preventiv apare ca o necesitate în munca educativă a familiei în cele mai multe dintre răspunsurile primite. Ele reflectă gradul de maturitate atins de familia societății noastre, creșterea responsabilității sale față de colectivitate. Părinții respectivi își dau seama că la vîrsta la care se află copiii lor, la care anumite deprinderi de disciplină interioară încă nu s-au consolidat, există tendința de a se strecura printre regulile de conduită familială, cu sentimentul unei seninătăți depline și al lipsei totale de vînoșă. Dar acesta este — cum arătam — și terenul pe care se pot ivi abaterile mai mari de mai tîrziu, cu urmări grave citeodată. Aceasta face ca să apară la părinți convingerea că este necesar să cunoască și cercul de prieteni ai copiilor lor, să știe unde se duc, cit au de gînd să întîrzie și să verifice afirmațiile lor. „Mă interesează anturajul fiicei mele, precum și locurile de distracție.“ (D.S.) Înregistrăm însă și răspunsuri care, din păcate, reflectă o atitudine cam limitată a îndatoririlor familiei și a modului în care ea este obligată să intervină, cu tact și cu fermitate (atunci cînd e cazul), să verifice felul în care își petrec timpul liber fata sau băiatul. Aceasta nu poate duce decît la scăderea eficienței controlului familial, la formalizarea lui și îngăduie apariția primelor fisuri în respectarea cu adevărat a programului de viață de familie: „Mă interesez de cazurile întârzierii, dar nu controlez locul și felul activității desfășurate“ (I.M.). Sau, și mai răspicat afirmată această atitudine: „Primesc justificările date, dar nu controlez locul“ (I.A.). Există și luări de poziție ale părinților situate la jumătatea distanței, adică sînt părinți care efectuează acest control extrem de rar, ceea ce nu ar fi totuși prea grav, dar care încearcă să-și justifice poziția: „În limita posibilităților, controlez locul și felul activității desfășurate în afara casei.“ (M.C.). Cei mai mulți dintre părinți privesc controlul ca pe un atribut al autorității părintești, care prin aceasta nu înseamnă în vreun fel manifestarea neîncrederii față de copii. Chestiunea este de a-l face pe propriul copil să priceapă că prin verificarea celor spuse de el părinții nu îi arată neîncrederea, că, de fapt, controlul este la fel de necesar pentru copil ca și pentru familie, că el întărește simțul responsabilității copilului. În fond, arta de a fi părinte înseamnă în esență crearea aceluși climat de respect și încredere reciprocă între adult și copil, prin acordarea unei autonomii relative copilului, în funcție de vîrstă, dar și prin exercitarea unui control din partea părinților pentru a vedea cum sînt respectate normele stabilite în familie. Din răspunsurile primite la problema în discuție unul ni se pare că încearcă să cuprindă într-o formulare mai generală obligația ce revine familiei de a exercita cu tact și continuu controlul activității desfășurate de copii în timpul liber, independent de loc: acasă sau în afară. Autorul răspunsului respectiv nu intră în discuție asupra implicațiilor de ordin educativ și nu se gîndește la eventualele catastrofe din acest punct de vedere. El înțelege ca pe o îndatorire fundamentală ca familia să știe permanent cum își petrece timpul copilul: „Consider că este bine și chiar obligatoriu ca părintele să intervină în timpul liber al copilului. Aceasta pentru a se vedea ce preocupări are copilul și ce îl atrage mai mult“ (B.D.).

VACANȚA — PRELUNGIRE A ANULUI ȘCOLAR?

Cum este firesc, regimul de muncă și viață stabilit pe durata funcționării școlii este altul decît acela din perioada vacanței. Cei mai mulți părinți participanți la anchetă înțeleg valoarea acestui timp pentru destinderea copiilor, pentru refacerea și înprospătarea puterilor — necesare unui nou efort la reluarea studiilor — cit și valoarea lui în sine, de divertisment.

„În timpul vacanței e și firesc să nu aibă același regim de viață ca în timpul școlii, deoarece la vîrsta adolescenței sînt nevoia de a fi mai liberi în alcătuirea programului, așa încît să cuprindă activități cit mai variate și, bineînțeles, cit mai plăcute“ (P.S.). Am înregistrat însă unele răspunsuri care atestă o înțelegere mai rigidă a chestiunii: părinții respectivi riscă să transforme perioada de vacanță școlară într-un fel de a doua durată școlară, minus uniforma și notele. Astfel, un tată declară că în timpul vacanței copiii săi au același regim, că „se repetă lecțiile la materiile la care sînt mai slab pregătiți“ (S.Gh.). În general însă, se poate constata că, fără a se slăbi în vreun fel controlul și implicit autoritatea părintească, părinții înțeleg să lase o anumită libertate copiilor în petrecerea vacanței, că înțeleg ca fetele și băieții lor să-și desfășoare diferențiat activitățile în aceste două perioade din vîrsta lor școlară atît de distincte prin conținut și prin finalitățile pe care le urmăresc. Bineînțeles, ora de întoarcere acasă, în vacanță, suportă anumite schimbări.

REGIM „ELASTIC“?

Poate că niciunde nu poate fi surprinsă mai direct și mai fără echivoc eficiența autorității părintești ca în perioada de trecere a copilului la a adolescență. Mutățiile de ordin fiziologic și psihologic, care se reflectă în plan moral și intelectual, fac citeodată ca adolescentul sau adolescenta să traverseze o perioadă de criză. Acum se cristalizează trăsăturile viitoarei personalități a adolescenților, trăsăturile și reacții care se manifestă contradictoriu și destul de greu de prins de către un adult într-o formulă liniară. Adultul însuși — în speță, părintele — este pus în fața unor situații neprevăzute și trebuie să facă un efort considerabil de adaptare a psihologiei sale la noile realități ale psihologiei propriilor copii. În ancheta noastră, deși era numai subînțeles acest aspect al problemei, mulți părinți au introdus în timpul lor vizual ideea necesității de a aplica în familie un regim diferențiat în funcție de vîrstă, fără ca aceasta să însemne o abdicare de la îndatoririle părintești. „Da, cu un control mai sever asupra desfășurării acestuia (programului) și asupra caracterului prietenilor pe care și-i aleg“, răspunde C.Gh. la întrebarea dacă este cazul ca la vîrsta adolescenței să se aplice copilului un alt regim. Precizarea finală — asupra caracterului prietenilor — ni se pare esențială pentru rezolvarea corespunzătoare a problemelor pe care le pune în fața familiei vîrsta adolescentului. În această perioadă din viața omului, mai mult decît oricînd, există primejdia ca băiatul sau fata respectivă, lipsiți de sfatul cald și de sprijinul familiei, și poate și din spirit de imitație, sau, dimpotrivă, din spirit de frondă, de opoziție față de o atmosferă constrîngătoare existentă în familie, să facă prietenii suspecți, care îi pot distrage de la o dezvoltare normală, armonioasă.

BĂIEȚII POT AVEA UN ALT REGIM DECÎT FETELE?

Ultima parte a anchetei întreprinse solicita din partea părinților părerea într-una din chestiunile cele mai delicate și mai controversate ale educației în familie: este potrivit să se aplice un regim diferit băieților față de fete, începînd de la o anumită vîrstă? Această întrebare a fost pusă ținînd seama și de o anumită tradiție a educației în familia românească și totodată avînd în vedere și faptul că există — chiar dacă nu explicit — în anumite familii tendința de a crea anumite „facilități“ băieților. Aici părerile au fost diferite. Unii părinți au preferat să evite sensul întrebării, motivînd că neavînd decît numai băiat sau numai fată nu pot cunoaște direct aspectele educative pe care le implică această vîrstă și, ca atare, nu pot formula nici un răspuns. În familiile în care există numai băieți s-a opinat pentru un regim diferit acordat acestora. În familiile în care, dimpotrivă, se găsesc numai fete, părinții au fost de părere că un regim diferențiat al băieților de fete nu și-ar avea rațiunea. Părinții respectivi consideră chiar necesar un plus de severitate în regimul instituit băieților, de la o anumită vîrstă, date fiind primejdiile pe care anumite prietenii făcute fără discernămint le pot prezenta pentru băieți. În fine, în familiile în care sînt și fete și băieți — familiile aflate deci în situația de a putea discuta mai la obiect — s-a formulat părerea că este indicat să se aplice un regim diferențiat. Din totalitatea răspunsurilor primite la această întrebare se cristalizează opinia că este necesar ca în regimul de viață al adolescenților să se țină seama de schimbările care au intervenit în psihologia și fiziologia lor și, totodată, să se aibă în vedere și diferențierile obiective dintre fete și băieți, aplicîndu-li-se un regim corespunzător. Din ele se reflectă grija — mai ales a mamelor — de a-și educa fetele în respectul autentic al normelor de conduită morală, convingerea intimă că viața de familie a părinților este hotărîtoare pentru viitoarea viață de familie a fetelor (și băieților), care, la rîndul lor, vor deveni părinți.

Ancheta este revelatoare pentru modul în care funcționează relația dintre adulți și tineri (și copii) în cadrul familiei și pentru modul în care părinții înțeleg să formeze în copiii lor trăsături și deprinderi de viață sănătoasă care să ducă la întărirea simțului de răspundere al adolescentului de astăzi față de sine însuși, față de familie și față de colectivitatea umană din care face parte. Pe marginea ei se pot trage și unele concluzii de perspectivă: în cazurile negative semnalate nu este vorba numai de nivelul de cunoștințe pedagogice relativ redus al unor familii; aici se reflectă și o anumită rămînire în urmă — pe un plan mai larg — a preocupărilor specialiștilor noștri și a instituțiilor adecvate de a căuta să sintetizeze experiența acumulată de școală și familie în acest domeniu, pentru a elabora o programă orientativă pentru familie. Lectoratele pentru părinți ar putea astfel înscrie în planul lor un ciclu de conștientizare cu părinții pe această temă.

PĂRINȚI ȘI COPII

N-am ce-i face!

Pe ușa cancelariei intră un bărbat voinic, cu fața roșie, sănătoasă.

Îl recunoaștem, e tatăl elevului C.V.; în sfârșit, după atâtea insistențe, după vizitele repetate ale învățătoarei, a binevoit să răspundă invitației direcțiunii și să se deplaseze la școală. Începem discuția în legătură cu copilul din clasa a IV-a, care absentează de vreo zece zile; din informații, știm că nici pe acasă nu dă; învățătoarea l-a văzut într-una din zile la marginea pădurii, păzind niște oi, ale nu știu cui.

Ce se întâmplase? Într-o seară, când părinții, ca de obicei, erau la bodegă, el și ceilalți frați ai lui (unul dintre ei este absolvent al școlii generale, alții doi, un băiat și o fată, sint într-a VIII-a) au ieșit agale pe ușa și au pornit-o fără țintă pe stradă; au trecut linia ferată și s-au oprit în fața unui restaurant, închis la ora aceea. Au spart geamul, după care fratele cel mai mic s-a strecurat înăuntru, de unde s-a întors cu vreo trei sticle de țuică! S-au dus cu toții într-un loc dosnic și au băut pînă au căzut în nesimțire; a doua zi s-au trezit la miliție, fără ca vreunul să poată spune cum au ajuns acolo. După citeva discuții și admonestări li s-a dat drumul; cei mai mari, înspăimîntați și rușinați, s-au dus totuși acasă, și-au luat cărțile și s-au îndreptat spre școală, însă el, V., a plecat unde l-au dus picioarele.

În seara aceea, dumnealor, părinții, au venit de la circumă și s-au culcat liniștiți, măcar că paturile copiilor erau goale!

Discutăm cu tovarășul C. Ne privește cînd umil, neputincios, cînd ironic, repetînd mereu, meca-

nic, și cu zeci de nuanțe în glas: „N-am ce-i face; ce pot eu să-i fac?”

N-are ce-i face el, părintele care l-a crescut, îl îmbracă și-l hrănește, și trebuie să fie preocupat de viitorul copilului? Mai încercăm să discutăm cu el, doar vom găsi o coardă sufletească pe care să i-o putem atinge:

— Să știi, tovarășe C., că vom fi nevoiți să ne adresăm organelor procuraturii și să-ți trimitem copilul la un institut de reeducare, departe de dumneata. Cum ai să te simți atunci?

Răspunsul, prin cînimul său, prin calmul cu care e rostit, ne lovește pur și simplu:

— Chiar v-aș ruga, tovarășe profesor. Dacă mă puteți ajuta în acest sens v-aș fi foarte recunoscător. Aș vrea să-l trimit la o școală de corecție, cit mai departe de casă...

I-am spus că știm o mamă, rămasă văduvă de război la 26 de ani, cu patru copii, care a alergat peste tot și-a plins infricoșată că-i vor fi luați obligatoriu copiii la un orfelinat. S-a zbatut să-i țină lângă ea, să-i crească ea mari...

Omul nostru ne-a răspuns cinic: — Nu cred, ori poate nu era în toate mințile.

Flori între buruieni

Cu catalogul sub braț intri pe ușa clasei; ai dintr-o dată senzația de prospețime, de frumusețe și candoare, de parcă ai fi intrat într-o grădină. L-ai mîngia pe fiecare copil, ai găsi pentru fiecare un cuvînt cald.

Cei mai mulți sint zîmbitori, vioi, curat îmbrăcați. Uneori însă, în cite-o bancă, în cite-un colț, o figură tristă, blazată, fîi întunecă vederea. Sint și ei flori... dar flori

crescute între buruieni... Încerci să le îngrijești, dar cînd le atingi descoperi răni care dor. Discret chemi pe acești copii la o parte și discuți cu ei:

— Ce-i cu tine, F., de ce ești supărat?

Răspunsul întîrzie.

— Tata... a bătut-o pe mama și-acum ea plînge, afară în stradă, fiindcă i-a încuiat ușa și n-o primește în casă.

De cite ori a asistat D.F. dintr-a VI-a la asemenea scene? Cel puțin o dată pe săptămînă.

— De ce n-ai venit ieri la școală, R.L.?

— Nu mă lasă mămica, spune că... să mă mărit!...

Lui R.L. dintr-a VIII-a, mama i-a găsit un băiat și vrea s-o mărite, să scape de ea...

Elevul T.I. a fost un copil bun în clasele I—VII; conducerea liceului nostru l-a sfătuit să se prezinte la concursul de admitere în clasa a IX-a, pe care l-a trecut cu succes și acum se numără printre elevii buni ai cursului mediu.

Părinții însă: „Ce-i trebuie lui „liciu“, „Ce, maică-sa și taică-său nu au trăit și trăiesc și fără ăsta?” Și au început șicanele: nici un ban pentru caiete, creioane și celelalte obiecte necesare. Școala însă nu l-a lăsat în părăsire. L-a ajutat, elevul a primit bursă de merit; sintem convinși că din el va ieși un om util societății.

E drept, copiii aflați în asemenea situații sint foarte puțini, vreo 16 din cei 454 citi numără școala noastră în clasele I—VIII; adică numai 3,5 la sută. Ei înseamnă însă tot atîtea suflete care suferă. Și asta nu este deloc puțin...

Certificat de proastă purtare

Dirigintele clasei a V-a discută cu tatăl elevei V.O.

— După informațiile primite de la tovarășa învățătoare, anul trecut fetița dv. era o elevă conștiincioasă și activă. Acum nu știu ce s-a întâmplat cu ea, parcă-i alta. Uite, a căpătat 4 la română, 3 la matematică, 4 la geografie...

— Foarte bine, răspunde tatăl, dați-mi un certificat, o adeverință că eleva are note proaste, că nu învață; îmi trebuie tribunalul.

Îi trebuie tribunalul o adeverință pentru a-l ajuta să se despartă de soție. Foarte bine că eleva are note proaste, numai să poată demonstra dumnealui ceea ce dorește: că mama ei nu-i poate da îndrumarea necesară și că trebuie dusă la o mamă mai „corespunzătoare“. N-are importanță că-i alta decît cea care-a născut-o și-a crescut-o...

— Ori măcar să mi se dea o adeverință că fata e indisciplinată, vine la școală dezbrăcată, neîngrijită, dezordonată.

— Dar asta nu-i adevărat, răspunde dirigintele; copilul e totuși ordonat, curat, îmbrăcat cum trebuie.

Nici asta n-are importanță. Să i se dea scris negru pe alb ceea ce dorește și asta-i tot, nu mai are altă „pretenție“.

Este chemată fata, care, cu ochii în lacrimi, se destăinuie:

— Mămica plînge mereu; nu mă ceartă, dar nici nu mă mîngie; nu-mi vorbește, nu mă întreabă nimic, îmi dă ce-mi trebuie și gata. O văd că ea-i tot supărată și cînd rămîn singură plîng și eu. Dacă tătucul s-a dus de la noi...

— Și-ai vrea s-o lași pe mama, să te duci la tata?

Un moment de ezitare.

— Nu știu... N-aș vrea. Mi-e dragă și mămica, de tătucul mi-i dor de cînd nu-i acasă. Mai bine-ar fi să vină el înapoi.

Judecată dreaptă de copil!...

Prof. Gh. MOVILĂ
Comănești

Cînd cuvintele își pierd înțelesul adevărat

Locuiește cu mama și bunicii lui. Are doar 11 ani, însă e toată vremea posomorît, uită să se joace, caută singurătatea. Cineva i-a furat copilăria și se pare că de mult și pentru totdeauna. E greu să presupui că vinovații sint părinții. Și totuși...

Din ziua în care tatăl său a fost condamnat la 5 ani închisoare pentru delapidare a uitat să ridă din toată inima. Putea fi scutit de o traumă

psihică, cu atît mai mult cu cît avea doar 7 ani. Dar mama s-a grăbit să-l facă să înțeleagă deosebirea dintre „bine“ și „rău“. Trecînd cu ușurință și fără scrupule peste sensibilitatea copilului, l-a „convins“ că tatăl este un hoț, un ticălos, un criminal, un bandit. Cu asemenea epitețe, și-a considerat îndeplinită datoria de mamă. Curînd a renunțat și la gîndul că la 37 de ani se poate suferi de una singură, mai ales cînd ai și un copil de crescut. Argumentul suprem a apărut în persoana unui tînăr chipeș care trebuia să demonstreze copilului printr-o comportare ireproșabilă de tată ad-hoc, cît de vinovat este predesesorul său.

În sufletul băiatului s-a iscat mai întîi nedumerirea, își privea noul părinte cu suspiciune. Nu pricepea cum putea fi altcineva tatăl său! Neîncrederea n-a durat însă mult. A intervenit „înțelepciunea“ mamei: a stăruit atîta, încît copilul a înțeles că trebuie să-l iubească pe nenea. L-au stimulat jucăriile, bomboanele, cărțile. A început să se simtă iar bine. Nu-și mai înțeșta dinții cînd era întrebare de colegi unde e tatăl lui. Și nici nu se mai temea de cei care-l amenințau cu bătaia. Avea cine să-l apere. Cuvîntul drag își recăpătase substanța. Pe celelalte, urite, le uitase deocamdată.

Au trecut doi ani. Între timp s-a ivit un alt prieten al mamei. Din nou cuvîntul „tată“ și-a pierdut semnificația. Iar mama îi sporea misterul: înlocuitorul succesurului tatălui său adevărat „merita“ de asemenea să fie iubit și respectat. Lui Ionel i se repeta cu perseverență, în limbajul celor 9 ani ai săi, (alte jucării, alte cărți) că sentimentele devenite certitudini în cei doi ani de conviețuire cu tatăl secund au fost o greșală remedială. Mai puțin convins, bă-

iatul a încercat să-l iubească și pe cel de al treilea tată. Pentru o vreme cuvintele s-au liniștit, fiecare în compartimentul său, supravegheate cu atenție de mamă.

Și au mai trecut doi ani. N.N., fostul delinvent, tatăl adevărat, s-a întors acasă unde a găsit două ființe străine în locul soției și al copilului.

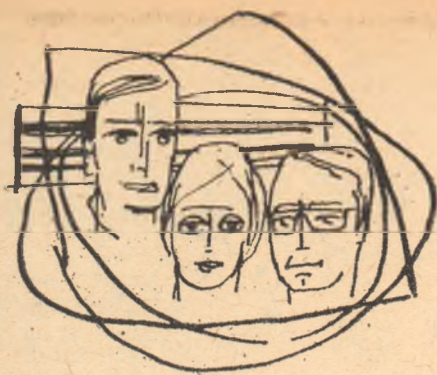
Necruțătoare a izbucnit de această dată drama: cuvintele aveau nevoie de conținut; ura și dragostea, cîntea și ticăloșenia, dreptatea și nedreptatea, adevărul și minciuna se învîrteau într-o horă nebună în mintea lui Ionel. Se rostogoleau goale și neputincioase, amenințîndu-l pînă la istovire. Fugea de ele, dar îl urmăreau pretutîndeni. Pe stradă, la școală, în somn. Ce înseamnă să fii tată? El avea un tată. Cînd ești necîștit? Și la urma urmei ce este Cîntea? Ce este Adevărul? De ce există toate aceste cuvinte, mamă? Dar mama i-a răspuns în felul ei: a divorțat de N.N., punîndu-i la dispoziție un alt exemplar patern.

Atunci hora nebună a cuvîntelor fără sens s-a oprit brusc. Fiecare a început să capete contur. E drept că unele arătau tare hidos: semănau trist cu mama și tata. Totuși el era mulțumit. A început să le înțeleagă și să le stăpînească.

Astăzi are 12 ani. Locuiește la sora tatălui său și e unul dintre elevii buni ai clasei. Îl văd rîzînd. Sint gata să cred că și-a recăpătat copilăria. Ezită însă din pricina ușoarei cule din mijlocul frunții care-i înăsprește zîmbetul. Mai adînci, cutele invizibile ale sufletului dăinuie determinînd zbucium și întrebări care așteaptă un răspuns.

Prof. Pavel PETROMAN, Timișoara

AUTOCONTROLUL

COLȚUL ECONOMIEI

PUȘCULIȚA

— FRAGMENT
DINTR-O TABLETĂ de TUDOR ARGHEZI

Din copilărie, mi-aduc aminte, o dată cu pușculița, pe care copiii care învață acum să citească n-au apucat-o, cîntecul, uitat și el:

Am un leu

Și vreau să-l beau,

Dar nici ăla nu-i al meu.

În pușculița copilului, de mic, îi puneai tai-că-su, ban cu ban, cîte unul, doi și cînd era plină și grea se căznea să scoată din pușculiță cîte un gologan cu cuțitul de masă, bont. Rîdicînd pușculița cu fundul în sus îi strecurai pe gură, cuțitul și, scormonînd înăuntru, aluneca pe cuțit cîte o monedă. Se isca necaz numai dacă așteptînd să iasă un leu, venea pe cuțit un 5 parale. Atunci omul da cu pușculița de pămînt. La ce mai folosea economia?

S-a dus pușculița, s-a dus punga din sin, și motoașca de sub saltea, s-a dus ciorapul de lînă, chimirul. Le-a luat locul Casa de Economii — C.E.C. —. Îi citești numele pretulîndeni, pe table, cu litere mari, îndemn la depunerea și păstrarea unei părți din munca fitecui.

Garantați de stat, banii sînt ai dumnitale, avutul dumnitale. Oricît de mărunțele, paralele și scrisse pe numele dumnitale într-un libret care-i al dumnitale și pe care-l iei cu dumnitatea în buzunar.

Apoi, banii strînși la C.E.C. nu stau morți, ca în fosta pușculiță. Ei fac pui, se înmulțesc numai prin faptul că stau adunați laolaltă. C.E.C.-ul îi sporește. După ce a economisit vreo cițiva ani la C.E.C., un om își face o căscoară. Se duce cu libretul la C.E.C., își scoate banii. Bucurie! El încasează peste sumele depuse, cîteva mii de lei mai mult, pe care nu putea să le mai aibă dacă banii i-ar fi zăcut într-o pușculiță.

E bine de știut că economiile au luat la C.E.C. un avînt ai zice nașteptat, dar muncitorii, sătenii și chiar școlarii sînt înțelepți. Numărul depunătorilor se înmulțește zi cu zi.

Nu uita, iubite cititorule, să te gîndești mereu la datoria față de dumnitatea și față de ai dumnitale. Pune cîte o frîntură din salariu la C.E.C. chiar cu prețul unei chibzuințe anume pentru asta. E și o pildă bună dată copiilor încă de prunci.

Tezaurul vostru e Casa de Economii. Silește-te să-i mai adaugi cițiva lei pe săptămînă și dacă nu ți-ai scos încă libretul nu întîrzia, du-te și scoateți-l numaidecît, oricît de mic ar fi începutul. Dintr-un gogoloi rostogolit în zăpadă, iese, tăvălit, un citămai troianul. Nu te lăsa lenii și indolienii. Din fire ești harnic și gospodar. Vreau să te știu bogat și vei fi bogat! Să trăiești.

Prin autocontrol se înțelege capacitatea unei persoane de a-și supraveghea comportarea, reacțiile, modul de manifestare și de a și le pune în acord cu cerințele societății.

Autocontrolul presupune cunoaștere de sine. În consecință, educatorii vor ajuta pe copil să cunoască, treptat, nu numai lumea obiectivă și legătările ei, ci și micul lui univers sufletesc. Această autocunoaștere nu trebuie înțeleasă ca un efect al unei introspecții sterile, contemplative, ci ca o acțiune prin care copilul, evoluînd, își însușește criteriile necesare evaluării obiective, din punct de vedere cantitativ — și mai cu seamă calitativ — a propriului său orizont de cunoștințe, a ideilor și convingerilor dobîndite, a sentimentelor și faptelor sale. Cunoașterea de sine se obține prin mijlocirea autocontrolului, care la rîndul său devine mai eficient dacă se sprijină pe datele furnizate de autocunoaștere.

În cele ce urmează, vom încerca să conturăm cîteva cerințe pedagogice, care ni se par mai importante pentru cultivarea autocontrolului la copii și tineri. De timpuriu, copilul trebuie deprins să cunoască rațiunea acțiunilor sale. Uneori însă, vîrstnicii îl obligă să le dea ascultare numai pe temeiul că ei sînt mai mari, mai puternici și pot recurge la opreliști fizice sau morale. La întrebarea legitimă a fiului lor de ce i se cere să procedeze într-un fel și nu în altul, sosește stereotipul răspuns: „Nu-i treaba ta!”. Alți părinți, ce-i drept, explică motivul cerințelor lor, dar personal nu oferă copilului un model de comportare. Discrepanța dintre vorba și faptele lor nu-i stimulează eforturile în supravegherea propriei comportări.

Alteori, chiar dacă elevul află motivele cerințelor, chiar dacă nu-i lipsește în familie sau la școală nici exemplul pozitiv, el se poartă urit. Și nu din rea-voință, ci din pricină că n-a ajuns încă să se poată controla și stăpîni în mod constant. Este necesar, în acest caz, să-i roaimintim obligațiile, la nevoie, să-l supunem unor exerciții de comportare frumoase. Totul trebuie făcut însă în mod delicat, atent și răbdător; un copil pierde dorința și capacitatea de a se supraveghea, dacă educatorul, impacientat, îl ironizează, îl persiflează, în loc să-l corijeze cu tact, să-l antreneze în exerciții progresive conștiente și plăcute de autoobservare și control.

O pondere apreciabilă în educarea autocontrolului deține dezvoltarea spiritului de observație, a spiritului critic și autocritic, care îl ajută pe copil să se cunoască mai bine. Și nu numai pe sine, ci și pe semenii săi, lucru de mare importanță, căci o cunoaștere obiectivă a propriului eu e rezultanta unei raportări juste — prin asemănare, comparare — la oamenii din jur. „Omul, spune Marx, se oglindește mai întii în alt om”.

În practica educativă, confruntările de acest gen au, de regulă, loc între așa-zisii „copii buni” și „copii răi”, între școlarii „merituoși” și „eodăși”, mai puțin între „buni” și „foarte buni”, și la scară și mai redusă între cei cu aceleași calificative. O eficiență sporită are raportarea celui educat la educator — știut fiind că exemplul celor mari are o puternică înrîurire. Astfel, în grădinițele și școlile noastre generale s-a încetățenit obiceiul de a se folosi primele ore de curs pentru formarea bunelor deprinderi. Educatorul enunșă conținutul unei reguli de comportare, arată utilitatea ei socială, îndeamnă pe copil să observe atent cum procedează dînsul — de exemplu, cum salută, cum mulțumește etc. Copiii sînt puși să procedeze la fel. Asemenea exerciții, dacă sînt repetate mereu, se structurează în obișnuințe. Cînd nu se reduce la simple acte imitative, ele oferă un rodnic teren pentru dezvoltarea putinței de autocontrol pe planul formării deprinderilor morale.

În clasele mai mari, autoobservarea și autocontrolul pot merge mai departe. De exemplu, urmărînd să obțină o diețiune mai bună, profesorul poate alege un text literar scurt, pe care să-l citească mai întii el; după aceea, textul va fi citit de cițiva dintre elevii cu calități vocale și interpretative. Profesorul va cere apoi elasei să-și spună părerea — fără părtinire — despre timbrul vocii celor care au citit, despre căldura glasului și plasticitatea prezentării textului etc. În continuare, profesorul va alege din fragmentul respectiv o frază scurtă și expresivă, care se reține ușor. Apoi va pune pe fiecare elev să o rostească cu glas tare, să se asculte și să se pronunțe autocritic asupra propriei diețiuni.

În oricare din laturile educației comuniste — intelectuală, fizică, estetică, morală etc. — și în complexul oricăreia dintre sarcinile instructiv-educative, există căi și mijloace specifice de cultivare a posibilităților de autocontrol. Exemplele, explicațiile, exercițiile imbinată rațional și diferențiat după particularitățile de vîrstă și individuale, în funcție de anumite situații date și de sarcinile generale instructiv-educative, sînt instrumente de bază ale educatorului pentru formarea capacității de autocontrol a elevului.

În tradiția școlii românești există de mult preocuparea de a cultiva la copii și tineri capacitatea de autocontrol. Această preocupare nu și-a găsit expresia numai în forme verbale de influențare, ci și în organizarea unor exerciții adecvate. După părerea noastră însă, în prezent, acest aspect al educației ocupă un loc mult prea modest și unilateral în literatura de specialitate și în practica educativă. În manualele de pedagogie generală, de pildă, sau în cele de psihologie pedagogică, problema e expedită în cîteva r nduri la capitolul „Disciplina” (ca și cum numai eu aceasta ar avea contingentă). În practica pedagogică ea e abordată orizontal, prin metode precumpănitor verbale, mai rar și în forme organizate, de tipul unor ore de dirigenție pe tema autocontrolului, a unor activități concrete de autoobservare și influențare.

Lector univ. Vera FRIMU — POPOVICI

ANCHETA

Cu două săptămâni înainte de încheierea trimestrului I al anului școlar x..., mi s-a repartizat spre rezolvare o lungă sesizare din care reproduc, pe sărite, câteva fragmente:

...La școala generală din comuna noastră a fost încadrat anul acesta profesorul de română I.L., un tânăr decăzut și descampus din punct de vedere moral. Nu-și face datoria la catedră, lipsind de la școală cu săptămânile. Se izolează de colectiv, față de care are o atitudine de dispreț și desconsiderare.

...S-a înhăitât cu alte câteva elemente declusate de prin conunele vecine cu care petrece nopți întregi, provocând adevărate scandaluri.

...Și ceea ce este revoltător, aproape în fiecare zi, aduce femeii în casă în cazul părinților și al copiilor.

...Vă rugăm să trimiteți un organ de inspecție să cerceteze cazul pentru a se lua măsurile corespunzătoare.

...Fucem precizarea că scrisori cu un conținut asemănător am înaintat la Comitetul Central, la Ministerul Învățământului și la ziarul «Știința».

Semna „Un grup de învățători și profesori.”

Am fost mihnit toată ziua aceea. Abateri atât de grave cunoșcusem din ce în ce mai rar. Eram indignat că un membru al corpului didactic putea să aibă o comportare atât de scandaloasă.

A doua zi, m-am și prezentat la școală.

În cancelarie, directorul școlii, un om mai în vârstă, profesoara de naturale — aproape de pensie și ea —, trei — patru învățători. Le comunic scopul venirii mele.

— E ceva care nu se mai poate suporta. Vedeți și dumneavoastră! Nici astăzi n-a venit la școală — început directorul, arătându-mi condica de prezență unde scrisese cu creionul roșu „absent nemotivat”.

— Poate e bolnav, spun eu mai mult pentru a infiripa discuția.

— Aș! Bolnav! Știm noi ce boală are, exclamă o voce feminină, dintr-un colț mai îndepărtat al cancelariei.

— Da, da. Cunoaștem noi boala! intercență mai multe glasuri.

— Spuneți, tovarăși, deschis tot ce știți!

Un timp, nimeni nu mai corbi nimic. Fiecare din ei dădea impresia că știe foarte multe lucruri, dar că n-ar fi vrut să se afle tocmai de la el.

— În cazul acesta, cele sesizate de dumneavoastră sînt neintenciate.

— Na! Na! Nu! izbucniră deodată mai multe voci.

Apoi îmi relatară cam aceleași fapte inserate și în scrisoare, cu lux de amănunte, însă.

Învățătorul de la clasa a IV-a ținu să mai adauge pe un ton scăzut:

— Locuiesc nu departe de el. Trebuie să vă mărturisesc că de multe ori, după miezul nopții, mi s-a întâmplat să aud muzică și strigăte.

— Asta n-ar fi nimic, tovarășe, interveni patetic profesoara de naturale. Dar să te ațezezi ziua în amiaza mare cu oricine, nu e de loc demn. Într-o zi, l-a căutat pe la școală o fetișcană. Venea de undeva de departe. Zicea că-i logodnica lui. Credeți că m-am sfîit să-i spun? Cînd a auzit biata fată despre toate isprăvile-i de pe aici, a plecat cu primul tren, fără să mai dea ochii cu el.

— Vă rugăm să luați cele mai drastice măsuri, cele mai drastice! corbi în concluzie directorul, congestionîndu-se.

— Vreți să-mi spuneți unde locuiește?

Se oferiră câțiva să-mi dea explicații cît mai amănunțite.
— La ce bun toate astea, se auzi aceeași voce plină a directorului. O să vă însoțesc cîteva dintre noi.
— Nu e nevoie. Mă duc singur.

*

*

*

Am așteptat cam mult pînă mi s-a deschis.

În fața mea se afla un tânăr de statură mijlocie, foarte slab și palid, cu cearcăne în jurul ochilor. „Semnele evidente ale vieții dezorganizate” — mi-am zis eu.

I-am spus că sînt de la un institut de cercetare și doresc să aflu unele date de ordin local. A ezitat cîteva momente, apoi m-a invitat înăuntru.

— Să știți că la mine nu-i prea cald. N-am făcut focul astăzi.

Am pătruns într-o încăpere destul de largă, unde atenția mi-a fost atrasă de început de mulțimea cărților care se aflau aici peste tot: în dulapuri, deasupra acestora, pe masă, pe pat și chiar pe dușumea. „E posibil să fie un om studios, dar asta nu-l absolvă de...” Pe birou, o fotografie mare a unei adolescente, al cărei zîmbet iradiant constituia, poate, singurul punct luminos în această cameră cam mohorîtă și întunecoasă. Probabil, logodnica căreia colegii „i-au deschis ochii”.

Spre surprinderea mea, noua-mi gazdă se dovedi destul de comunicativă. N-a trebuit să trecă prea mult timp pentru ca să aflu că e bucuros că a fost repartizat în această comună situată într-o zonă folclorică caracteristică, avînd deci posibilitatea să continue unele preocupări mai vechi din perioada cînd era student.

— Mă interesează, în special, dansurile cu strigături, pe care mă străduiesc să le înregistrez. După cum cred că ați observat, mi-am cumpărat și un magnetofon.

Într-adevăr, profesorul îmi deschise aparatul pentru a mă convinge, parcă, de cele spuse, dar eu, în momentele acelea, eram complet descumpănit.

— Am încercat să atrag și cadrele didactice de la școala noastră în această acțiune. Unele din ele s-au născut și au trăit aici mai mult de jumătate din viață. Imi pare rău, însă, că n-am reușit să fac mare lucru. Noroc că am doi colegi, în satele vecine, cu care mă întîlnesc la două — trei săptămîni. Discutăm și ascultăm muzică toată noaptea.

Abia atunci am început să pricep că acel lucru penibil, dezgustător și hidos care mai dănuie în școlile noastre se întimplase. Deși în cameră era destul de frig, am simțit deodată că mi se face cald.

— Sînt cam bolnav — corbi tînrul mai departe. Sufer de diabet. Dar nu știu de ce să spun toate astea...

— Te rog! Mă interesează.

— M-am simțit rău zilele acestea. Se vede, cred, după înfățișare. N-am putut merge nici la școală. Mi-e teamă să nu fac o comă diabetică. E aproape jumătate de an de cînd fac cîte o injecție de insulină în fiecare zi. Știți, anihilează surplusul de zahăr în sînge. Mi le făcea sora medicală. Acum trei zile a plecat însă la un curs. N-am avut încotro. Mi-am cumpărat o seringă și...

— Vreți să spuneți că dumneavoastră singur vi le...

— Nu trebuie să vă mire. Sînt ușor de făcut. În coapsă, subcutanat.

Pronunțase cuvintele ca și cum ar fi spus: „Ei, să n-o luăm chiar așa în tragic”.

De data aceasta îmi auzeam bătăile inimii zicînd. Nici nu știu cum m-am despărțit.

*

*

*

Am venit într-un suflet la școală și i-am spus directorului:

— Convocați imediat consiliul pedagogic! În cit timp se pot strînge oamenii?

— În trei sferturi de oră, tovarășe inspector. Dar dacă vreți dumneavoastră, și într-o jumătate de oră, tovarășe inspector.

Fața lui rotundă de om bine hrănit se înroșise din nou, iar mîinile nu-și mai găseau astîmpăr, ea și cum la această ședință trebuia să-i dau nu știu ce decorație.

Nu bănuia ce-l așteaptă...

Corneliu GRIGORIU

„Capriciu”
Valentina Răceală cl V-a.
Casa Pionierilor Turnu Măgurele

„Noaptea ghiocelor”
Iudita Hebedean cl V-a
Școala generală Nr. 1 Petroșeni

„Sînt foarte îngrijorată. Andrei citește prea mult... Stă toată ziua în casă și citește. Nu se mai joacă, nu mai iese la aer... „De loc, de loc“? „Ba da... Se joacă el... Dar eu la vîrsta lui nu citeam atîta... Și tot ce-i cade în mină...“ „Al meu, nu zic, citește... manuale... povești... dar nu mă plîng... Nu exagerază niciodată... Joacă-i joacă, televizorul — televizor... E un copil sănătos, slavă Domnului.“ „Auzi, dragă, știi ce citea dumneaei?... Irina, ieși nițel afară, că avem ceva de discutat... (Irina iese). Închipuie-ți, citea (rostește un titlu în șoaptă, la urechea interlocutoarei, ea și cum ar fi fost cineva de față)“. „Și ce-i? Nu văd nimic rău în asta...“ „Cum, nu vezi nimic rău? Dar e cu dragoste, eu mai știu eu ce... La vîrsta ei... E inadmisibil!... Am pus sub cheie toate cărțile noastre...“ „Copilul ăsta o să ajungă un savant, zău. Are el o carte care-i place la nebunie și a citit-o de atîtea ori, că o știe pe dinafară. Dacă-l pui să-ți zică pagina opt sau pagina douăzecișicinci, ți-o spune ea pe apă, ea pe-o poezie... Și e proză, proză, curată, fără rimă...“ „Nu-i plac de loc cărțile... Dă-i să facă orice altceva, să repare fierul de căleat, să facă o sanie, un aparat de radio, e meșter. Dar de citit... Oare o fi bine să nu citească nimic? etc., etc.“

Fraze familiare, cotidiene, griji și constatări, și neliniști, împărtășite în intimitate, la sedințe cu părinții (mai rar, din păcate), pe stradă, pe o bancă în parc... Dar există oare o preocupare activă, constantă a părinților pentru lecturile copiilor, pentru mica lor bibliotecă, pentru preferințele proaspeților cititori de cărți și pentru influențarea acestor preferințe? Am întilnit părinți „generoși“, care lasă libertate deplină copiilor în alegerea cărților, părinți-jandarmi, care cenzurează fără cruțare lectura odraslelor, ascund sub cheie anumite cărți ce li se „par primejdioase“ sau „prea grele“, părinți indiferenți („au grijă profesorii să-i spună ce să citească“), dar și părinți foarte atenți, interesați sincer de calitatea lecturilor extrașcolare ale copiilor. Dar școala? Are ea întotdeauna imaginea fidelă a gustului elevilor pentru lectură, știe să-l dirijeze, să-l stimuleze?

Civilizația modernă poartă în structura ei sămînta unei contradicții care devine din ce în ce mai categorică, aceea dintre universalizare și specializare, omul fiind solicitat simultan de necesitatea unei cuprinderi orizontale a valorilor spirituale și de obligația pătrunderii pe verticală a domeniului propriu de activitate, — altfel spus, a specialității proprii — într-un unghi mereu mai ascuțit. Unii vor spune că nu este vorba de nici o contradicție, întrucît specializarea modernă implică lărgirea bazei de cunoaștere prin asimilarea unor teritorii noi, aparținînd altor specialități, că, bunăoară, studiul lingvistice nu se poate dispensa astăzi de studiul matematicii, astrofizica de biologie, arheolo-

LECTURILE COPILILOR

gia de ultimele cuceriri ale fizicii și așa mai departe. Dar acestea, să le numim, secante la circumferința unor discipline învecinate nu înseamnă universalitatea, ele nu fac decît să pună și mai mult în evidență marginile specializării și să se accentueze contradicția de care vorbeam. Căci secțiunile respective, aflate la frontiera a două specialități tind să devină ele înseși specialități de sine stătătoare, mărind la infinit numărul acestora.

Ce decurge din contradicția amintită? O accepție cu totul diferită de aceea a antichității sau a Renașterii cu privire la ceea ce s-a numit homo universalis, o adineire, dar și o îngustare mareată a bazei umanismului modern, separarea adeseori brutată a sferelor de cunoaștere. Asistăm, astfel, la apariția unor excelenți specialiști, dintre care unii sînt însă total impermeabili la valorile spirituale ce nu aparțin direct, imediat disciplinei lor, se nasc limbaje diferite, ba citeodată opacități de-a dreptul hilare (cea în cazul, mai demult dezbătut, al „tehnicieștilor“ care proclamau nici mai mult nici mai puțin decît inutilitatea artei în condițiile civilizației moderne, dar și a celor care socoteau arta în victimă a invaziei tehniceiste în spiritualitatea contemporană).

Dacă specializarea este un imperativ al obiectului și, ca atare, se impune dinafară, universalitatea este un imperativ subiectiv, o necesitate interioară a omului. Pot fi ele împăcate, se poate ajunge la un acord convenabil în această direcție? Aparent chestiunea nu are nici o legătură cu tema articolului de față. În realitate, orice problemă legată de orizontul spiritual al omului de azi, și mai ales, al omului de mine trebuie corelată acestei configurații particulare a civilizației moderne. Este foarte important, cred, să știm ce fel de specialiști pregătăm, cît de intens și de durabil va fi contactul lor cu valorile spirituale ale umanității, cît de receptivi și de comprehensivi vor fi copiii de azi în viitoarele lor întilniri cu ideile și imaginile, în ce măsură școala și familia pot determina formarea unor oameni care să fie capabili a concilia termenii contradicției.

Firește, problemele referitoare la mecanismul preîntîmpinării unor opoziții rigide, la di-

riferea complexă și nuanțată a destinului intelectual al copiilor sînt multiple. Să ne oprim, deocamdată, la conținutul și formele procesului de lectură. Ce citeșc copiii, ce preferă, ce nu le place, cum citeșc, cît citeșc, unde citeșc, cum își selectează lecturile, cum poate fi îndrumată lectura și în ce măsură intervențiile sînt inoperante sau chiar nefaste, cum apare și cum dispare gustul pentru lectură, cum se formează deprinderile, caracterul și profilul intelectual prin citit, iată numai cîteva din aspectele acestui proces complicat și divers, care merită să fie discutat și analizat cu atenție.

Există copii care nu citeșc? Foarte puțini, un număr înfim în raport cu numărul adulților care nu citeșc (decît, cel mult, ziare, reviste și lucrări de strictă specialitate privind profesia lor). Pentru copil, lectura este o descoperire, uneori mai senzațională, mai tulburătoare decît jocul, echivalează cu explorarea unui univers inedit.

S-ar putea, deci, vorbi de apariția gustului pentru lectură o dată cu deprinderea cititului, ca o consecință a acestui nou „mod de existență“. Atunci cum se explică faptul că, ajunși la maturitate, destui dintre foștii cititori pasionați, dintre foștii copii care „înghițeau“ sute de pagini pe săptămînă, se plictisise de moarte în tovășia unei cărți, o abandonează cu plăcere după primele pagini (nu am în vedere cărțile neinteresante, mediocre), uită uneori luni întregi să ia un volum în mînă și caută cu îndurjire orice altă ocupație în afara lecturii. De ce s-a întrerupt continuitatea, de ce pentru unii lectura a devenit o treabă plictisitoare, obositoare, silnică? Lăsînd la o parte cazurile excepționale (boli, necazuri, indolență, culturofobie etc.), se pare că nu o dată cauzele trebuie căutate în timp, în perioada primelor lecturi, în faza formării și cristalizării gustului pentru citit.

În atîtea rînduri nu ne întrebăm de ce copilul nostru nu-i place să citească sau de ce nu-i place decît anumite cărți (să zicem cele ilustrate abundent, destinate îndeobște școlărilor mici), care o dată cu trecerea vîrstei, nu-l mai interesează și nu știe cu ce să le înlocuiască, sau de ce se ascunde cînd citește, ori se încapăținează să ceară cărți pe care noi le socotim exclusiv „pentru oameni mari“ și i le refuzăm... Uităm prea adeseori că băiețașul ori fetița noastră are alte gusturi decît avem noi, sau decît le avem la vîrsta lui, uităm că nici cărțile nu mai sînt aceleași ca acum două, trei sau patru decenii, că receptivitatea copiilor a crescut, că însăși capacitatea intelectuală a copilului de azi este, în general, mai mare, inteligența e mai vie, posibilitățile de informare sînt incommensurabile (radio, televiziune, cinema etc.). Alteori uităm că noi am avut poate alte condiții, că ne am procurat cărțile mai greu, că bibliotecile erau mai puține și mai sărace, iar cărțile mai scumpe. În sfîrșit, ni se întîmplă să barăm calea copilului către lectură pe considerentul că anumite cărți cuprind lucruri pe care el nu trebuie „deocamdată“ să le știe, omițînd faptul că aceleași lucruri, adesea deformatate, le poate afla pe stradă, de la alți copii, la fel de neștiutori ca și el. Adunate, aceste mici și mari interdicții pot duce la îndepărtarea copilului de procesul firesc al contactului cu pagina tipărită, și pot determina lecturofobia de mai tîrziu.

Considerînd că lectura copilului face parte din educația lui spirituală, că ea implică pentru familie și pentru școală o responsabilitate incontestabilă, ne propunem, ca în numerele viitoare, să reproducem cîteva „ecolecții“ — pe baza unor observații mai puțin abstracte — referitoare la conținutul și mediul lecturilor, la particularitățile și preferințele vîrstei.

Dumitru SOLOMON

OPINII

NOTE DE DIRIGINTE

UN PROCES SUI- GENERIS

Fusesem numit diriginte la clasa a VI-B. (Șc. generală N. 2 Oltenița). Eram nou în școală. Numai în acel început de an eram al doilea diriginte la această clasă. Una din problemele grele de care mi-am dat seama că trebuie să mă ocup încă de la început a fost aceea a comportării civilizate a elevilor și, mai concret, a politeții. Copiii nu numai că nu erau politicoși în nici o împrejurare, dar nu știau să facă deosebiri între o atitudine politicoasă și demnă, pe de o parte, și disciplină, pe de altă parte. Am în vedere nu numai disciplina în timpul orelor de clasă, dar și pe aceea din cadrul organizației de pionieri și, bineînțeles, pe aceea civică.

Obșnuțiți cu o activitate formală, să nu se supere nimeni, mi-au propus să numim un responsabil cu disciplina! Mi-au indicat și elevul. „Îl propun pe M, pentru că el este cel mai nedisciplinat din clasă. Având această răspundere, cred va deveni mai disciplinat“, a spus una din cele mai bune eleve din clasă. „M“ a fost de acord și și-a luat un angajament. Deși nu avea o legătură directă cu problema „politețea“, am acceptat, știind și eu și copiii că este un act formal. Nu aveam atunci altă soluție. „M“ a rămas tot indisciplinat. Elevii mei tot nu știau că trebuie să scoată mâinile din buzunar când salută pe cineva, că trebuie să acorde întâietate celor mai vîrstnici, băieții, fetelor etc. Fiecare „abatere“ de la politețea era comentată în chip și fel, de câte ori era posibil chiar eu haz. S-a creat astfel un curent de opinie, încît reclamațiile la „tovarășul diriginte“ erau însoțite aproape totdeauna de epitetul „nepoliteos“. Trebuia în permanență să fac deosebire, pentru copii, între nepolitețe ca un act involuntar izvorit din neștiință și impolitețe ca o acțiune voluntară. Și cel mai adesea, între indisciplină și lipsa de politețe. Oricum, problema preocupă pe cei mai mulți elevi. De aceea, la ora de dirigintie la care s-a dezbătut tema „Ce înseamnă a fi politicos“ au participat la discuții peste 20 de elevi. S-a discutat despre ce înseamnă a fi politicos cu un profesor și ce înseamnă a fi disciplinat față de un profesor, ce înseamnă a fi politicos cînd stai la rînd la „Alimentară“ și ce înseamnă a fi politicos cu bunica. De acord cu întreaga clasă, am decis înființarea unui „comandament al politeții“, care avea menirea să supravegheze respectarea regulilor de politețea și să sancționeze pe loc orice abatere. La sfîrșitul orei, după ce au fost trase cîteva concluzii, am împărțit fiecărui elev cîte un mic plie în care se aflau 10 bilețele cu semnătura mea. Bilețelele din plicuri au fost denumite taloane. Oricare din cei trei membri ai comandamentului putea ridica elevului care săvîrșea un act de impolitețe un talon, fără ca acesta din urmă să poată face vreo obiecție, inserînd pe spatele talonului data, ora și în ce a constat „infrațiunea“. Orice apel se putea face la mine și numai în prezența celui care a ridicat talonul. În cazul în care apelul era justificat și se comisesse un „abuz“, talonul ridicat se rupea și elevul în cauză primea un nou talon alb. Clasa a primit cu toată seriozitatea această acțiune și chiar de a doua zi comandamentul și-a început activitatea. Acțiunea urma să dureze pînă spre sfîrșitul trimestrului II, cînd trebuia să se numere taloanele rămase. Fiecare caz de apel era un prilej de dezbateri atît asupra politeții, cît și asupra felului în care trebuia să lucreze comandamentul. De remarcă că de multe ori opinia clasei a determinat chiar și pe membrii comandamentului

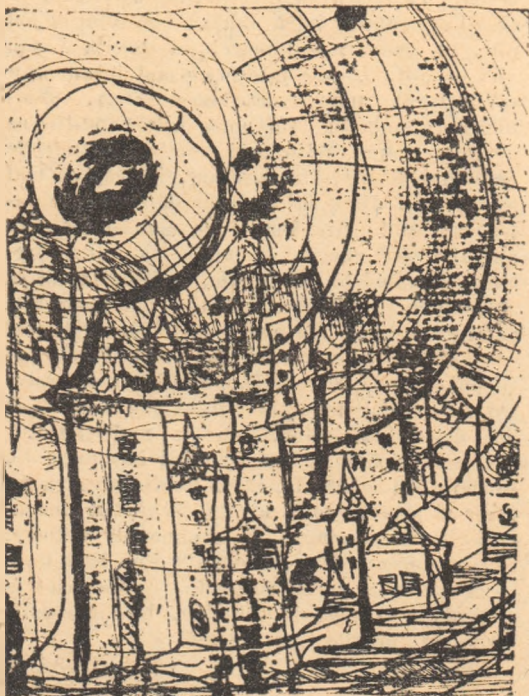
să-și ridice unul altuia taloanele. La început, colegii mi-au zîmbit cu îngăduință, unii chiar m-au ironizat, dar după cîteva săptămîni cîțiva au început să ridice taloane de la elevii mei. Pentru a evita interpretările diferite, am stabilit, de comun acord cu ceilalți profesori, că pentru reușita acțiunii este oportun ca problema taloanelor să fie lăsată exclusiv în seama colectivului de elevi și a dirigintelui.

La începutul trimestrului al II-lea, am propus detașamentului de pionieri să introducă în planul său de acțiuni și un „proces al necuviințelor“. Pregătirea acestei acțiuni a început imediat.

După ce documentele procesului au fost întocmite, le-am revizuit împreună cu membrii comandamentului, sugerînd acolo unde era cazul anumite modificări. Am urmărit ca elevii să lucreze singuri pentru a se putea manifesta nestînjînit în tot timpul acestei acțiuni. La deschiderea ședinței, în calitate mea de comandant al detașamentului, am explicat din nou elevilor sensul acțiunii la care urmau să participe. Am anunțat componența „instanței“ de judecată și le-am arătat că noi toți, profesorii și elevii, trebuie să ne luăm rolul în serios, dat fiind problemele ce le avem de dezbătut. Am cerut tuturor să aibă o atitudine corespunzătoare. Le-am explicat cum se vor desfășura dezbaterile și am început să-mi exercit funcția de președinte anunțîndu-i solemn că vom veghea ca faptele să primească pedeapsa pe care o merită; cît despre făptași, „îi lăsăm să-și fie singuri judecători“. Participanții la acest proces sui-generis au vorbit cu pasiune, dar și cu prietenie și simț de răspundere. În tot timpul dezbaterilor s-a păstrat o liniște perfectă. Instanța a apreciat pozitiv succesele colectivului și ale unor elevi, dar a fost neîngăduitoare cu faptele incriminate. Toată dezbaterăa nu a durat mai mult de o oră. A fost o oră emoționantă, în care profesorii și elevii am lucrat cu seriozitate alături, eu respect și încredere unii în alții. Cînd lucrările s-au încheiat, comandantul — diriginte le-a mulțumit copiilor pentru participarea și seriozitatea lor, iar conducerea școlii și organizației de bază U.T.C. pentru ajutorul dat. Multă vreme după aceea s-a vorbit în rîndurile elevilor despre acest eveniment nou în viața clasei, dar și în cancelarie. Am regretat în acele momente că nu avem aparate de măsurare a efectelor educației. Ar fi fost binevenite pentru scopul. Nu am reușit să măsoz cît efect a avut această acțiune asupra educației copiilor și cît altele; cert este că la sfîrșitul anului școlar colectivul clasei se schimbase în bine simțitor. Sînt un dușman declarat al concluziilor numai pe bază de statistici, dar, în lipsa altui instrument, putem să ne orientăm și după ele. La sfîrșitul anului școlar, din 36 de elevi numai unul era corigent, 6 aveau note de 5 și 6, 19 aveau note de 7 și 8 și 11, note de 9 și 10. Și ca să rămînem realiști și poate să înțelegem și mai mult eficiența acestei acțiuni, am terminat anul școlar cu un fumător, 4 leneși, un turbulent „bun la învățătură“, caz particular, și un mincinos prins asupra faptului (cîci au mai fost și alții).

Această experiență modestă dovedește ce cîmp vast de inițiative se deschide în fața oricărui educator dornic să-și îndeplinească doplin sarcina delicată de diriginte.

Aurel VIȚU
cercetător la Inst tutul de științe pedagogice

DIN JURNALUL UNEI DIRIGINTE

Orice o fi, astăzi!... Acum!... Trebuie să mă duc la ea acasă. Am aminat destul. Mi-am ridicat toată cancelaria în cap. Școala a început de aproape trei săptămîni și fiecare zi îmi aduce o nouă plîngere din partea colegilor. Profesoara de desen nu mă cruța de loc: „Tosca face niște mizgălituri care nu au nimic comun cu desenul!“ Naum, profesorul de matematică, mă abordează mereu: „Ce facem cu Tosca!?... Nu se poate lucra cu ea. La fiecare oră dă același răspuns: N-am învățat...!, N-am scris!“!

Nimeni nu se mai poate înțelege cu Tosca. Iar pentru mine, diriginta ei, a devenit o obsesie. În pauze, nu se apropie de colegi. E posacă, preferă singurătatea, lasă capul în jos la fiecare observație. Mă revoltă: o mină de copil, cu părul nepieptănat, lins ca de miște, ne tratează pe toți cu indiferență. Tosca! Oare de ce i-a dat acest nume? Probabil un capriciu de mamă romantică.

Odată am oprit-o după terminarea orelor: „Ce se întîmplă cu tine, Tosca? Nu înțelegi explicațiile tov. profesori? Nu-ți place să înveți? Ești bolnavă?“ Mi-a răspuns precipitat: „Așa sînt eu, tovarășă dirigintă“. Și fixîndu-și cu încăpăținare bărbia în piept m-a lăsat să înțeleg că nu mai avea nimic de adăugat.

* * *

Îmi reaminteam toate acestea în drum spre locuința ei și-mi părea bine că luasem, în sfîrșit, hotărîrea de a-i vizita părinții. Mi-am curmat gîndurile pentru a mă putea orienta. În fața mea se afla un cinematograf. Pe aici era și strada Toscăi. Zării o plăcută albastră sub streășina Alimentaroci—„Strada Tinereții“. Ajunsesem. Tosca stătea la bloc. Un argument în plus că avea condiții prielnice pentru pregătirea lecțiilor. Dar nu trebuia să anticipez. În timp ce urcam scările celui de al II-lea etaj mă întrebam — nu fără emoții — cum voi fi primită de părinții ei. Judecîndu-i după comportarea copilului mă puteam aștepta la surprize neplăcute. Postul ei învățator, un bătrîn în pragul pensionării, mă pregătise în acest sens: nici tatăl, nici mama Toscăi nu răspuseseră la repetatele sale apeluri.

Apartamentul 10. Am apăsă pe butonul soneriei. În ușă a apărut Tosca zbirlită, imbușorată, înotînd într-un șorț cu buline mari. Rămase surprinsă. Nu știa ce să facă cu șorțul.

„Vă rog, poștiți!“ Și se retrase cu spatele ca să închidă o ușă laterală prin care răzbea un urui surd.

Am intrat într-o cameră curată, aranjată cu grijă. Se simțea mîna unei gospodine harnice. Doar masa era în dezordine: 2 cărți aruncate la întîmplare, revista „Cutezătorii“ cu filele îndoite; pe un maculator, sub titlul „Cum îmi petrec azi în familie“, erau așternute cîteva rînduri la rezezeală. Alături, în caietul de matematică scrisul fusese reluat de cîteva ori.

M-am încrunțat. Tosca mă urmărea încordată. Mă pregăteam să o cert. Zgomotul din bucătărie crescuse dintr-odată.

— Îmi dați voie... se repezi ea, lăsînd ușa larg deschisă. A revenit peste cîteva minute însoțită de un puternic miros de mîncare. Sunetul acela neplăcut încetase.

— Ești singură? Unde e mama?
Fetița își lasă capul în jos.

— De ce nu vrei să-mi răspunzi? Așa îți primești întotdeauna musafirii? Mama nu e acasă?

Ridică spre mine ochii scăldați în lacrimi.
— E plecată de un an de zile... S-au despărțit.

Am înțeles dintr-o dată totul. Trebuia să spun ceva, dar acum eram eu descumpănită. Cuvintele refuzau să se lege într-o frază cumsecade. Alături Tosca plîngea înfundat. I-am luat capul între miini, i-am șters lacrimile, am mîngîiat-o. Încet, încet s-a liniștit.

— Ai terminat mîncarea? Ce-ai gătit astăzi?
— Cartofi... pe urmă vreau să fac și macaroane.

Nu mi-am putut reține zîmbetul.
— E bine! N-ai vrea să fixăm împreună meniul pentru mine?

— Ba da. Dar tata suferă cu stomacul.
— Unde e el acum?

— Lucrează. Vine tîrziu și pleacă cu noaptea în cap. Sînt toată vremea singură.

— Tu nu poți fi niciodată singură. Cînd nu e tata acasă te ai pe tine și cărțile. Și apoi sîntem prietene, nu-i așa? Și o să mai găsim și alți prieteni.

Tosca se uita la mine ca și cum atunci m-ar fi văzut pentru prima dată. Ochii i se limpeziseră. De emoție, glasul îi dispăruse.

La plecare i-am atras atenția că a doua zi e ședință cu părinții. Să nu uite să-l anunțe pe tata.

* * *

Tatăl Toscăi a venit la ședință. Nu a fost nevoie să-i explic prea mult ce se întîmplă cu fiica lui. A înțeles că e mică, prea

mică pentru a putea face față și îndatoririlor de elevă și celor de gospodină. Sînt convins că Tosca se va schimba.

* * *

Tosca a devenit alta. E atît de diferită de copilul necăjit și trist de acum cîteva săptămîni, încît colegii mei sînt uimiți.
— Cum ai reușit să o schimbi așa de mult? — M-a întrebă profesoara de desen.

N-a fost așa de greu: tatăl ei i-a dăruit timpul și grija cuvenite copilăriei. Tosca a fost întotdeauna un copil bun.

prof. Vasile RACHIERU, București

GEMENII DESPRE EI ÎNȘIȘI

Am citit cu interes articolul „Gemenii“, apărut în Colocvii nr. 4/1968. Intrucît sînt și eu parte dintr-un cuplu de gemene, pot confirma că gemenii au „o lume a lor“ care începe de cînd își dau seama că ei sînt alfel de cit ceilalți, că persoana fiecăruia se reflectă în celălalt. Vorbesc în numele gemenilor identici ca trăsături anatomo-fiziologice și spirituale, care s-au format în același mediu familial și au urmat aceleași căi în viață.

Am frecventat, împreună cu sora mea, aceeași școală elementară, aceeași școală pedagogică, am fost învățătoare la aceeași școală și am terminat aceeași facultate. Absolvind facultatea de filozofie am fost repartizată la două institute de cercetare și cu aceasta drumurile noastre au început să se deosebească. Experiența de viață însușită pînă acum cred că-mi permite să fac unele aprecieri despre gemeni și curiozitățile lor.

Gemenii care-și împart zilele de joacă și de școală unul cu altul își formează un univers comun, idealuri și aspirații comune. Își pun probleme care au o adîncă rezonanță numai pentru ei. Comunicarea devine foarte rapidă și așa zice pe aceeași „lungime de undă“.

La fiecare geamăn se impune cu pregnanță necesitatea de a fi recunoscut ca integralitate individuală. Intrucît cei din jur ne înjumătățeau drepturile, fiecare căuta să se afirme ca unicat, ca întreg, aducînd la cîntar cele mai grele argumente.

Gemenii pot fi ușor depistați prin spontaneitatea și naturalețea cu care vorbesc la persoana întii plural. Și acum înconștient — uneori — mă trezesc spunînd „noi“ deși vorbesc singură cu o a două persoană. Sînt că pe undeva mă întregește sora mea, că personalitatea mea transpare și prin ea.

Anatomo-fiziologic și ideatic sistemul tele (comunicarea de la A la B) funcționează deosebit la gemeni. Telepatia, tele-ideea sînt mai dese. În discuții ne ghicim rapid firul gîndirii, ideea, și ne dăm și cuvîntul cel mai căutat. Curios

poate părea fîptul că uneori se transmit de la una la cealaltă și senzații fiziologice. Dacă una a mîncat ceva și nu i-a plăcut, simpla conștientizare a acestui fapt la cealaltă îi determină în mod reflex aceeași stare.

Auto-perfecționarea gemenilor urmează un drum mult mai scurt, mai sincer, uneori dureros de sincer. Între noi nu încep menajamente la greșeli, dificultăți. Lucrurile se spun drept, exact, chiar dacă sînt greu de suportat. Ai conștiința că alterul-dublura ta nu-ți dorește de cit binele așa cum și-l dorește sieși, și ca atare, trebuie să îți scama de observațiile făcute. Aici se evidențiază nu natura biologică, ci cea socială a relațiilor dintre gemeni. A reduce gemenii numai la relația de frați cu o simultaneitate (relativă) temporală este prea puțin. Între ei se interpune o întreagă rețea de relații sociale determinate de condițiile de mediu, de viață care-i transformă și pe ei, diferențîndu-i.

Pînă acum am vorbit mai mult de identitatea gemenilor, dar identitatea e concretă și ea utore presupune deosebirea. Deosebirea apare cu exercitarea oricărei activități care poate reliefa o nuanță deosebită, o orientare deosebită de la unul la celălalt. Dovada că în natură nu e nimic identic abstract cu altceva o constituie și gemenii în acțiunile lor. Nici cel mai simplu desen nu-l pot face la fel cu sora mea. Aceasta se datorește fie unei mutații biologice suplimentare a uneia, fie unei sin-teze noi ce ia naștere din infinitele contacte cu lumea exterioară.

Trecerea la profesiuni diferite a gemenilor cu aceeași pregătire îi va deosebi și mai mult, dar îi va îmbogăți spiritual pentru că fiecare devine specialist în meseria sa și cel puțin diletant în a celuilalt prin fluxul de idei dintre ei.

Căsătoria și viața personală ulterior vor adînci deosebirea dintre gemeni.

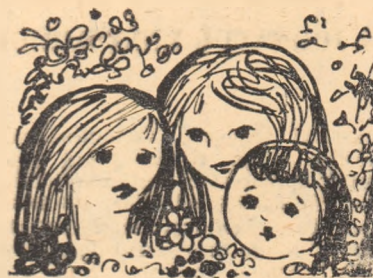
Maria CIOBANU
București

OCUPATII DE VACANȚĂ

un sport anume
pentru copii:

MINIBASCHEȚUL

Baschetul, un joc sportiv agreabil și deosebit de spectaculos, cultivă numeroase calități fizice și psihice; el contribuie la dezvoltarea normală a sistemului osos, muscular, a organelor interne, a articulațiilor și ligamentelor, la perfecționarea deprinderilor motrice (de mers, alergare, sărit, aruncat etc); cultivă perspicacitatea, voința, inteligența, spiritul colectiv.

Copiii lor vine însă destul de greu să-l practice, datorită înălțimii la care este plasat coșul, a greutatei mingii și a dimensiunilor terenului. De aceea, în țările avansate din punct de vedere sportiv a căpătat o deosebită răspândire un baschet adaptat particularităților vârstei între 8—12 ani — MINIBASCHEȚUL. El se practică, bunăoară, în Spania pe circa 10.000 de terenuri sportive, de către 100.000 de copii — băieți și fete; în Italia există 92 de centre afiliate la Comitetul Național de Minibaschet, iar în Franța, la centrele din Paris, Mulhouse, Lyon ș.a. își desfășoară activitatea numeroși jucători instruiți de cadre cu valoare internațională. Interesul față de acest sport se reflectă și în felul în care sunt privite manifestările și competițiile micilor baschetbaliști: Festivalul minibaschetului ce a avut loc la Lisabona a fost urmărit de nu mai puțin de 7.000 de spectatori (deși întrecerile au fost televizate); numeroși spectatori au urmărit și campionatul mondial (ținut în S.U.A.), la care au luat parte 12 echipe.

La noi, minibaschetul a început să preocupe — deși numai sporadic — cu 20 de ani în urmă. În ultimii ani, Federația Română de Baschet desfășoară o întinsă acțiune de răspândire a lui: propagandă prin ziare, radio, T.V., editarea a circa 10.000 de pliante care dau amatorilor explicații cu privire la regulile jocului, condițiile organizării bazei lui materiale;

au fost trimise multor școli panouri și mingi speciale pentru minibaschet, s-au organizat competiții etc.

Minibaschetul este la îndemina oricui, el avînd avantajul că se poate practica nu numai pe terenuri special construite, care necesită fonduri destul de mari, adică pe terenuri de anumite dimensiuni și consistență, dotate și amenajate după normele în vigoare; ei și pe terenuri improvizate, acasă (pentru noi, un motiv în plus de a-l recomanda atenției părinților), într-o curte sau grădină, pe un loc viran din apropiere etc., folosind orice fel de minge. Coșul se poate fixa pe perete, într-un pom, pe un stîlp, la o înălțime accesibilă micilor jucători.

Minibaschetul trebuie înțeles ca un mijloc de petrecere a timpului liber în mod plăcut și folositor copilului. Spiritul lui să fie potrivit vârstei mele, cînd victoria nu constituie un scop în sine, ci un rezultat — inevitabil între două posibilități — al unei competiții amicale, agreabile și educative.

Date fiind multiplele avantaje ale acestui sport pentru tineretul școlar, personal socotesc utilă introducerea lui în programa de educație fizică pentru clasele III, și IV. Interesul pentru minibaschet ar crește, desigur, dacă Consiliul Național al Organizației Pionierilor ar iniția competiții cu faze intermediare, la care să participe școlarii din toată țara.

Prof. Gheorghe BENONE
directorul Liceului nr. 35 cu
program de educație fizică,
București

Numismatica este știința monedelor și a medaliilor. Cuvîntul vine din latinul numisma sau numisma care înseamnă monedă. Monedele sînt considerate sub raport economic, legislativ, metrologic, artistic, precum și sub raportul numeroaselor aspecte istorice: mitologic, iconografic, epigrafic, geografic etc.

Considerăm deci monedele după portretele persoanelor, după localitățile unde au fost bătute, după stemele pe care le poartă sau după felul execuției lor, ca și după specificul lor economic, care stă în legătură cu economia politică.

COLECȚIILE NUMISMATICE

În mod obișnuit, monedele antice se găsesc cu prilejul diverselor săpături arheologice. Spre a fi studiate, ele trebuie curățate și conservate. Aceste operații le fac colecționarii, care sînt fie amatori particulari, fie funcționari ai diferitelor muzee.

Cele mai multe state posedă colecții numeroase de monede unde poate fi vizionată dintr-o singură privire întreaga evoluție a monedelor de la apariția lor și pînă astăzi.

În ceea ce privește colecțiile monetare din țara noastră, am putea aminti pe aceea a Cabinetului Numismatic al Academiei Republicii Socialiste România, colecția de monede a Muzeului Național de Antichități din București, colecția de monede a Muzeului de Istorie a orașului București, Expoziția permanentă de numismatică a Muzeului de Istorie a orașului București, Colecția Maria și Dr. Severeanu etc.

De asemenea, foarte multe orașe din țara noastră posedă un număr de monede ce s-au găsit pe teritoriul lor și care se pot vedea la: Muzeul de la Cluj, Muzeul Bruckenthal de la Sibiu, cel de la Timișoara, Muzeul de la Deva, Baia și Turda, precum și Muzeul de la Iași și Ploiești.

Grație ajutorului dat de conducerea de partid și de stat, aceste muzee se îmbogățesc continuu prin descoperirile arheologice făcute pe teren, precum și prin unele achiziții particulare.

Spre a iniția pe cei ce n-au avut ocazia să viziteze un asemenea muzeu trebuie să subliniem faptul că Expoziția permanentă de numis-

matică a Muzeului de Istorie a Orașului București a expus în câteva săli o colecție de monede și bancnote, publicînd totodată și unele pliante în legătură cu piesele expuse. Vizitele au loc în fiecare zi de la orele 11 a.m. la 18 p.m., afară de luni, cînd muzeul este închis.

IMPORTANȚA NUMISMATICEI

Importanța acestei științe se poate judeca după ajutorul pe care îl poate oferi celorlalte științe. Într-adevăr, cu ajutorul ei, istoria ne este înfățișată mai clar. Datorită numeroaselor serii monetare ce s-au găsit în pămînt, putem cunoaște tipurile monetare ale diferitelor conducători de popoare; prin ele putem stabili diferite influențe și starea politică a diferitelor regiuni, localități și orașe, precum și datele evenimentelor. Astfel sînd lucrurile, numismatica e foarte utilă în primul rînd geografiei, deoarece prin ea putem fixa pozițiile diferitelor localități, împărțirile teritoriale, precum și relațiile dintre popoare.

Privite sub raportul artei, găsim că numismatica e o sursă nepuizabilă de observații, de studii și de satisfacții. Putem spune cu drept cuvînt că istoria artei popoarelor antice găsește tot în monedele antice principalele surse de inspirație. Diferitele stiluri ale diferitelor epoci nu pot fi studiate mai bine decît după aceste monumente numismatice, care s-au putut păstra cum nu s-au putut conserva celelalte monumente ale antichității.

Numismatica împrăstie norii care învelesc unele credințe ale popoarelor vechi și tot ea ne pune înaintea ochilor o sumedenie de subiecte istorice care se referă la diferite instituții publice și particulare, dar pe care noi nu le putem cunoaște decît cu ajutorul acestor mici monumente numismatice de o extraordinară varietate. O colecție numismatică este, după cum vedem, deosebit de interesantă.

Johan Wolfgang Goethe, privind colecția de monede antice de la Weimar, ar fi spus: „Numismatica trebuie să fie ocupația omului ideal, deoarece aceasta îi rafinează spiritul și gustul”; iar savantul Ernest Babelon, istoric și numismat francez (1854—1924), conservatorul Cabinetului de medalii de la Paris, spunea: „O

NUMISMATICA TI CA

colecție de monede este un depozit de arhive oficiale cu documente contemporane care n-au putut fi alterate în decursul timpului prin transcrieri greșite, prin interpretări voite, prin suprimări arbitrare sau inconștiente. Monedele sînt martori oculari și oficiali chemați fără încetare să facă mărturisiri în vasta anchetă pe care studiile le întreprind din punct de vedere istoric asupra trecutului omenirii; o monedă este mai adeseori de cît se crede singurul document care a ferit de la pierire un eveniment istoric.”

Corneliu SECĂȘANU

LA CASELE DE CULTURĂ

ALE TINERETULUI

Cerul se tulbură subit în colțul din dreapta, răstrîngerile sale violace amenințînd să cuprindă strada, pomii și casele, pentru a le face furioase și rofunde, după asemănarea sa. În centrul tabloului se deslușea însă un ochi alb, din care stropii de ploaie picau rezezi, din belșug, peste băiatul și fata ce mergeau strînși pe strada năcălită de apă; părea că nu se vor opri niciodată și că desigur vor trece așa, uniți, prin rama ce se află la cîteva centimetri de ei.

— Vă place?
— Da. Dar titlul tabloului nu-mi place.

— Mulțumesc, asta se poate îndrepta foarte repede.

Băiatul de lângă mine zîmbi cu o mulțumire vădită. Apoi mersese spre un alt grup, care tocmai îl sollicitase. Numele său este Dumitru Vlad, elev în clasa X-a; expoziția sa personală — acuarelă și ulei — deschisă la începutul anului în holul Casei de cultură a tineretului din sectorul 8, a beneficiat de multe și elogioase aprecieri. Această acțiune interesantă a Casei de cultură m-a îndemnat să vizitez și alte așezăminte similare din Capitală, în copilul de a vedea cum sint organizate aici manifestările culturale destinate elevilor, care este specificul lor și dacă există din capul locului acest specific etc.

Premiza a fost următoarea: tineretul școlar ocupă o pondere însemnată în cadrul tineretului dornic de spectacole, de reuniuni dansante, de acțiuni cultural-științifice, distractive. Spre deosebire de studenți, elevii nu au avut pînă acum o casă de cultură proprie, la nivelul orașului. Este firesc, așadar, ca mulți dintre ei să frecventeze Casele de cultură ale tineretului, să urmărească și să contribuie la realizarea programelor acestora. La rîndul lor, conducătorii acestor instituții tre-

buie să țină seama de dorințele și gusturile unei părți însemnate a spectatorilor săi.

Am constatat că la multe case de cultură ale municipiului București elevii se bucură de atenție. Din eprinsul acțiunilor inițiate pe parcursul unei luni, sau chiar al unei săptămîni, o bună parte erau susținute de tineretul școlar, altele, prin specificul lor, îi erau destinate. De un renume meritat în acest sens se bucură Casa de cultură din sectorul 4, care atrage, prin programele sale, elevii de pe o mare rază a orașului. Spieunesc cîteva din temele ultimelor acțiuni realizate de elevi, sau rezervate lor: concursuri literare, concursuri de interpretare a unor piese corale, de muzică populară și ușoară. Clubul discuțiilor interesante (Despre Atlantida, Farfuriile zburătoare, Despre politețe), „5 proiecții cinematografice, 5 întrebări”. La acestea se adaugă carnavalurile speciale pentru elevi, jocurile sportive și distractive — concurs, cenacluri literare ale unor licee, expoziții personale de pictură sau artizanat etc. După cît m-am putut convinge personal, ea și din convorbirile cu cîteva participanți, aceste acțiuni sint pline de dinamism, iar discuțiile de multe ori contradictorii pe marginea tîmelor abordate continuă și în afara zidurilor Casei de cultură, a doua și a treia zi. Gîndesc că un asemenea stil de lucru cu elevii este foarte indicat și el trebuie extins, generalizat. Discuțiile științifice, de exemplu, trebuie să fie la fel de competente și ordonate la Casa de cultură ca și în cadrul orelor de specialitate din școală, numai că ele se vor deosebi totuși de acestea: nu vor avea un caracter didactic și obligatoriu. La casa de cultură elevul vine de bună voie, de plăcere, minat de un anume spirit de frondă și independentă

(specific vîrstei), spirit ce nu trebuie subestimat, ori extirpat mecanic, ci canalizat, el fiind unul din fermentii deosebiți ai dezvoltării gîndirii creatoare a elevului. Aceasta implică însă alegerea unor subiecte de discuție inedite, interesante, care să contribuie real la îmbogățirea cunoștințelor culturale și științifice ale participanților.

Am mai constatat, de asemenea, că la cele mai multe din acțiunile pentru elevi inițiate de Casele de cultură ale tineretului profesorii din școli nu participă, ba mai mult, nici măcar nu știu de existența multora din aceste acțiuni. Desigur e bine că elevii merg din proprie voință la Casele de cultură, așa și trebuie de fapt să fie. Dar profesorii oare nu ar avea nimic de adăugat la buna desfășurare a acestor acțiuni? Activitatea caselor de cultură contribuie la educația generală a elevilor, iar în acest proces se știe că profesorii au un rol preponderent. E drept, în această muncă se cere mult tact. La Casa de cultură, în mijlocul elevilor, profesorul le va fi mai curînd prieten și om apropiat decît diriginte sever, însărcinat cu disciplina. În acest din urmă caz, misiunea sa la Casa de cultură nu va da rezultatul dorit.

Un alt aspect al problemei aduse aici în discuție și care merită cred atenție este modul în care unele case de cultură înțeleg să contribuie, prin programele lor, la atragerea elevilor. Vizitînd casele de cultură ale tineretului din sectoarele 7 și 5, am putut constata că tematica serilor distractive, culturale sau științifice are un caracter foarte general; de aici acțiuni fără individualitate, care nu răspund gusturilor diferențiate ale unor categorii de tineri. Aceste spectacole „generale”, bune pentru toți, și-au dovedit ineficacitatea prin sălile

goale: de la ele lipsesc nu numai elevii, dar și ceilalți tineri. Alteleori specificitatea acțiunilor pentru elevi se rezumă la teme ca acestea: gală de box, seară de romanțe, fotbal electronic, la rampă artiștii amatori din cartier, importanța zborurilor cosmice etc., care peste cîteva săptămîni se reiau în aceeași ordine.

Spre dezamăgirea organizatorilor, elevii nu vin la astfel de acțiuni; eu înclin să cred că aceasta este un fapt pozitiv, el exprină maturitatea părerilor elevilor despre cultură și distracție, obiectivitatea cu care apreciază niște manifestări care nu le sint destinate decît în mod iluzoriu. Pentru a atrage tineretul școlar, programele Caselor de cultură destinate acestuia trebuie să se caracterizeze prin varietate, printr-o tematică cu subiecte interesante și inedite, prin acțiuni care să creeze un cadru adecvat reliefării unor talente artistice din rîndul elevilor. Faptul incumbă o mare răspundere conducătorilor Caselor de cultură ale tineretului, aceste instituții avînd un rol important în formarea și educarea tineretului, inclusiv a celui școlar. Am întîlnit elevi care datorează caselor de cultură realizarea unor inclinații artistice pe care le credeau ireale. Aceste succese obligă la mai mult casele de cultură, iar pentru cadrele didactice ele pot fi un apel, în sensul unei atenții mai mari și mai calificate privind activitatea elevilor în aceste instituții.

În încheiere, vreau să subliniez o inițiativă lăudabilă luată recent de Comitetul U.T.C. al municipiului București și de Comitetul de cultură și artă al orașului: înființarea unei Case de cultură proprii a elevilor din Capitală. Cred că inițiativa va fi transformată cît de curînd în realitate, ea răspunzînd unui deziderat real al tineretului școlar. Specificul său însă trebuie să fie distinct, pentru elevi, chiar dacă în cadrul activității acestei Case de cultură pot participa și alți tineri, chiar dacă necesitățile și gusturile artistice, științifice sau distractive ale acestora coincid în parte cu cele ale elevilor.

Tudor GHERMAN

„Peisaj”

Ana Tănase cl V-a
Școala generală Bolintinele din Vale
jud. Ilfov

UN CARICATURIST PE STRĂZILE ORAȘULUI

ȘI PE URMĂ?

Pe cer luna își arată din când în când obrazul alb de hirtie pe deasupra blocurilor ornate cu bigudiuri și ace de cap din antene de televiziune. Parcă ar căuta pe cineva printre aceste extravagante coafuri. Și în definitiv, poate caută. De la un etaj trei, chiar se aude un glas de clopoțel alarmat. Nu! Nu este însă glasul palidei doamne Selene, ci, ca în fiecare seară pe la ora cind pașnicii cetățeni își îmbracă pijamalele și au nevoie de acea liniște premergătoare somnului, e vocea unei mame.

— Nelulee! Unde ești, mamă! Nu mă auzi? Hai vino odată, nu te mai ascunde! Hai, că e târziu și miine ai școală. Nelulee!

De jos, din curtea interioară a blocului, absenți la aceste apeluri, patru omuleți cu pantaloni scurți, rid însă, continuând să bată o minge de plastic.

De la o altă fereastră se mai aude, ca un sfredel în noapte, o voce baritonă și pe bună dreptate revoltată:

— Tovarășă! E nouă și jumătate! Ce dracu, în fiecare seară asistăm la aceeași poveste! Ce tot îl rogi! Du-te la el, ia-l de urechi dacă nu înțelege cu binele, scutură-l sau cîrpește-l și du-l sus. Avem nevoie de liniște, măcar noaptea. Ce, vrei să cobor eu la el? Noi am fost cinci acasă și ne strunea mama...

Dar Nelu nu se sinchisește.

— Ei — zice el — uitându-se spre etajul trei — ce ai cu mine? Din sfert în sfert de oră mă tot plictisești. Las'că vin eu! Știu eu cînd să vin!

— Ssss! încercă maică-sa, cu degetul la gură, să împace și vecinii și pe năzurosul său fecior. Hai sus, drăguțule, că uite se supără toți. E târziu, deranjezi! Și cînd o afla taică-tu că n-ai fost cuminte...

Apoi se mai deschide o fereastră. Și se mai aude un glas revoltat.

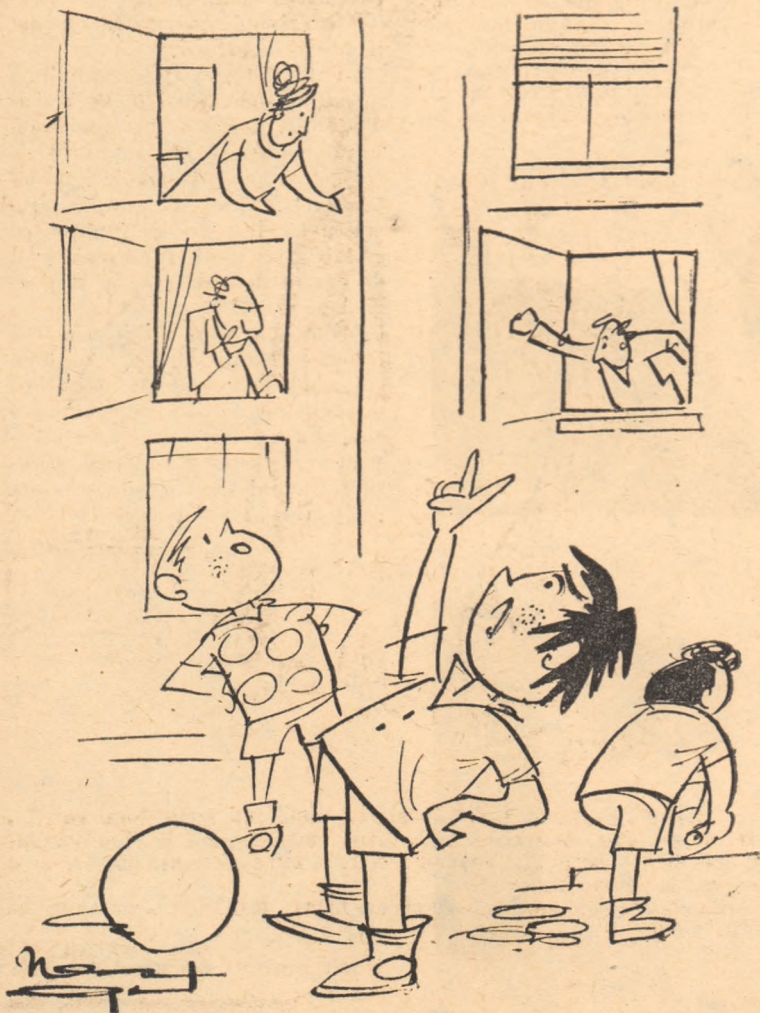
— Madam Ionescu, încetați, soro, o dată!

Însă Ionel nu e de acord.

— Mamăăă — își trimite el, spre etajul trei, ca un turcaleț năraș întrebarea — nu mă lași în pace? Cît e ceasul?

— Ssss! E aproape zece, pușor! Ajunge, ajunge, căci se supără vecinii...

— Știi ceva! strigă el. Uite, vin peste o jumătate de oră. E bine! Mă auzi? Jucăm acum în prelungiri. Două reprize de cîte cinsprezece minute. Sîrbii și italienii. N-o să-i las pe italieni să cîștige!

- Ssss! Mai încet! O să vezi tu cînd s-o întoarce tăticu.
— Imposibil! Mai avem două reprize. Și e nocturnă!
— Ssss! Vorbește mai încet. Îți dau toată prăjitura cu vișine.
— Nu mai există! Am umflat-o eu!
— Ssss! Atunci vrei bomboane de ciocolată?
— Dacă ar fi fost sticlufe, era altceva. Tu zici că mă duci pe mine cu niște drageuri! Păi ce fel de centru înaintaș sîrb sînt eu?
Și tirguiala continuă cu înverșunare.
— Îmi dai mîine să mă duc la „Freddy, lovește tu întii“?
— Bine, bine, numai vino.
— Nu bine, că știu eu ce înseamnă asta. Îmi dai sau nu?
— Îți dau, Nelule, dar vino o dată.
Madam Ionescu numai că nu plîngea.
— Și două pepsi. Dai două?
Și iarăși se deschide o fereastră la alt etaj. Alt glas Alt reproș.
— Tovarășă, pînă cînd o s-o ții așa? În fiecare seară, la fel. Mai scornește și altceva. Că ne-am plictisit. Prea il rîzgîii. Pînă cînd o s-o ții așa?
— Pînă cînd o crește mare. Ce să-i fac? E mofturos.
— Și pe urmă?
Luna continuă să se rostogolească peste bigudiurile blocurilor.
Nici ea nu este în stare să dea un răspuns.
— Și pe urmă?

„MAG“-UL ȘI DOCTORII LUI

În tramvaiul 19. Inghesuială. Oră de vîrf. Mai împins, mai subțindu-te ca un stavrid într-o incomodă cutie de sardele, mai oftînd că te-a călcat o pingea nr.45 pe bombeu, ascuți fără să vrei conversațiile călătorilor și te instruiești.

Unu predispus la obezitate, serios hrănit, cu obraji de parizer și două violete senine jucîndu-i nevinovat sub sprîncene, e la ora cam nepotrivită — ca zăduf și stîlcire — a confidențelor educative. Se spovedește altui părinte, pe care nu-l mai descriem din lipsă de spațiu și plictiseală. Un părinte oarecare.

— Pe fi-miu — își umflă grăsunul mindru anvelopele — îl educ după ultimele metode moderne. Ori sîntem contemporani cu farfuriile zburătoare și cu laserul, ori la loc comanda. Păi ce, mai sînt treizeci și doi de anișori și intrăm în 2000. Nu mai putem vehicula prin viața după tipic.

— Adică? — încercă să se lămurească vizaviul său.

— Cum adică? Să te pun la curent! Hipnopedia: învățatul în somn.

— Ei, tac!

— Nici vorbă, dar nu mă întrerupe, că pierd firul. Am lapsusuri, deși iau de trei ani Ateroid, dar colesterolul, dragă... Vasăzică, unde rămăsesem, că le cam uit?

— La învățatul în somn.

— Așa e! Hipnopedia.

— Ce vorbești? cască celălalt gura, cit un garaj.

— Nu mă întrerupe, că uit. Ce e, vasăzică, hipnopedia?

Este metoda ultramodernisimă de-a învăța în timpul somnului. Clar?
— Nu prea înțeleg.

— Stai să vezi: ziua te plîmbi, te duci unde îți pofteste inima și unde îți vine cheful la gherghef, iar noaptea, aici e aici, fii atent, la orele nani-nani, înveți carte. E colossal!

— Formidabil!

— Este? Preciș. Nu există presupuneri. Aici mergem pe o pistă științifică, verificată. „Mag“-ul! Știi ce-i ăla „Magul“?

— Unul dintre cei trei crai de la răsărit ce după stea au călătorit.

— Aș! Magnetofonul! „Mag“, prescurtat.

Cînd te culci, așezi alături magnetofonul cu lecția respectivă și lecția și se imprimă pe scoarță ca pe bandă. Ce zici? Nu-i magnific?. Hipnopedia! Deci, fii atent, deoarece mă socotesc un om foarte modern, cu priză directă la tot ce e original și nou, m-am hotărît pe loc să-i cumpăr lui fi-miu un magnetofon ultimul tip. N-am găsit nemțesc, nici de la pachet. Am luat unul cehoslovac. Ultimul tip și cel mai scump. I-am confecționat și-o pernă brodată pe care să-l instalez să-l aibă mereu, cînd doarme, lingă cap și ureche. Lecțiile imprimate frumușel pe bandă, numai să le dea drumul de la buton tăticu sau mămica la timpul convenit — cum aude prima sforăitură. Mîntea în somn e clară ca o apă de munte, tot să te hipnopediezezi. Verificat, frate. Ce zici?

— Nu știu, n-am încercat. Fi-miu învață așa cum am apucat și eu, după cărți, își face rezumate pe maculatoare. Nu mă plîng, muncește, drăguț!

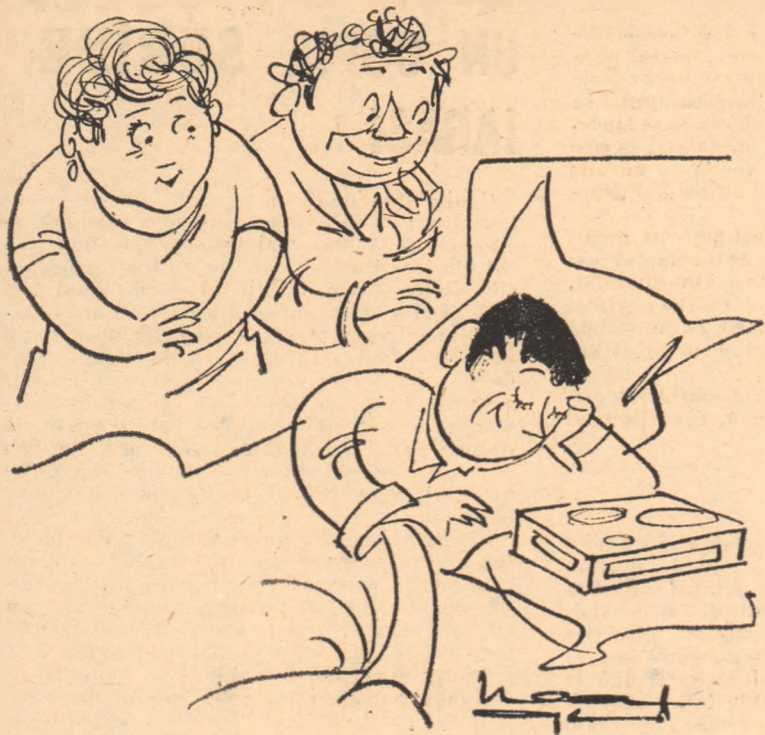
— Vechi! Depășit! Ascultă-mă pe mine, cumpără-i imediat un magnetofon. Una e lectura și alta e banda de „mag“ imprimată.

— O fi! Nu zic ba, dar el e cam tipicar, cam demodat. Să-i vezi caietele și maculatoarele! Parecă sînt tipărite. Sticlesc. Ca la muzeu. Și ia premiu, nu pot să mă plîng. De șapte ani stă tot pe primul loc. Pot să-i reproșez ceva? Pot să-i zic: bă! lasă cartea și apucă-te acum de magnetofon? Nu mă rabdă inima, zău că nu mă rabdă. Aduce mereu de-acasă premiul unu? Lui îi place cartea. Mîncă paginile așa cum mîncă iepurii foile de varză.

— Oricît i-o place, una e să le înveți pe toate în somn și alta să-ți strici bunătate de ochișori pe sute de pagini!

Vatmanul frînă brusc și sardелеle din cutie se înghesuie între ele, bombănind, îmbrîncindu-se.

— Piața! Piața mare! strigă grăsunul trezit la realitățile I.T.B.ului. Trebuie să cobor. Loc! La o parte, vă rog! Salutare și nu uita „magul“! Dar celălalt, ținându-se după el, îl trase de haină.

— Hei, da' nu mi-ai spus, nu m-ai lămurit! Al tău, al tău, hipnopedicul, cum se descurcă?

— Bine! merge! îl lăși înaintașul, încercînd să-și strecoare abdomenul spre ieșire. Totul e că nu prea se consumă. A căzut la două. În schimb, a învățat la perfecție twist, rock și shake. Îți dansează șapte ore fără repaus. Ar putea să dea și lecții!

Un pasager care urmărise impasibil conversația spuse atunci cu o disimulată seriozitate:

— Se vede treaba că incurcași benzile, bre! În loc să pui lecțiile, punei dans.

— Tot ce se poate — răspunse grăsunul coborînd.

CINE SÎNT PĂRINȚII TĂI?

Pe bulevardul Magheru, prin fața Cinematecii. Lumea strînsă în cerc ca la urs. Puteai crede că s-a întimplat un accident sau s-a iscat o bătaie. Nici una, nici alta. Se rîdea totuși cu poftă.

Am crezut că e recitalul hazos și penibil al unui bețivan oarecare, cum se obișnuiește la orele mai tirzii.

De unde!

Cinci tineri foarte blazați discutau între ei, complet indiferenți la privirile care îi examinau cu atenție deosebită ca pe niște autentici marțieni sau locuitori de pe vreo altă planetă. Trei băieți și două fete.

Pentru a deosebi însă care erau fete și care băieți îi trebuia multă perspicacitate. Mai întii, și ei, și ele erau coafați la fel. Păreau cinci cucoane lătoase certate definitiv cu pieptănul, peria, săpunul și chiuveta. Prima impresie te trimetea cu mii de ani în urmă, spre epoca de piatră.

M-am apropiat și, curios, dar, de ce să mint, și cu oarecare teamă. Așa să fi arătat într-adevăr strămoșii noștri? Ce caricaturi! De unde or fi picat? Sînt, cu siguranță, niște excursioniști dintr-o țară capitalistă, feciorași de bani gata, plictisiți de huzur, dorind să epateze și să se reîntoarcă la primitivism. Unul dintre ei își scosese chiar pantofii și circula cu labele goale și destul de prăfuite. Încălțările și le îndesase sub curea, la spate, parcă să-i protegiască un rinichi de-o eventuală răceală. Am ciulit urechea să aud pe ce limbă se înțeleg. Și — vai! — m-am îngrozit. Nici englezește, nici franțuzește, nici măcar esperanto. Vorbeau chiar ca la noi pe cheiul Dimboviței, agrementîndu-și vocabularul cu tot felul de suierături și acompaniîndu-l cu o mimică demnă de fosta groapă a lui Oatu sau de smîrcurile de tristă amintire de la Bordei sau Floresca.

— Hai, fă, nu mai face mișto cu mine, că mă zgirii pe ochi.

— Las-o! Așa sînt eu haios.

— Facem o pinză la cinematecă, ce'iceți?

Mă uitam și nu-mi venea să cred că astfel de specimene pot circula pe străzile noastre în această splendidă și curată primăvară, murdărînd-o parcă prin prezența lor.

Mă uitam mai ales la cel cu picioarele goale. Își mai atîrnase de git, de unde pînă unde, și un medalion de tablă de parcă ar fi fost Rasputin în concediu de boală. Or fi făcînd parte din vreo sectă nouă?

Ce să însemne asta?

Cînd oamenii muncese și au devenit în anii socialismului din ce în ce mai serioși și mai demni, iubind mai mult viața și frumusețile ei curate, ce cautăăștia priintre noi, mînjînd-o cu niște amprente care nu ne aparțin? Și-mi stăruiau pe buze niște legitime întrebări.

Cine sînt părinții tăi, nespălatule?

Cine?

Cum te primbe seara tirziu acasă, să le murdărești așternutul?

Cum îți deschid ușa cînd te văd în halul ăsta?

Cum îți pun blidul de mîncare dinainte?

Cum nu-ți viră pe loc foarfecea în lațele astea soioase de troglodit?

D-asta omenirea muncește, se zbate, se canonește, inventează de atîtea mii de ani, ca să-i pingărești tu peisajul luminos cu făptura ta lenesă și buhăită, cu peticele tale cusute ostentativ pe deasupra pantalonilor, cu țintele tale bătute ca la hamuri de cire, cu potcoava atîrnată la git și cu labele astea urite și murdare, călcînd pe un asfalt turnat pentru oameni, nu pentru copite?

Al cui ești tu?

Ce zice taică-tu, ce spune maică-ta cînd te măsoară din fruntea asta invadată de cîrlicenții unui breton năclăit pînă la picioarele lipsite de încălțări?

De ce îți bați joc de pantaloniiăștia cumpărați din truda unui om?

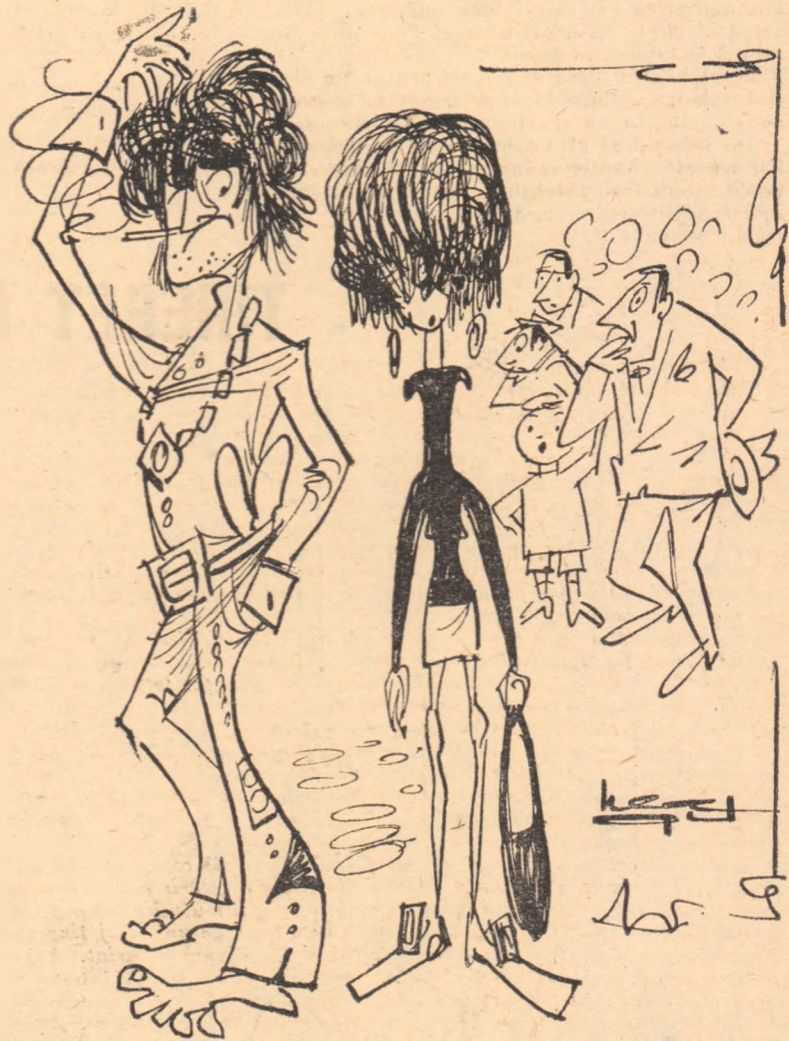
De ce te să-ți admirăm degetele picioarelor cînd taică-tu muncind și-a cumpărat pantofi? Ah, ce curea meriți pe spinare! Ce te-aș viri cu sila în cadă să te scald! Ce te-aș tunde numărul zero. Și ce ți-aș agăța în loc de potcoavă la git un clopot de cornută! La fiecare pas clopotul să-ți aducă aminte că ești un om și că nu ai dreptul să-ți bați joc de semenii tăi și mai ales de bieții tăi părinți!

De ce ții neapărat să le strici cheful de viață și să le întuneci frumusețea anotîmpurilor!

Hai, aruncă-ți de pe tine, Făt-Frumos plotosule, Făt-Frumos jegosule, peticele, paftalele și zorzoanele. Nu mai enerva trecătorii și nu mai atenta la bunul simț al oamenilor!

Cam așa gindeam și vorbeam de unul singur, examinînd speci-menele rare din fața Cinematecii.

Și ca și cînd mi-ar fi ghicit gîndurile care mă îndurerau, un puștan de lingă mine mă trase de mîneacă, informîndu-mă.

— Niște haimanale, nene! P-ăsta cu picioarele goale l-am văzut eu acum cîteva zile, la Arenele Libertății, vînzînd seara la film semințe. Știi cum striga, nene? „Ia, neamule, ia de la mine! Semințe de bostan, cu sare, un leu o mină mare!“

Am clătînat din cap, bucurîndu-mă totuși. Iată cine încearcă să lanseze o modă.

Neagu RĂDULESCU

UN COPIL SURÎDE IARĂȘI

Copilul vecinului meu mi-a devenit prieten al orelor de repaus. Nu-l mai văzusem de aproape două luni căci fusesem un timp plecat din localitate și apoi absorbit de preocupările zilnice. L-am întâlnit într-o zi venind spre casă și m-a izbit melancolia cu care mi-a răspuns la întrebări, tristețea și îngindurarea ce-i umbrea chipul, altă dată alit de senin și plin de voință. Nu-mi venea să cred că intervalul scurt de timp, de când nu-l văzusem și nici măruntele griji ale școlii, cu care era alit de obișnuit, ar fi putut cauza o asemenea transformare. Trecuse în clasa a cincea și, după cite am aflat, urma cursurile la altă școală mai apropiată, unde avea profesori și colegi noi.

Figura băiatului abia însonată de zimbetul sters pe care-l recăpătase cu greu, s-a intristat deodată, parcă ar fi fost readusă în fața ochilor una din cele mai triste întâmplări ale vieții sale. Eram sigur acum că am descoperit misterul frământărilor și melancoliei sale.

Surprins de notele obținute la matematică și limba română i-am cerut caietul de teme. Avea un caiet curat, dar cu un scris puțin neglijent, presărat cu însemnări în roșu, făcându-ți impresia unei pinze brodate inegal cu imbinări curioase de cerneluri ale unor mâini diferite. Dacă încercai să desprinzi din gruparea de semne sensul unei întâmplări, ea era aproape logică și fidel redată, dar cu destule greșeli de punctuație. La matematică, o serie de exerciții care umpleau pagina păreau corect dar sumar rezolvate, încât n-ar fi izbit cu nimic pe un examinator obișnuit dacă nu se găsea notat pe margine: „superficial”, „incorect”, „insuficient”. Puteai să te întrebi mult la ce se referă aceste însemnări, dacă la sfârșitul acestor cuvinte lapidare nu se vedea scrisă, ea și la limba română, și în cifre și în litere, nota „patru”.

După examinarea caietelor aveai impresia că trebuie să fie vorba de o neînțelegere; că aprecierea este unilaterală, urmând una din laturile formale ale temelor, în detrimentul conținutului. Copilul era nedumerit, nu putea mai mult și nu știa care este cauza acestei situații. Colegii săi, în afară de citiva, îl socoteau slab, fără să țină seama de stilul diferit de muncă, de natura exercițiilor făcute în anii precedenți și de exigențele diferite ale profesorilor, care la vederea notelor din catalog le comentau nefavorabil. Părinții, uimiți de întorsătura situației și în necunoaștere de cauză, îl acuzau continuu de nepăsare și lipsă de atenție.

El era, în afara oricăror presupuneri, un copil cu posibilități pe care nimeni nu le cunoștea și nu le punea în valoare. Mi-am amintit atunci de o lecție de matematică la una din școlile din Capitală, la care asistasem și unde un elev se străduia să facă la tablă o împărțire cu numere zecimale, pe care nu o înțelesese. După ce a fost ascultat cu insistență, fără să i se dea nici un ajutor, i s-a făcut o muștrare și a fost trimis la loc.

Știu că elevul nu a învățat atunci împărțirea și cine știe după cit timp a mai putut-o învăța!

Dorim mai mult și mai bine, dar trebuie să știm ce și cum să cerem, să-i arătăm și să deprindem treptat pe copil cu ceea ce vrem, fără să-i spulberăm visurile, năzuințele și bucuriile. Elevii se vor frământa în neputință, străduindu-se sau afundându-se treptat, dacă nu intervine din nici o parte un ajutor efectiv, care să-i readucă treptat pe linia de plutire pentru a ajunge cu bine la liman.

De aceea am considerat utilă o discuție cu vecinul meu și cu dirigintele clasei din care făcea parte fiul său.

... A trecut aproape un an de la această întâmplare și discuția avută nu m-a bucurat cu nimic mai mult decât seninătatea și zimbetul copilăresc pe care-l zăresc aproape zilnic reinviat pe figura lui vioaie.

... În loc să vină direct acasă să-și vadă de gospodărie și familie, tatăl lui Petre „trăgea” pe la bufet și lua cite o țuică. Băutura i se urca repede la cap și îi întuneca mintea. Începea atunci să vorbească ceva mai tare ca de obicei, să se laude, să se lege de oameni. Azi așa, miine așa, în cele din urmă a devenit o jucărie docilă în mâinile celor care frecventau bufetul, un mijloc de distracție, apoi de batjocură.

Prin imitație, copiii au aplicat aceleași reguli față de elevul C.P., pornind de la faptul că: „Dacă oamenii mari procedează așa cu tatăl, noi de ce n-am face la fel cu fiul?” Cu alte cuvinte, desconsiderarea i-a fost transmisă ca o ștafetă (fără să includă ceva ereditar), de propriul său părinte.

Rezolvarea acestui caz a cerut eforturi considerabile. Trebuia, în primul rând, convingea tatăl

elevului C.P. că băutura nu aduce nici un folos organismului, ci dimpotrivă, numai neajunsuri. Lucrările de specialitate privind influența alcoolului asupra organismului, discuțiile amicale, exemplul personal al cadrelor didactice au fost procedeele întrebuintate, care deși la început au fost primite destul de rece, pînă la urmă au găsit ecou în conștiința lui. O adunare generală cu părinții, avînd ca temă: „Respectul — atribut al omului din toate timpurile” a clarificat unele aspecte ale relațiilor ce se stabilesc între oameni, relații bazate pe stimă reciprocă.

Treptat, tatăl elevului C.P. și-a recăpătat respectul oamenilor. După un timp și fiul său a început să fie privit cu alți ochi de către colegii săi.

Iată cum, respectul părinților se transmite ca o ștafetă copiilor. Și e de datoria noastră, a părinților, să transmitem fiilor și fiiceilor noastre, o ștafetă încărcată cu respectul adevărat.

Ștefan NICOLAE
Turnu Măgurele — Județul Teleorman

TINERET POLITICOS

Auzim la tot pasul: „Copiii de azi sînt needucați, nepoliticoși, nu salută sau salută impertinent, arrogant, nu cedează locul în vehicule etc.”.

Sînt cu adevărat nepoliticoși copiii de astăzi, în marea lor majoritate? Și, dacă e așa, care este motivul și ce trebuie făcut?

Precizez, pentru evitarea neînțelegerilor, că în cele ce urmează nu mă voi ocupa nici de huliganii, nici de copiii greu educabili, nici de cei neglijanți de către părinți — ci de copiii educați cu grijă, care nu ne fac nici un „necaz deosebit”. De ce sîntem totuși nemulțumiți de ei?

Odinioară eticheta nu era numai expresia eticii, ci și a prefăcătoriei, a minciunii. Copilul nostru trăiește într-o epocă mai sinceră, el va fi anevoie dispus la asemenea falsuri. El urște instinctiv ipocrizia; mai degrabă pare a fi grosolan.

Mai demult fiecare clasă — ba și pătură — socială își avea regulile ei aparte; ele au fost riguros respectate. Dar regulile de conduită s-au schimbat, s-au modificat, în decursul timpului. Gustul și decența, totdeauna conservatoare, au urmat alene dezovertarea, evoluția socială. De aici rezultă că azi, de multe ori îi privim pe copii încruntându-ne, deși n-ar trebui.

Un elev de liceu îmi povestea că a supărat-o foc pe prietena lui spunîndu-i la despărțire: „Dă-mi un telefon!” N-a înțeles ce putea să fie aici supărător? I-am explicat că băiatul este cel care trebuie să cheme fata la telefon, s-o caute, și nu invers. Nu i-a intrat în cap: „De ce se tot vorbește atunci de emanciparea femeii?”

Motivul cel mai frecvent al indignării noastre îl constituie limbajul copiilor. Televiziunea și filmul au adus în locul cugetării noastre conceptuale gîndirea figurată și, în afară de asta, au răpit mult din timpul liber destinat conversației. Cei mai mulți copii nu dispun de un bagaj lingvistic de exprimare adecvat, ei nu corbesc destul și îndeajuns de variat. Aici îi putem ajuta numai punîndu-i să-și exprime impresiile de lectură într-un stil corespunzător. Pentru acesta pedagogul nu are și nu poate avea timp suficient. Părinții trebuie să se ocupe de asta. Străduința lor va fi răsplătită, dacă îl ascultă pe fiul lor cu răbdare: după un timp oarecare constată că acesta folosește cuvinte mai altele, adecvate. Să-i vorbim copilului într-o limbă literară! Însă nu putem avea încredere nici de data asta în dezvoltarea automată a gustului său, în imitarea spontană. Să-i spunem: uite, cit de frumoasă este această expresie, folosește-o.

În fine, comportarea copiilor noștri nu poate fi cu desăvîrșire impecabilă, ireproșabilă. Educarea comportării nu începe în adolescență, ci mult mai devreme; astfel le vizăm gustul — căci bunăcuviința nu e un fenomen izolat.

Ludovic INCZE
Irnăveni, județul Mureș

REPORTAJ DINTR-O CLASĂ NEOBIȘNUITĂ

O sală cu băncile dispuse în amfiteatru, în care liniștea perfectă este întreruptă numai de „glasul” magnetofonului sau al picup-ului, în care nici un elev nu mai ridică mâna pentru a întreba ceva sau pentru a mai răspunde la întrebări. Acesta este noul laborator audio-vizual general, tip clasă, înființat la liceul „Mircea cel Bătrân”, din Constanța.

Fiecare pupitru este o mică centrală, dotată cu microfon, cu cite o pereche de căști radio, cu semnalizatoare luminoase, cu veicuze. Aici, între pereții izolați fonic cu polistiren, la adăpost de orice zgomote ce le-ar putea distra atenția, elevii realizează ceea ce se cheamă un studiu complet, aprofundat și plurivalent.

În fața băncilor, sub ecranul pentru eventualele proiecții, catredra a fost înlocuită cu o masă de comandă de la care profesorul și tehniciena dirijează studiul și coordonează activitatea elevilor pe grupe sau individual. Fiecare pupitru are corespondentul său în semnalizatorul luminos sau cheia de chemare de la masa de comandă, prin intermediul cărora elevul cere să fie audiat sau este solicitat să răspundă la întrebările profesorului. Două magnetofone, două picupuri, un microfon și o pereche de căști sînt conectate la panoul de comandă (într-un dublu circuit), iar patru difuzoare permit profesorului să ia legătura cu întreaga clasă.

Cele două canale ale amplificatorului permit transmiterea simultană a mai multor comunicări tonice și dau posibilitatea fiecărui elev să se înregistreze — de la masa lui de lucru — pe banda de magnetofon. Dubla conexiune prezintă și un alt mare avantaj: cele două circuite permit utilizarea timpului disponibil cu maximum de eficacitate, prin desfășurarea simultană a mai multor activități diferite, pe grupuri de elevi. În timp ce jumătate din elevi sînt conectați la magnetofon sau picup, ceilalți

pot lucra sub îndrumarea profesorului, fără să tulbure cu nimic munca celor dinții.

Pe lângă folosirea cu maximum de eficiență a orei de clasă, aparatura cu care este dotat laboratorul prezintă multiple avantaje metodice. Astfel este evidentă utilitatea în corectarea pronunției la lecțiile de limbă străină, după modele reproduse pe picup sau chiar controlîndu-și (la reaudiere) propria imprimare pe bandă de magnetofon. De asemenea, proiecțiile auxiliare lecțiilor sînt deosebit de eficiente mnemotehnice.

Deocamdată, un asemenea tip de laborator nu poate fi asociat oricărei activități didactice. Totuși, pe zi ce trece, aria întrebunțării lui se extinde și i se găsesse utilizări în transmiterea de cunoștințe din tot mai multe domenii, pe măsură ce materialul didactic aferent capătă o tot mai largă diversitate. În legătură cu aceasta s-ar putea sugera întreprinderii de material didactic lărgirea tematicii diafilmelor produse, iar Studioului de filme documentare efectuarea periodică a unor sondaje privind nevoile învățămîntului modern.

Experiența, în sensul folosirii materialului audio-vizual, este nouă și încă destul de redusă; literatura de specialitate — insuficientă. Cît privește elaborarea unei metodei proprii de lucru cu mijloacele audio-vizuale — la aceasta abia se lucrează. Este evident, însă, că modernizarea învățămîntului face pași mari și siguri spre valorificarea din ce în ce mai eficientă a potențialului instructiv-educativ pe care tehnica actuală îl pune la dispoziție. Ceea ce s-a făcut la cel mai vechi liceu din Constanța este abia un modest început, un experiment oarecum izolat (al cincilea în toată țara) și poartă încă marea ineditului. Nu vom putea vorbi de adevărată modernizare a învățămîntului (în sensul ei tehnic) decît atunci cînd nimeni nu se va mai mira că o clasă arată ca un studio al Radio-televiziunii...

V. EUGEN, Constanța

Într-o zi, întîmplător, am fost martor la un accident de circulație ale cărui victime au fost doi copii — elevi ai unei școli elementare — ceea ce m-a îndemnat să scriu rîndurile de față.

Pe locul marcat pentru traversarea pietonilor — între Cofetăria Operei și Casa ofițerilor din Cluj — cei doi elevi, în vîrstă de 8-9 ani, cu ghiozdanele subsuoară, întorcîndu-se de la școală, probabil dintr-un spirit de bravură, au trecut în fugă pe „roșu”, fiind surprinși de o mașină care circula reglementar. Deși conducătorul auto a frînat brusc, din cauza patinării, mașina i-a lovit în plin, arzîrîndu-i la pămînt. Din fericire, copiilor nu li s-a întîmplat nimic grav, alegîndu-se doar cu spăima și cu cîteva cîntăci pe corp. Evident că dacă șoferul n-ar fi frînat la timp, accidentul putea fi fatal. Din nefericire, există și asemenea cazuri. Astfel, minorul M.A., în vîrstă de 10 ani, din comuna Sieu, traversînd strada în fugă, fără a-și lua nici o măsură de precauție, a fost accidentat mortal de un camion condus de către șoferul P. A. S-a stabilit însă că accidentul a fost cauzat numai din culpa minorului.

Minora B.M., în vîrstă de 12 ani, din Cimpia Turzii, a fost lovită de o motocicletă condusă de către T. I., din Cluj, care circula cu o viteză excesivă. Fetița a rămas înfirmă de un picior. Fără îndoială că accidentul a avut loc din culpa motociclistului, însă, dacă minora ar trecut strada cu băgare de seamă, accidentul putea fi evitat.

În comuna Ciceu-Mihăiești-Dej un grup de copii mici, în vîrstă de 5-7 ani, se juca în stradă lîngă o remorcă. Un copil s-a desprins din joacă și, fugînd, a nimerit într-o mașină, care depășea remorca ce staționa, fiind accidentat mortal. De acest accident desigur este vinovat șoferul, care n-a redus viteza cînd a trecut pe lîngă remorcă, încă o parte din vină o au și părinții, care nu și-au supravegheat copiii, lăsîndu-i să se joace în stradă.

Sînt de reținut aceste fapte și consecințele lor, care trebuie să ne dea de gîndit, și aceasta cu atît mai mult astăzi, cînd, creșterea parcului de mașini ridică o serie de probleme complexe de circulație, mai ales în marile centre.

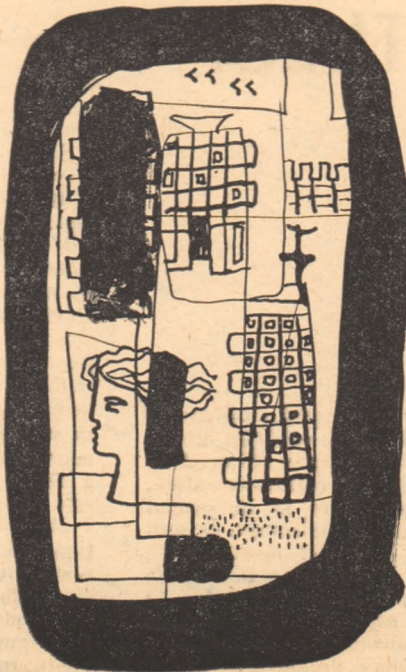
Dacă este adevărat că supravegherea părintească a copiilor constituie o condiție fără de care procesul de educație în familie este de neconceput, nu este mai puțin adevărat că supravegherea sistematică, îndrumarea cu grijă și căldură a copilului se impune și din considerente de ordin extraeducativ, pentru protecția vieții acestuia.

Pentru prevenirea și evitarea accidentelor, se impune a se face educația copilului încă de la o vîrstă fragedă, în familie și în școală, pentru a-l învăța să se păzească de pericolul de accidentare și să înțeleagă că regulile de circulație nu sînt făcute pentru a-i stînjeni joaca, ci pentru a-i apăra integritatea corporală și viața. Respectul față de normele de circulație trebuie să devină un reflex, atît pentru copil, cît și pentru omul matur, deoarece este știut că nerespectarea acestor reguli poate aduce doliul în numeroase familii, seceră vieți omenești, provoacă infirmități și duce la distrugerea unor importante bunuri materiale. Orice accident este tragic, dar cel în care cad victime copiii este cel mai sfișietor.

Pentru înlăturarea acestor consecințe, copii, dar și părinți, „Atenție la mașini!”

Vasile SABĂU
Judecător — Tribunalul Județean Cluj

ATENȚIE COPII, ATENȚIE PĂRINȚI!

„Pastorală”
Florin Chiriac cl V-a.
Casa Pionierilor — Iași

FUMATUL — UN DUȘMAN AL TINERETULUI

Paralel cu extinderea vertiginosă a fumatului în aproape toate țările lumii se constată creșterea incidenței unor afecțiuni grave ale organismului, cum sînt afecțiunile cardio-vasculare, ale tubului digestiv, pulmonare și în special cancerul bronho-pulmonar. Tabagismul a devenit o problemă în atenția corpului medical.

La început semnalul de alarmă a fost dat de cercetări statistice și epidemiologice; astăzi se abordează o serie de aspecte ale proceselor întinse de acțiune ale nicotinei și altor toxice din fumul de tutun asupra organismului. S-a

ajuns la concluzia că intoxicația tabagică constituie o importantă problemă de sănătate publică și impune luarea unor măsuri de combatere.

Paralel cu studierea influențelor nocive ale tutunului asupra sănătății, se întreprind cercetări științifice asupra modului cum se inițiază oamenii în fumat, asupra comportamentului celor ce suferă de acest viciu și asupra problemei abandonării fumatului.

Din cercetările asupra inițierii în fumat, rezultă că obiceiul acesta se capătă adeseori încă înainte ca individul să devină adult. Astfel, Daniel Horn a calculat în 1963 că 10% dintre fumătorii americani au pus țigara în gură înainte de a împlini vârsta de 13 ani, iar 65% în timpul școlii secundare. Din datele Societății daneze de cancer (din anul 1962), rezultă că în Danemarea, fumatul se instalează, la copii, între 11—14 ani. În Noua Zeelandă, băieții încep să fumeze la 11 ani, iar fetele la 12 ani. Dintr-un studiu făcut în Canada rezultă că între 11—12 ani, 6% din băieți și 2% din fete fumeau în mod curent, iar 35% respectiv 17% doar ocazional. Sintetizînd datele acestor cercetări se pot trage următoarele concluzii: — mulți copii încep să experimenteze fumatul încă în timpul școlii generale și devin fumători obișnuiți înainte de adolescență; — anii cruciali în formarea deprinderii de a fuma sînt 11—14 ani; — incidența tinerilor fumători crește cu vârsta și este mai mare printre băieți; — tinerii care încearcă să fumeze (fumători ocazionali) tind să devină fumători obișnuiți în decurs de 2—3 ani, sau chiar în mai puțin în cazul fetelor; — fetele încep să fumeze ceva mai tîrziu decît băieții, dar devin fumătoare obișnuite mai devreme.

Secția de educație sanitară a Institutului de igienă din București, cercetînd în anul școlar 1966—1967 în zece orașe mari ale țării — opinia despre fumat a elevilor din clasele a VIII-a ale școlilor generale (52 elevi) și din clasele a XI-a liceale (449 elevi), a constatat că majoritatea subiecților (respectiv 89% din elevii claselor a VIII-a și 84,41% din cei ai claselor a XI-a) au o părere corectă despre țigară, considerînd-o nocivă. Părerile greșite (cînd fumatul este socotit necesar pentru combaterea oboselei, pentru creșterea randamentului în muncă sau considerat pur și simplu nevătămător) au fost mai puține (6,45% la clasele a VIII-a și 6,90% la clasele a XI-a), ceea ce este desigur pozitiv.

Se știe că fumatul și în special fumatul țigaretelor are repercusiuni adînci asupra organismului. Deosebit de importante la tineret sînt tulburările produse în funcționarea glandelor endocrine (tiroida, hipofiza, suprarenalele, genitalele), deoarece substanțele toxice ale tutunului distrug echilibrul hormonal. Astfel

la copiii fumători se constată întîrzieri în dezvoltarea staturo-ponderală, scăderea forței și agilității atletice. Dezvoltarea intelectuală este și ea, de cele mai multe ori, afectată, elevii fumători avînd dificultăți în asimilarea cunoștințelor. Apar foarte frecvent și unele tulburări de comportament manifestate mai ales prin încălcarea disciplinei.

Menționăm că ultimele cercetări au demonstrat că și indicele de mortalitate este mai mare la persoanele care au început să fumeze mai devreme și în special sub 25 ani. Trebuie ținut seamă și de faptul că adeseori inițierea în fumat se asociază cu inițierea în consumul de băuturi alcoolice și că asocierea acestor două toxice este nefastă pentru organism.

Care sînt cauzele care determină copiii și tineretul să înceapă să fumeze?

S-a constatat că exemplul părinților joacă și în acest domeniu un rol hotărîtor. Procentul copiilor fumători ai căror părinți sînt la rîndul lor fumători este aproape dublu față de cel al copiilor fumători ai căror părinți nu au acest viciu, așa cum rezultă din datele studiilor întreprinse într-o serie de țări.

Un alt grup de factori îl constituie influențele anturajului din școală și din afara ei. Exemplul profesorilor este de asemenea deosebit de important, ca și aspectele negative cu care tinerii sînt puși zilnic în contact prin intermediul televiziunii, cinematografului etc. Curiozitatea și dorința copiilor și adolescenților de a se arăta „superiori” sînt desigur factori ce trebuie luați în considerare.

Numărul mare de fumători tineri de ambele sexe, precum și greutatea ce se ivesc în debarasarea fumătorului de viciul său, pledează pentru educarea antitabagică a noii generații. În acțiunea contra fumatului la elevii și tineret — care trebuie să fie susținută și de durată — se va ține, bineînțeles, cont de multiplele condiții care duc la practicarea lui.

Atragerea elevilor și tineretului în acțiunile de combatere a fumatului, prin stimularea inițiativelor lor, constituie, de asemenea, o metodă eficientă. Școlii îi revin sarcini deosebite în acest sens. Se impune informarea și educarea cadrelor didactice asupra problemelor pe care le ridică lupta împotriva fumatului. Ținînd seama de forța exemplului personal, este obligatoriu să li se ceară profesorilor și învățătorilor să nu fumeze în fața elevilor. Tot astfel, în universități trebuie informați studenții și cadrele didactice cu noutățile științifice din marea campanie antitabagică mondială și să se acorde asistență aceluia care vor să se lase de fumat.

La acțiunea de combatere a tabagismului în rîndul tineretului trebuie să contribuie, în mod coordonat, organele sanitare, organele de învățămînt, organizațiile de tineret și de cruce roșie.

Dr. V. BILYK

PREMIUL II:

OLGA MUMJI
Brăila

UN COPIL DIFICIL

Iarna, parcul pare și mai frumos. Copiii aleargă veseli, descoperind cu bucurie locurile în care se jucaseră în vară. Topogana, ciuperca, băncile toate sînt acoperite de un strat gros de zăpadă. Acum totul pare nou, necunoscut și plin de farmec. La început, zarva copiilor face să nu distingi decît risetele și strigătele pe diferite tonuri; treptat însă urechea se obișnuiește și deslușești numele lor. Un nume e mereu strigat: „Popescu“...

— Popescu, pleacă de acolo!
— Popescu, lasă copiii în pacer!
— Popescu, vino să stai aici pe bancă! — strigă disperată educatoarea și adaugă oftînd: Nesuferit copil! M-a adus la disperare! Apoi începe să enumere toate faptele lui: „nu stă un minut cuminte“, „ia jucăriile de la copiii“, „își murdărește hainele“ și cite altele... În timp ce o ascult, se apropie și cîțiva copii „cuminți“: — „Noi nu ne mai jucăm, că ne murdărim hainele“. „Mie mi-a dat un brinci Popescu și, ia uitați-vă cum m-am murdărit!“ și își arată mîneca paltonului pe care se văd cîteva urme de zăpadă.

Rămîn singură pe bancă. De mine se apropie un copil cu niște ochi de viezure, speriat, cu fața roșie și fularul atîrnat peste palton.

— Cum te cheamă?
— Popescu!
— Bine, bine, Popescu și mai cum-tace. Tac și copiii care s-au apropiat între timp, privind nedumeriți.
— Acasă, mama cum îți spune?
— Floricel.
— Floricel? Ai un nume tare frumos! Spune-mi, ție îți place să te joci cu copiii?
Floricel dă din cap și copiii prind să spună cu curaj:

— El a făcut capul omului de zăpadă.

— Bravo Floricel! Și nu ți-a fost frig la mîini?

— Nu! Apoi după o clipă: „Eu îi cumpăr mamei și piine!“ Într-un timp, educatoarea a observat lipsa lui și strigă:

— Popescu, ce faci acolo? Vino imediat incoace! Grozav copil! Am răgușit tipînd la el, și degeaba.

— Ce-ar fi, totuși, să încercați să mai stați de vorbă cu el... încerc eu să-i spun.

— Cu Popescu nu-i nimic de făcut! Abia aștept să plece la școală!

— Privesc cum educatoarea se pregătește de plecare cu copiii, apoi cum pornesc pe alee, în rînd cite doi. Ceva a căzut, este mînușa tovarășii educatoare. Popescu se repede, o ridică și i-o întinde fericit. Apoi fuge să-și ajungă perechea.

Îl petrec cu privirea și tare îmi pare rău că nu-i spune nimeni, afară de mamă-sa, Floricel!

SEARA, LA PLECARE

Ziua e pe sfîrșite. O zi ca multe altele, în care copiii s-au jucat, au dormit, au mîncat și au învățat.

LUCRĂRI PREMIATE LA CONCURSUL „COPILUL NOSTRU“

PREMIUL III: MARIETA GHIVIRIGĂ

București

RĂSPALATA

Cele mai deosebite impresii așteaptă să fie împărțite, cele mai dificile realizări așteaptă să fie admirate.

Vestiarul la această oră este cea mai animată parte a grădiniței. Rînd pe rînd, sosesc părinții:

— Mămico, să-ți arăt ce-am desenat azi... și fetița vrea să fugă la dulap după desen, dar...

— Stai, unde fugi? Nu vezi că sînt grăbită, ai să-mi arăți altă dată.

— Tăticule, vino să vezi ce garaj am construit!

— Lasă, altă dată, acum sînt grăbit, adu-ți repede hainele.

— Mămico, azi am fost de serviciu, am dat mîncare la peștișori și...

— Nu acum, ai să-mi povestești altă dată. Să ne grăbim că ne așteaptă tata să mergem la cinematograful.

— Ia spune tu mămici, ce-ai mîncat azi? Cum, ai uitat? Nu mă interesează nici o poezie, eu vreau să știu ce ai mîncat.

...Și în fiecare seară, o multime de părinți se grăbesc, spre treburi mai importante — după părerea lor — uînd că ceea ce avea fiul lor să le comunice și pentru el lucrul cel mai important din lume. Și astfel, părinții pierd treptat încrederea copiilor, care vor ezita mai tîrziu să le facă mărturisiri imperioase.

GHIOCII

Strada e scaldată de primele raze călduțe de soare. Fețele tuturor par mai veseli. S-a terminat cu iarnă! La un colț de stradă, un coș mare cu ghiocci. Lumea pleacă surzînd buchețelelor mici din mînă, primăverii!

Copilul privește lung la ghiocci, la cei ce îi cumpără, și trăgînd-o de mînă pe mama, o roagă:

— Mămico, dă-mi și mie bani să cumpăr ghiocci!

— Nu mai cheltui bani pe toate prostiile, il ceartă mama și se îndreaptă grăbită spre o altă vitrină, unde i se pare că a văzut ceva interesant.

Copilul se mai întoarce de cîteva ori, privind cu regret coșul cu ghiocci și nu pricepe de ce le spune mămica „prostii“.

Nu mă număr printre părinții care fac „învoieli“ de felul acesta cu copiii: „dacă îmi premiul I, îți cumpăr bicicletă“; sau „dacă îmi 10 la cutare obiect, îți fac cutare dar“ sau „dacă cumperi de la Alimentara cutare lucru, îți oprești tu restul“...

Dimpotrivă, am privit ca ceva firesc faptul că ei muncesc la școală așa cum noi, părinții, muncim fiecare la locul său de muncă, iar activitatea gospodărească am privit-o ca pe „o activitate obștească“, la care fiecare trebuie să participe după priceperile, puterile sale și după timpul liber de care dispune. Ne-am bucurat toți de succesele fiecăruia, iar ziua împărțirii premiilor a fost pentru noi o adevărată sărbătoare.

A intervenit însă ceva care a zdruncinat puțin acest principiu. În vacanță, am trimis copiii pentru două săptămîni la bunici. Cînd m-am dus să-i iau, am asistat la „împărțirea salariului“. Bunicul a scos carnetul și a repartizat celor doi băieți, după cum arătau socotelele încheiate în fiecare seară, cite un leu pentru fiecare zi în care fuseseră cuminți.

— Să fi văzut, îmi spunea cu satisfacție tatăl meu, asta mic nici n-aștepta să-mi dau părerea; mi-o lua înainte „azi am pierdut leul...“, cînd am fost la cooperativă am alergat din șanț în șanț... „Ei, vezi dacă nu ești cuminte?“ îl certam. Da'lasă... mîine o să te îndrepti și ai să-l câștigi“.

Prea mari griji nu mi-am făcut; știam că, întorsii acasă, băieții vor vedea că nu li se plătește ca să fie cuminți, după cum nu li se plătește pentru nimic din ceea ce intră în obligațiile lor. M-am gîndit chiar că... cine știe... tîrgul acesta s-ar putea să-și arate o față mai cumsecade decît aceea pe care o cunoaștem din carte: copilul are prilejul să-și analizeze faptele, să-și exercite și deci să-și dezvolte spiritul critic.

Din păcate n-a fost așa. Dimpotrivă, mi-am dat seama, o dată

în plus, că micile noastre greșeli răbunesc cînd nici nu ne așteptăm.

Stăteam la masă cu soțul meu. Mă băteau gîndurile să mă înscriu la un examen care-mi deschidea drum spre o calificare mai înaltă. Îndoiala că voi putea face față examenului, că voi putea să mă pregătesc cum trebuie, mă trăgea însă înapoi. Am început să înșir cu voce tare argumentele pro și contra. Tocmai cînd ajunsesem la concluzia că, în orice caz, anul acesta trebuie să renunț, un gînd mi-a fulgerat prin mînte. Și am spus:

— Totuși, ce bucurie i-aș face tatălui meu!

Poate aș fi început din nou șirul argumentelor pro, dar de sub masă s-a ridicat un căpșor cu doi ochi mari, plini de curiozitate.

— Și ce ți-ar da?
— De ce să-mi dea? De ce să-i dea? Am izbucnit într-un glas noi, părinții, gata să „luăm atitudine“.

— Cîți lei ți-ar da? a întrebă din nou băiatul, convins că nu-i înțelesesem gîndul.

— Pentru ce trebuie să mă plătească? am stăruit.

— Pentru că-i faci o bucurie.

„Încurcată treabă, mi-am zis. Cum să-i explic copilului meu că bucuria pe care o fac celor dragi este cea mai mare răsplătă pentru mine? Cum să-i explic că, de fapt, prin această bucurie i-aș răsplăti o parte din sacrificiile pe care le-a făcut, ca eu să pot învăța carte?“

Peste ani și ani copilul meu va avea aceleași gînduri pentru mine? Va ajunge el ca, într-un moment în care nu va ști ce hotărîre să ia, să se întrebe cum i-am aprecia noi, părinții, faptele? Sau va fi răsplata materială, mai tîrziu, banii, principalul motiv al activității sale?

Întîmplarea din vacanță și-a avut și părțile ei bune. M-a făcut atentă asupra unui fapt, nu lipsit de importanță: Atitudinea pe care o luăm față de activitatea copiilor, felul în care îi răsplătim, pot și trebuie să creeze premise pentru o motivare superioară a muncii lor de mai tîrziu.

ALEXANDRA TÎRZIU: „STRADA LUI PETRICĂ“ (E.T., 1967)
 GEORGE BĂLĂIȚĂ: „ÎNTÎMPLĂRI DIN NOAPTEA SOARELUI DE LAPTE“ (E.T., 1967)

Dacă apelul la fantezie e o trăsătură generală a literaturii pentru copii, pentru o vîrstă la care imaginația suplinoște cunoașterea, există un specific la fiecare popor care își rămîne în memorie după lectura operelor de vîrf ale genului. Ori de cîte ori ne gîndim la universul infantil din Anglîta, intrăm cu grațioasa Alice, „în Țara Minunilor“. Înainte de orice altă imagine școlărească a Suediei, cunoșteam țara aurorelor boreale din călătoriile lui Nils Holgersson pe spinarea unei rațe sălbatice, iar inflăcăările pusei le asociem fără greș cu fălosul și plînul de arțag și vitejii Matias Gîsearul. La noi, una din trăsăturile esențiale ale poporului, și deci și ale literaturii pentru copii, este umorul. Cineva spunea, în anii războiului și semiocupației, că umorul local e cel care minează pămîntul de sub picioarele Baronului hitlerist... Omul, mare sau mic, redeschide întotdeauna cu plăcere cărțile cu năzdrăvăniile lui Păcală, ori „Amintirile“ sublimului „copil cu păr bălai“, la al cărui suris se împrăște norii. Umorul circula și prin cărțile de azi destinate celor mici. Să luăm două din multele exemple ce s-ar putea da, în care culoarea locală nu e doar decorativă (port, costumație duminicală), ci corespunde tocmai acestei trăsături psihologice.

Una din ele a intrat de mai bine de un an în zestrea preșcolărilor. E vorba de „Strada lui Petrică“, semnată de Alexandra Tîrziu. Ce se întîmplă cu eroii ei? Un băiat și o fetiță descoperă lumea, creînd-o, construind-o adică (să nu uităm, părinții amîndouora sînt, subînțeleș, constructori). Odată „făcută“ lumea, adică strada, cu o casă și o uzină, creatorii vor s-o populeze cu ființele ce urmează a le înfîli în lumea mare. „E departe lumea?“ (întreabă Petrică). Zoica se gîndește, ea și cum ar număra ceva în gînd, apoi spune: „Nu e departe. Peste cinci pași mari!“... „Cum, numai cinci pași mari?“ „Da, la început facem numai cinci pași mari, pînă ieșim din grădină“... Așa fac copiii cunoștință cu pămîntul care fabrică fire electrice, cu fluturile pe care îl angajează pentru a servi de model, în orele de desen ale grădinițelor de copii, cu Barza, soră la creșă, cu bielele albine care plîng, răcite de stup, cu puii de euc, pe care vor să-i învețe că cîntă la fiecare ceas spre a fi utili într-un fel oarecare, cu rătăciul sportiv (amintire a lui Donald, din filmele animate), cu licuriciul-milițian agitîndu-și lanterna, cu micul cosmonaut care promite să le expedieze copiilor o carte poștală din Lună. Atît întîmplările colorate, eit și tonul conversației, îi fac pe părinții care citesc copiilor cartea Alexandrei Tîrziu, ea și pe copiii care o ascultă, să-și regăsească, oricît de preocupați ar fi, surisul pe buze.

În multiplele „Întîmplări din noaptea soarelui de lapte“ povestite cu lux de amănunte de subtilul prozator George Bălăiță, intrăm de cîteva ori în zona umorului absurd, practicat în cazul de față de un moldovean. De altfel, „în loc de prefață“, autorul ne avertizează asupra intențiilor sale, alegîndu-și mottourile din „Prostia omenească“ de I. Creangă, „Povestea vorbeii“ de Anton Pann, din ghicitorile ale căror asociații merg pe linia absurdului (Vasko Popa alcătuisese acum cîțiva ani o antologie a originilor folclorice ale genului). Există, în această carte, posturi comice ale personajelor — într-un cadru voit irizat, de basm, în care primăvara se anunță treptat, în timp ce „întinericul se pierde în lumina unei soare de lapte, ascuns privirilor“, și „fiecăre pas e un zbor și o cădere încetinită“, eișului îi place să sparză vraja prin replici sau gesturi caraghioase. La un moment dat, de pildă, el „își scoate o rădăcină lungă, noduroasă și se scarpină în creștet“. Personajele lui, dintre care unele inedite: Frica-de-întineric (crea, urîtă peste măsură“, cu „miștile degustătoare, înghețate, șerpi venoși. De fiecare dată cînd stai de vorbă cu ea, lumea își schimbă înfățișarea“), sau „Caută-Cearță-cu-Luminarea“ au, în conversații, un comic al limbajului care îți trezește la fiecare pas zîmbetul. Naturalul lor e, s-ar putea spune, absurdul, Micul Cantemir, eroul cărții, vrea cu tot prețul să provoace întîrzierea, de la o ședință importantă, a Cîreșului din curte. Intenția și-o exprimă astfel: „Te-aș face să întîrzi de la consiliu, moșule. Consiliu, frumos cuvînt, pînă acum n-am observat asta. Consiliu seamănă cu Pompiliu. Anton... știe toată clasa că așa îl cheamă pe Pompiliu. Dar consiliu, și mai cum?!? Uilisnoe! Uilipmop!“. Discuțiile lui cu Umbră nu decurg în alt stil. Băiatul îi reproșează îngîmfarea și plagiarea oricărui gest și cuvînt: „Repeți ce spui ca un papagal. Și te ții după mine ca o umbră“. „Și ce dacă mă ții?! Umbră! Spune, și ce?“ „Ți-aș spune, dar nu știu nici eu (...). Te întreb eu acum: de ce?“ „Ca să nu faci umbră pămîntului de geaba, spune ea solemn“. Cele două mătuse ale copilului sînt și ele vesnice cu zicalile pe buze. Niște zicale pe care încearcă să le traducă ad litteram, de unde și hazul. Procedul aminteste de modul de ilustrare „concretă“ a proverbelor, pe care îl practica, la un moment dat, Perahim. Auzind recomandăția elasică „Pune-ți friu la gură și laeă la inimă“, Cantemir își închipuie oamenii plimbîndu-se pe Corso cu o ineuțitoare bucală... Chiar și caracterizările personajelor merg deseori pe această linie. „Caută-Cearță“ are capul atît de ascuțit, fiindcă „a trebuit să treacă prin urechea acului“... Miraculosul de care s-a auzit și s-a abuzat deseori în literatura curentă pentru cei mici e „demitizat“, s-ar putea spune, prin acțiunile cotidiene pe care le săvîrșese eroii. Sirenele din golful Călcîiul Așei vor să joace leapa cu copiii.

Conversația cu stafia, călătoria venită din țările calde, însumează trăsăturile mai sus amintite. Întrebată ce mai e nou prin locurile ei de bastină, ea începe să bată apa în pînă, argumentîndu-și astfel înclinația: „Să te văd și pe tine (în situația mea, u.n.): Să îți strugure viu și pe urmă să te pună la uscat, să te tot usuce pînă nu mai rămîne nimic din tine, să te văd eu atunci dacă-ți mai convine să alegi locul unde bați apa. Nu-ți mai convine, o bați unde apuci“. „Tot ce se poate. Eu erd însă că e mult mai comod să stai la uscat, decît să extragi o rădăcină cubică“.

În țara lui Păcală, satisfacția omului înțelept e să păcălească pe alții. Acest om cu „ochi cînd albaștri, cînd verzi, și adinei“, de care se tem „prostii, leneșii, înșelătorii, hoții de suflete, de biciclete, de cai, de automobile, cei care măsluiesc dragostea și cei ce îndoiesc vinul cu apă...,

palavragiilor, tricoșii, cei vicleni, pizmașii, neguțătorii de vorbe de taine-și toată tagma lor...“, giuvaergul care se mîntuie pe sine șlefuit sticlă în loc de diamante, vînzătorii de orice fel de indulgențe, calomniatorii... etc. etc.“, acest erou bine legat, despre care unii spun că „ar semăna cu un fermier scandinav, cu un vînzător de lupi, cu comisarul Maigret cînd era tînăr, și chiar cu un căpitan de balenieră. Dar dacă te uitați bine, vedeai... că este vorba despre un țaran de sub Carpați, vînturat prin multe vînturi, umblat prin toate finiturile țării“ — tocmai urmașul lui Păcală. El invită băiatul la o bătălie fantastică a peștilor din heleşteu în care, deasemeni, micul caras devine eroul în lupta cu mreana, fiindcă știe să și riște, nu numai să se țină de șotii. Filiația între acest om și eroul cărții e sugerată la despărțirea lor. „Într-o zi te iau ucenic“, îi promite păcălitorul, îndepărtîndu-se, în timp ce „glasul i se mai auzea, și risul lui care vindeca bolile“.

Cartea lui George Bălăiță răspunde, deci, unei valențe interne a sufletului infantil, moștenită din timpuri in memorabile. Încă o dată, gluma nu e doar o năzdrăvănie cu care se distrează copilul, ci... o viziune asupra lumii.

Veronica PORUMBACU

LIVIU V. FILIMON: „NEGATIVISMUL COPIILOR“, (E.D.P. 1967)

Noua carte din colecția „În ajutorul părinților“, „Negativismul copiilor“, ridică o însemnată problemă de educație. Este vorba de atitudinea de împotrivire, de refuz a copilului în fața solicitărilor adulților, părinții sau profesori. Afta timp cît rezistența copilului se manifestă sporadic, explicația se găsește adesea în chiar conjunctura momentului. Cînd rezistența devine o tendință frecventă, practică sistematic și în mod conștient, avem de a face cu fenomenul negativismului. Căci ce altceva este negativismul decît o încăpăținare manifestă în care se plasează permanent copilul și care se cristalizează ca notă dominantă a caracterului său? Desigur, atrage atenția autorul cărții, negativismul nu trebuie confundat nici cu perseverența, atitudine cu o finalitate neîndoiește utilă, motivată rațional, nici cu opoziția la cereri absurde, injuste. Liviu Filimon subliniază caracterul conștient al negativismului și exclude explicarea fenomenului prin existența unui substrat aprioric instinctual sau, în mod exclusiv, prin dispoziții temperamentale ereditare și oarecum de nemodificat. Se întîmplă ca un copil normal să se opună doar unor persoane sau unor solicitări bine determinate, în timp ce ceilalți membri sau în alte situații din mediul său ambiant să aibă relații firești. În acest caz, negativismul este electiv și căutîndu-i-se cauzele, acestea pot fi găsite în vreo împrejurare concretă de viață, cu alte cuvinte, în mediul educațional din familie. La copiii normali se întîlnesc cu regularitate manifestări de negativism electiv. În schimb, în cazul negativismului generalizat, copilul respinge fără selecție, în bloc, toate solicitările.

După o sumară trecere în revistă a citorva teorii care explică negativismul prin factorii patologiei (Morel, Kahlbau), neurologiei (Mc. Dougall), psihologiei (teoria înconștientului, S. Freud), autorul stabilește drept „izvor principal al conduitei negativiste“ educația greșit orientată. Delimitîndu-și sfera observațiilor la școală și familie — unitățile de bază în formația morală și intelectuală a viitorului matur — autorul consideră tendințele de „supraangajare“ și „subangajare“ ca generatoare principale ale opoziției deschise a copilului. Părinții care spun în fiecare moment ce trebuie făcut, dar, mai ales, ce nu trebuie făcut, socotind inadmisibilă orice abatere de la aceste norme, nu țin seama de propria personalitate a copilului lor, de spiritul lui de inițiativă, de dorința de afirmare, ce devine imperioasă la vîrsta adolescenței. O asemenea subevaluare duce la apariția de

poziții contradictorii între părinți și copil, la apariția unui spirit voit ostentativ la acestia din urmă și care se concretizează în atitudini negative. La aceiași rezultat se ajunge ori de cîte ori i se cere copilului să îndeplinească acțiuni, obligații ce depășesc posibilitățile vîrstei ori capacitatea sa fizică sau intelectuală. Un teren propice apariției atitudinii recalcitrante față de cei din jur îl oferă familiile dezorganizate. În acest caz, negativismul se datorește atît traumei psihice suferite de copiii mai sensibili, afectați de neînțelegerile dintre părinți, eit și lipsei de supraveghere și de liniște, pe care o oferă un cămin armonios.

În școală, dezinteresul elevilor față de studiu, nerespectarea disciplinei, a normelor conviețuirii în colectiv se explică de multe ori prin deficiențele din procesul instructiv-educativ. O lecție nointeresantă, sub nivelul intelectual al clasei, ea și o lecție bogată din punct de vedere al cunoștințelor, dar expusă sec, fără o vibrație emoțională ce ar stabili circuitul reciproc cadru — bănci, au darul să anihileze apetitul elevului pentru studiu.

Combaterea negativismului se impune ca o necesitate, ca o îndatorire de primă importanță a muncii educative duse de părinți și profesori. Manifestările de rezistență repetată trebuie depistate din vreme, pentru că altfel, înmulțindu-se, prin obișnuință și sedimentare, devin deprinderi definitive, ca „o a doua natură“. „Vindecarea“ negativismului presupune, după cum demonstrează autorul, o perfectă stăpînire a metodelor de cunoaștere a fenomenului. Perspicacitatea, delicatetea, afecciunea — toate componentele tactului pedagogic — sînt instrumente prețioase în combaterea negativismului la copii. Tocmai în sensul indicării căilor de lichidare a atitudinilor recalcitrante ar fi fost nimerit ca prezentarea cazurilor concrete să fie mai abundent ilustrată. În sfîrșit, chiar în situațiile citate remarcăm o menținere în descriptivism, fără a se pătrunde în miezul lucrurilor. Credem că este insuficient să aflăm doar că „elevul M.I. are o atitudine corectă în cadrul familiei... În schimb, la școală, tot timpul refuză să se supună disciplinei, îndeosebi la lecțiile de istorie“. Simpla enunțare a situației, fără a ni se dezvălui cauzele ce au generat-o și, implicit, corectarea ei și soluțiile găsite, nu poate satisface cititorul. Cu această precizare, reliefaș meritul acestei cărți, de a căuta să răspundă problemelor ridicate de procesul de educare a generației tinere.

Mihaela SCHLERU

COMENTARII •

• MENȚIUNI

ÎNSEMĂRI DE LA O CONFERINȚĂ DE PRESĂ

În somptuosul Palat de la Cotroceni, care adăpostește și Consiliul Național al Organizației Pionierilor, a avut loc nu de mult o întâlnire a conducerei Consiliului cu reprezentanții ai presei. A luat cuvântul prof. univ. Traian Pop, președintele al Consiliului, adjunct al ministrului Învățământului, care a răspuns și la unele întrebări ale participanților.

Din întreaga desfășurare a acestei întâlniri, se reliefează câteva idei, pe care încercăm să le rezumăm.

Mai întâi, că, la doi ani de la reorganizarea activității pionieresti, lucrurile se află pe calea cea bună. Justețea noii orientări este confirmată de rezultatele de amploare obținute în acest interval.

Prin ce se caracterizează munca pionierescă la ora actuală? Prin respectarea de către cei ce o conduc a specificului de vîrstă și, ca atare, prin accentul deosebit pus pe atractivitatea tuturor acțiunilor.

De pildă, există acum în toate școlile ansambluri artistice pionieresti. Ele nu mai sînt, ca altădată, alcătuite ad-hoc, în vederea nu știu căruia concurs. Marele Festival cultural-artistice, aflat acum în al doilea an, are la bază serbarea școlară (două pe an), formă tradițională și atractivă, ce asigură deplin caracterul de masă al întrecerilor.

După cum în cazul unei reviste de cultură cititorului îi place să găsească în cutare pagină un anumit gen de colaborări, la fel și în viața organizației de pionieri, a școlii în general are șanse maxime să se impună calendarul concursurilor preconizat de Consiliu: e cît se poate de nimerit ca pionierii să știe că în ziua x din luna mai se desfășoară, ca în fiecare an, serbarea școlară sau concursul de literatură etc.

Recenta reimpărțire administrativă a țării, atât de utilă în toate sectoarele economiei și culturii, favorizează și mișcarea pionierescă, stimulînd inițiativa locală. Toate concursurile cunoscute faze județene și apoi republicane (ca o încoronare), iar gîndul că, de exemplu, în fiecare județ apare o pluchetă de poezii ale școlărilor te emoționează. În final, Consiliul Național cu școlile o culegere însumînd cele mai bune creații literare ale pionierilor din întreaga țară. Desigur că aici rolul principal îl joacă revistele școlare, a căror reaparitie a înviorat peisajul creației literare a elevilor. Se cuvine, însă, ca acestor publicații să li se asigure nu numai o finută riguroasă, ci și o anumită ritmicitate.

Nu ne vom opri mai mult asupra concursurilor de artă plastică (peste 800 de lucrări au fost selecționate pentru a figura într-o expoziție), de fotografii pentru prima oară în acest an: se pregătește o expoziție națională în Sala Dalles, cu obiecte fabricate de cercurile pionieresti.

Sportul nostru, cu excepția unor rezultate de prestigiu, bate intrucivă pasul pe loc. Marii campioni și performeri trebuie pregătiți din

vreme, încă de la începutul anilor de școală, selectîndu-i dintre zecile, sutele de mii de copii-sportivi. C.N.F.S.-ul a înțeles acest lucru și colaborează din ce în ce mai bine cu Consiliul Național al Pionierilor. Se așteaptă, se pregătește o cotitură în sportul școlar; numai în acest mod se poate asigura continuitatea și ridicarea calitativă a întregii noastre vieți sportive.

Trebuie spus că noua orientare în mișcarea pionierescă, îndrumată și sprijinită de Partid, se bucură de sprijinul tot mai eficient al Ministerului Învățământului, U.T.C.-ului și Consiliului General al Sindicatelor, al Uniunilor de creație. Spațiul limitat ne împiedică să subliniem contribuția fiecăreia din aceste organizații și instituții.

Viața modernă, mai ales cea din aglomerațiile urbane, impune ieșirea în natură a tuturor, și cu atât mai mult a copiilor. Excursia a devenit o adevărată necesitate. O tradiție în formare este aceea ca la sfîrșitul săptămînii copiii să iasă la pădure, la aer. Ei vor să cite mai mult, să se joace prin poieni, să se întrecă. Treptat, pe măsura trecerii în clase mai mari, școlarii vor face excursii mai îndelungate prin țară.

Vacanțele — iată o problemă ce preocupă în cea mai mare măsură conducerea organizației de pionieri. Fiecare consiliu județean se străduiește să-și formeze o bază materială proprie, în afara taberelor republicane. Destui pionieri vor pleca în străinătate, în cadrul unor schimburi cu opt țări.

Ziua pionierului tinde să devină sărbătoare centrală a școlărilor, la sfîrșitul unui an de învățură. Municipiile, comunele, județele se întrec s-o facă mai atractivă.

Revista „Colocvii” salută aceste eforturi ale mișcării pionieresti, apreciînd importanța lor deosebită. Sperăm totodată ca paginile noastre să fie de folos și comandanților de unități, profesorilor, părinților, telul nostru permanent vizat fiind același: educarea cît mai judicioasă a tinerilor generații.

COLOCVII

EMISIUNEA RADIOFONICĂ „ATENȚIE, PĂRINȚI!”

Emisiunea din 21 mai 1968 aduce la cunoștința (și spre dezbateri) marelui familii a părinților un caz de un dramatisu rar întîlnit, care, așa cum sublinia redactorul, este greu de crezut și de închipuit. Despre ce este vorba? La redacția emisiunii s-a primit o scrisoare din partea comisiei de tutelă de pe lângă Consiliul popular provizoriu din Măneciu Ungureni, județul Prahova, în care se relatează acest caz și modul în care a fost soluționat. Pornind pe urmele scrisorii, redactorul a reconstituit pentru ascultători cazul respectiv. Copilul Dan Nicolae, elev în clasa a VIII-a a școlii generale din comună, ani îndelungați (aproximativ de cînd tatăl s-a recăsătorit cu actuala soție)

și în mod sistematic a fost supus unor torturi fizice și morale de către mama vitregă, sub privirile indiferente și complice ale tatălui. Rudele mai apropiate ale copilului și vecinii au intervenit de nenumărate ori pentru a pune capăt acestui tratament inuman. La rîndul ei, școala a făcut tot ce se putea pentru a aduce la sentimente cu adevărat părintești un fată inconștient și o mamă vitregă și la suflet. Intervențiile și ale unora și ale altora au avut același rezultat negativ. În cele din urmă, autoritatea tutelară a decis luarea copilului de sub grija părintelui și mutarea lui la internatul liceului din Văleni. Fapt deosebit de grăitor, care acuză și mai mult părinții, în ciuda atmosferei insuportabile create în familie, copilul Dan Nicolae obține rezultate bune la învățură. Cazul semnalat de redacția emisiunii „Atenție, părinți!” se află indiscutabil într-o vîdită contradicție cu modul de a înțelege îndatoririle de părinți ale celor mai multe familii din țara noastră. Este un caz limită, de atrofiere a

sentimentului patern și matern, de întunecare a oricărui licăr de omenie în străfundul conștiinței acestor părinți. Este un document uman care revoltă și intristează profund. În contrast cu neomenia părinților se află grija vecinilor, a celor din jur, care nu erau nici măcar rude. Aici a găsit Dan Nicolae și adăpost, și hrană, dar și căldura sufletească de care avea atîta nevoie.

Implicațiile psihologice și umane ale acestui „caz” nu se pot limita doar la cadrul familiei în care s-a consumat drama amintită. El ne sugerează ideea examinării de către legiuitor a oportunității revizuirii acelor paragrafe din codul familiei care privesc raporturile dintre copii și părinți, în sensul de a se aplica în mod automat sancțiuni penale (mergînd pînă la privarea de libertate) acelor părinți care își calcă în picioare îndatoririle, bineînțeles, în urma stabilirii vînovății printr-o anchetă a forurilor în drept.

N.S.

REVISTELE PENTRU COPII: LUMINIȚA (numerele 1—5/1968)

Răsfoiam un număr din colecția „Luminiței”, una din revistele noastre pentru copii. Mărturisesc că inițial am făcut-o în virtutea unui gest reflex, de a deschide orice publicație sau carte la îndemînă și, probabil, fiind plăcut surprins de imaginea reușită, viu colorată a copertei. Cînd am ajuns la sfîrșit, am simțit nevoia să redeschid revista pentru a mă opri cu atenție la conținutul fiecărei pagini. Și pot repeta și acum exclamația de încîntare: „Iată o bună revistă pentru copii!” Firește, era necesar să-mi verific sentimentul de satisfacție și prin lectura celorlalte numere din acest an, apărute pînă în luna mai, inclusiv. De data aceasta a intervenit și exigența.

Impresia generală a rămas aceeași: o revistă plăcută, atrăgătoare, reușind să intereseze și un om trecut de mult de vîrsta copilăriei. Ilustrația completează cu spirit și cu bun gust textul, mulțumind ochiul și îmbogățind imaginația. Și acum argumentele care susțin excepțional aceste aserțiuni.

Primele pagini care mi-au atras atenția, probabil și prin disponerea aparent ciudată a tipăriturii, sînt cele din mijloc, care alcătuiesc colecția „Cartea mea frumoasă”. Pagini care cuprind scrierile români și străini — unii fiind reprezentanți de prestigiu ai literaturilor respective și care, așa cum indică nota revistei, pot forma prima bibliotecă personală a copiilor. Povestirile, schițele, fragmentele de roman sînt bine alese. Acțiunea lor are forță dramatică și dinamism, captivînd lectorul, iar mesajul este ușor de descifrat, contribuind la educarea unor nobile trăsături de caracter: demnitatea, curajul, cinstea, patriotismul, necesitatea sacrificiului pentru umanitate. Este drept că în unele texte și traduceri exprimarea e cam săracă, didactică, iar tonul explicativ, evident moralizator, plietisește. Dar acestea sînt excepții care nu apar decît rar în acest compartiment sau în celelalte ale revistei. Dintre cei mai cunoscuți scriitori actuali, colaborează mai frecvent la „Luminița”: Victor Ef-

timiu, Fănuș Neagu, Tiberiu Utan, Mircea Sîntimbreanu, Maria Banuș, Petre Luscacov.

Sînt convinsă că pe lângă multe povești și povestiri, scenariile „Maimuța Kio” (text Al. O. Zotta, ilustrație, Rusz L.), și „Fix contra Vix” de Em. Căldăraru, cu desenul expresiv al lui Dures sînt așteptate cu nerăbdare de micii cititori.

O altă surpriză plăcută: „Medalionul literar” (începînd cu numărul 3/1968), în care sînt prezentați scrierilor mai puțin cunoscuți în clasele primare, sau unii dintre cei mai valoroși exponenți ai literaturii noastre (Ion Pillat, Lucian Blaga, Tudor Arghezi). Cred că inițiativa este deosebit de bine primită, în primul rînd, de către educatori.

Aceleași cuvinte bune și pentru ciclul de legende și mituri ale popoului nostru sau ale anticilor greci și latini. Cred însă că explicațiile care însoțesc numele de persoane și de localități sînt uneori cam sumare. Ar fi poate mai indicată prezentarea acestora într-un text literar încheiat cu ilustrații sugestive, creînd o atmosferă specifică mitului (cum s-a procedat în legenda „Măstera Manole” din primele două numere — sau cu povestirea „Fapta lui Prometeu” — din nr. 2. —).

Instructivă este și rubrica: „Citim în cartea țării”, cuprinzînd scurte descrieri geografice și istoricul diferitelor monumente arhitectonice, orașe și regiuni ale patriei noastre: Cozia, Suceava, Brăila, Delta Dunării.

Reîntîlnirea cu Homo Sapiens — omulețul lui Gopo, cum îi spun copiii — și în paginile revistei „Luminița” m-ar fi bucurat mai mult dacă unele dintre „descoperirile și invențiile” sale n-ar fi cam înțeleite, și ar sugera mai clar adevărul științific, firește în limitele puterii de înțelegere a vîrstei școlărilor.

Profilul literar al revistei, bine conturat, majoritatea ilustrațiilor (în special cele semnate de R. Duldurescu), — merite incontestabile ale publicației lunare — servesc pe deplin scopul de instruire și educare estetică și morală a copiilor.

Valeria BACIU

FRANȚA

SINDROMUL
COPIILOR
TORTURAȚI

„Sindromul copiilor torturați” — cum îi spun pediatrii — este o cauză a mortalității infantile mai frecventă decât leucemia sau miopatiile. În fiecare an mor sau rămân marcați pe viață de infirmități grave cerebrale sau motorii de pe urma bătăilor suferite în familie sute de copii. Sînt constatările dure-roase și alarmante prin tragismul lor desprinse din două periodice străine. „Le monde” (Franța) și „Journal of American Medical Association” (Statele Unite).

Problema torturilor de tot felul la care sînt supuși copiii de unii părinți a fost ridicată prima oară într-un studiu de mare răsunset de către medicul american Kempe, în 1962.

Marilyn, o fetiță de abia o lună, este internată într-un spital din Colorado, avînd fracturat femurul. Fetița este redată familiei (tatăl inginer, mama absolventă a învățămîntului superior), după un tratament adecvat. La două luni însă, Marilyn este din nou internată. De data aceasta, într-o stare foarte gravă de inconștiență și convulsii. La examenul medical se constată o hemoragie submeningită bilaterală. I se face o dublă trepanație și evacuarea hematomului duce la o ameliorare a tulburărilor nervoase. La două zile după ieșirea din spital, părinții se prezintă din nou cu fetița în stare de semiparaliză și cecitate parțială, datorite unei fracturi a craniului. Se stabilește vinovăția mamei după o anchetă anevoioasă, și fetița, infirmă pe viață, este scoasă din anturajul părinților.

Cîteva ani mai tîrziu, la Creteil, în Franța, este spitalizat un copil de cinci ani cu anomalii morfologice, întîrzieri în creștere, malformații, fracturi multiple și vechi. Cazul este semnalat serviciului de protecție infantilă care confirmă în întregime bănuiele medicilor: cauza gravelor anomalii morfologice și a diferitelor fracturi sînt pedepsele corporale sălbatice și prelungite.

Cele două cazuri au ridicat în S.U.A. și Franța problema răspunderii nu numai a părinților, ci și pe aceea a medicilor. Din prudență, ignoranță sau dintr-o înțelegere confuză a secretului profesional, medicii n-au anunțat forurile în drept, lăsînd astfel să se perpetueze asemenea crime. „Trebuie ca toți medicii să știe — scrie profesorul american Kempe — că sindromul constituie o cauză frecventă de invaliditate pe viață sau de moarte și că el e de presupus ori de cite ori un copil prezintă fracturi, hemoragii la meninge, hematome numeroase, tulburări de creștere atipice etc.”

În ce privește secretul profesional, foarte just observă profesorul francez Roger Bismuth — în urma unei drame de același gen, în care medicul consultat invocă acest secret — „Copilul nu mi-a încredințat un secret, el mi-a încredințat viața lui. Datoria mea supremă este de a o proteja; nu se poate — nimeni nu poate — să acopere o crimă prin tăcere...”

În fața acestor fapte dureroase căroră ziarul „Le monde” (4 aprî-

lie a.c.) le consacră un lung și convingător articol semnat de medicul Escoffier-Lambiotte, cîți părinți n-ar trebui să mediteze.

M.R.

ITALIA

PĂRINȚII ȘI
EDUCAȚIA
COPIILOR
MICI

Revista italiană „Vita dell'Infanzia” publică într-un număr recent interesanta comunicare a profesorului Gaston Mialaret de la Universitatea din Caen — Rolul părinților în educarea primei copilării — pe care acesta a făcut-o cu prilejul celei de a XI-a Conferințe Mondiale a OMEP. Slujindu-se de rezultatele științifice obținute pînă acum în cercetarea aceleia atît de actuale probleme, precum și de datele furnizate de experiența proprie — prof. Gaston Mialaret analizează influența generală a mediului asupra evoluției psihice a copilului, rolul părinților în crearea unui cadru de viață și în adoptarea unui stil de viață familial, importanța mediului familial în dezvoltarea vieții afective și în formarea personalității.

Copilul abia venit pe lume este doar un „candidat la umanitate” — arată autorul — el purtînd în germene un număr imens de posibilități de a se forma, de a se întregi ca ființă umană. Ele devin realități numai în măsura în care sînt activate, stimulate. Viața oferă o gamă întinsă de stimuli. Acțiunea lor este eficientă doar atunci cînd se exercită la momentul potrivit. Cazul celor două fetițe găsite în 1920 în India este din acest punct de vedere foarte ilustrativ. Crescute de niște lupoaice, ele se manifestau ca niște mici animale: mergeau în patru labe, lingeau, urlau noaptea, le era frică de oameni și se comportau într-un fel foarte asemănător puilor de lup. Cea mai mică dintre ele, care avea circa un an și jumătate (și n-a trăit decît pînă la trei ani), a început să se umanizeze cînd a venit în contact cu oamenii, reușind să-și însușească circa 50 de cuvinte într-un an; cealaltă, în vîrstă de circa opt ani (și care n-a trăit decît pînă la 17 ani), a fost foarte greu de educat. Ea a putut fi obișnuită să nu mai lingă, să nu mai urle noaptea, să nu se mai teamă de oameni, dar a fost aproape imposibil să învețe vorbirea: pînă la 17 ani nu reușise să-și însușească decît 40 de cuvinte.

Cadrul de viață statornicit în casa părintească își imprimă adînc dominantele în conformația spirituală a copilului: într-o atmosferă de calm, de respect reciproc, de înaltă ținută morală, copilul se dezvoltă, evident, altfel decît atunci cînd el „evoluează” pe fondul unor neîmpăcate dispute, al încălcării sistematice a normelor conduitei morale. Ni s-au părut foarte interesante observațiile prof. Mialaret cu privire la influența pe care o au și condițiile de locuit asupra psihicului infantil. Astfel, supraaglomerarea locuințelor produce de cele mai multe ori stări de agitație, nervozitate. 43% dintre copiii care trăiesc în apartamente locuite în medie de două persoane pe cameră — specifică autorul — prezintă

semne de nervozitate acută și 35% dintre ei devin agresivi. Procentul copiilor nervoși crește la 57% și al celor agresivi la 65% atunci cînd ei stau cu mai mult de două persoane într-o cameră.

Depinde foarte mult de părinți ca fiecare moment din viața grupului familial să se consume cu foloase maxime pentru copil. Astfel mama și tatăl pot face din luarea mesei o excelentă ocazie de influențare pozitivă a celor mici, ea prilejuind o largă comunicare între membrii familiei, un schimb de impresii, de păreri, împărtășirea bucuriilor ca și a necazurilor. Pe drept cuvînt este combătut obiceiul de a interzice copiilor să vorbească la masă („conversația” desfășurîndu-se de regulă doar în sensul tată-fiu), să se miște, să stea în poziții mai puțin rigide etc. Tot astfel, efectuarea toaletei zilnice, cu care copiii vor fi obișnuiți de mici, poate duce — dacă este just condusă — la cultivarea demnității personale, a pudorii, la stabilirea unei intimități — necesare pentru educație — între tată și fiu sau mamă și fiică.

Familia este mediul în care copilul învață relațiile cu oamenii — arată prof. Mialaret — face cunoștință cu relații sociale diferențiate. Mediul social de acasă asigură evoluția intelectuală a copilului și înlesnește un exercițiu de fond în domeniul vieții emoționale. (Cînd mama sau tata se apleacă peste leagăn cu afecțiune, ei împlinesc o certă operă educativă. Surisul copilului nu este doar un act de calchiere a părinților, ci o reacție — pornită din interior la niște stimuli: căldura și dragostea de pe chipul celor apropiați lui. Tot în familie se pun bazele personalității, părinții fiind principalii factori, care concurează la structurarea ei. Dacă unui copil i se refuză frecvent totul în favoarea fratelui mai mic — atrage atenția autorul comunicării — relațiile ulterioare ale lui de la superior la inferior — riscă să poarte amprenta geloziei sau a disprețului. Și ritmurile alimentației pot avea urmări asupra modului cum se cristalizează personalitatea copilului. „Dacă el le acceptă — spune prof. Mialaret — într-o manieră pe care aș numi-o «activă» și, ca urmare, organismul său se va adapta la acest ritm și se va transforma — copilul va progresa normal. Dacă însă le acceptă într-o manieră «pasivă» aceasta va duce încetul cu încetul la un comportament bazat exclusiv pe «supunere». Dacă va respinge ritmul impus(...) atunci — în funcție de reacția părinților — copilul își va însuși noi comportamente. Astfel, atitudinea rigidă a celor mari va genera fie o inhibare, fie o formă elementară de agresivitate”.

Ampla comunicare a prof. Gaston Mialaret, din care am spicuit doar cîteva idei, reușește să atragă atenția asupra faptului — adeseori minimalizat de către părinți — că la vîrsta primei copilării influențele se imprimă atît de puternic încît „în toată viața noastră de adulți purtăm în sîraturile mai mult sau mai puțin profunde ale inconștientului sau subconștientului nostru, urmele acțiunii părinților”. Și — ceea ce este deosebit de important să înțelegem cei care și-au asumat răspunderea de a crește copii — că întotdeauna „personalitatea adulților bine echilibrată se construiește pe o copilărie bine echilibrată”.

Stela PREDESCU

UNGARIA

CUM ÎȘI
REPREZINTĂ
ELEVII TIPUL
PROFESORULUI
LUI IDEAL

Cu acest titlu a apărut în „Pedagogiai Szemle” (Revista pedagogică), nr. 3, 1968, din Budapesta o anchetă

semnată de profesorul Dr. Kerékgyártó Imre. Autorul ne avertizează din capul locului asupra felului cum e privită de către profesori ideea unei astfel de anchete printre elevi și distinge trei atitudini:

a) E contraindicat ca elevul să aibă vreo părere despre profesorul lui.

b) Dacă își formează totuși o părere, e contraindicat să ceri să și-o spună (majoritatea profesorilor s-au așezat pe această poziție.)

c) Elevul, indiferent că i se permite sau nu, își formează opinia lui despre profesori și a o cunoaște e, din punct de vedere al eficienței educației, hotărîtor, intrucît instrucția și educația în general sînt cu neputință fără elevi (adică, implică ambii termeni ai relațiilor școlare interne (profesori-elevi) și trebuie să se țină seama de părerile acestora din urmă, mai ales în etapa adolescenței, deci a maturizării lor.)

În mîntea elevilor imaginea profesorului ideal se alcătuiește din elemente alit subiective, cit și obiective.

Cele subiective sînt: preferința pentru un anumit obiect de învățămînt, pe care elevii o aduc din școala generală, comparația cu profesorul sau profesorii lor anteriori la același obiect, și, fără a fi considerate esențiale, notele obținute și admirația pentru ținuta vestimentară. Acest din urmă criteriu nu e însă decisiv: își pierde valoarea dacă profesorul nu dovedește și o însușire moral intelectuală deosebită. Elevii apreciază mai curînd tipul opus. Autorul citează un răspuns elocvent dat de un elev din cl. III-a de liceu (care corespunde la noi cu clasa a XI-a): „Profesorul nostru de istorie e un om foarte interesant. Nu pune niciun preț pe îmbrăcăminte. N-ar fi putut deveni niciodată actor de film. Cu toate acestea, ne e drag tuturor. Mai mult, cînd începe să explice, avem impresia că devine frumos, fetele aproape că se îndrăgostesc de el.”

Dar de mai mare importanță sînt, după părerea autorului, elementele obiective, fiindcă acestea alcătuiesc însușirile specifice profesorului ideal. Ele sînt, în ordinea frecvenței cu care apar în cele 329 de răspunsuri ale elevilor, următoarele: sinceritatea (100%), spiritul de dreptate (94%), cinstea (80%), — trăsături, de altfel, general umane, fiindcă nu poate fi profesor „bun” cine e om „rău”. (Elevii își reprezintă cinstea, omnia în unitate dialectică cu severitatea). Urmează apoi consecvența (75%). Sînt consemnate, în continuare, însușirile specifice profesiei didactice. Între acestea primatul îl deține cunoașterea specialității, apoi pricepera de a-i învăța pe alții. Elevii sînt foarte exigenți în aprecierea cunoștințelor de specialitate. Cu toate acestea, îi preferă pe profesorii mai puțin savanți, dar pricepuți în a-i învăța pe alții.

E.G.

CUPRINSUL

COLOCVII: Hărnicie, talent, dragoste de muncă

DIM. RACHICI: Entuziasm și tinerețe
DEMOSTENE BOTEZ: Generații și continuitate

URSULA ȘCHIOPU: Capriciile copiilor

MARIA BANUȘ: Seara, în familie

NICOLAE ȚIC: Ideea de obligație

EMILIA CĂLDĂRARU: A pedepsi, a răsplăti

MIHNEA MOISESCU: Pisicuța de lemn
LUCIA DEMETRIUS: Revelațiile copilăriei

NICOLAE SORIN: După opt seara... (anchetă)

GHEORGHE MOVILĂ: Părinți și copii
PAVEL PETROMAN: Când cuvintele își pierd înțelesul adevărat

COLȚUL ECONOMIEI: Pușculița-de Tudor Argezi

CORNELIU GRIGORIU: Însemnările unui inspector școlar: Ancheta

DUMITRU SOLOMON: Lecturile copiilor
OPINII: AUREL VIȚU: Un proces sui generis

V. RACHIERU: Tosca— Din jurnalul unui diriginte

M. COBIANU: Gemenii despre ei înșiși

OCUPAȚII DE VACANȚĂ: G. BENONE: Minibaschet; C. SECĂȘEANU: Numismatica

TUDOR GHERMAN: La casele de cultură ale tineretului

NEAGU RĂDULESCU: UN CARICATURIST PE STRĂZILE ORAȘULUI: Și pe urmă? „Mag“-ul, Cine sînt părinții tăi?

V. BYLIK: Fumatul, un dușman al tineretului

LUCRĂRILE PREMIATE LA CONCURSUL „COPIIUL NOSTRU“: OLGA MUNJI: Un copil dificil; Seara la plecare; Ghiociei. MARIETA GHIVIRIGĂ: Răsplata

CRONICI: VERONICA PORUMBACU: Alexandru Tîrziu—Strada lui Petrică; George Bălăiță—Intimplări din noaptea soarelui de lapte, MIHAELA SCHIERU: Liviu Filimon—Negativismul copiilor

COMENTARIU, MENȚIUNI: ILIE CONSTANTIN: Însemnări de la o conferință de presă, N. SORIN: Emisiunea radiofonică: Atenție, părinți! V. BACIU: Revistele pentru copii: „Luminița“

PAGINI SCRISE DE CITITORI ● MERIDIANE ● PUBLICITATE

COLOCVII

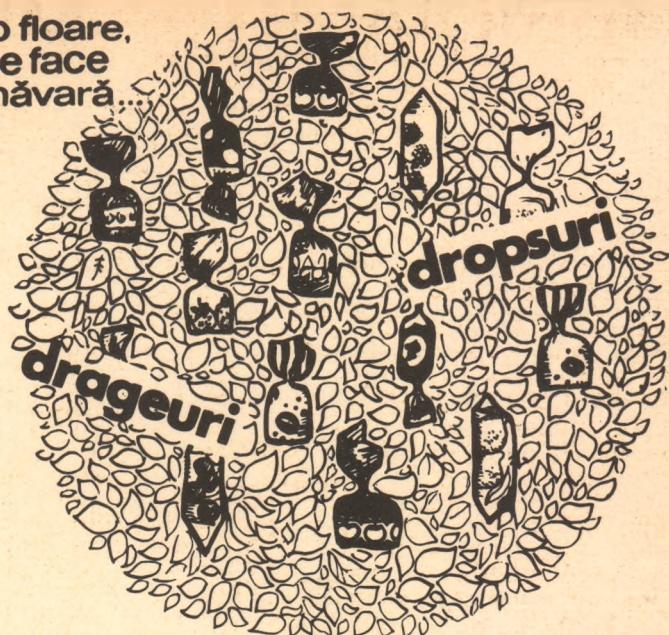
DESPRE ȘCOALĂ, FAMILIE ȘI SOCIETATE
Revistă lunară editată de Ministerul Învățămîntului

COLEGIUL DE REDACȚIE: CONST. ARSENE, Inv. emerit, Pitești; ION ASZODY, publicist; Dr. OCT. BERLOGEA; BIANCA BRATU, lector univ.; prof. univ. dr. TATIANA SLAMA-CAZACU; SABINA CONSTANTIN, prof., Cluj; GH. DIACONU, dir. Șc. prof. „Grivița Roșie“, București; AL. GEORGESCU, dir. Editurii tineretului; EMIL GIURGIUCA, prof. emerit (redactor șef); CRISTINA GOGA, dir. Casei de copii nr. 2, București; MARIA IACOBESCU, dir. Șc. ped., Bacău; I. MATEI, sociolog; prof. univ. dr. IOAN MORARU; LIDIA NICULESCU-MIZIL; LUCIA OLTEANU, red. șef al publicațiilor pentru copii; VERONICA PORUMBACU; STELA PREDESCU, prof.; M. RAȚIU, prof.; prof. univ. dr. URSULA ȘCHIOPU; ECATERINA ȚIRCA, educatoare; RADU TUDORAN; ERWIN WILK, profesor, București.

Prezentarea grafică: C. BIVOLARU
prezentarea artistică: L. DUMITRIU

Redacția și Administrația, București,
Bd. Dr. Petru Groza Nr. 18
Telefon 14.64.09 și 14.09.21

Cu o floare,
nu se face
primăvară...

dar cu mai multe
....bomboane....

O surpriză ORICÎND AȘTEPTATĂ DE COPII

DROJDIE FORTIFIANTĂ

ASIGURĂ DEZVOLTAREA NORMALĂ
A ORGANISMULUI
ÎN ALIMENTAȚIA COPILOR

BOGAT ÎN VITAMINE
DIN GRUPA B

SE RECOMANDĂ
CA SUPLIMENT
PE LÎNGĂ TOATE
DIETELE

SE ADMINISTREAZĂ
UȘOR

NU TREBUIE SĂ
LIPSEASCĂ
DIN ALIMENTAȚIA
DIABETICILOR

PREȚUL 1,40 LEI
50 G

YUL BRYNNER
TREVOR HOWARD apar în
Regia: KEN ANNAKIN

DUELUL LUNG

o producție
a studiourilor
engleze

În alte roluri:

ANDREW KEIR,
CHARLOTTE RAMPLING,
VIRGINIA NORTH

PRIETENELE

o producție
a studiourilor
din Barrandov

Regia: EVALD SCHORM

cu:

ANDREA CUNDERLIKOVÁ
JANA KRUPICKOVÁ,
LUCIE ZULOVÁ,
MARTIN VEDRA,
DANA MATEJKOVÁ

